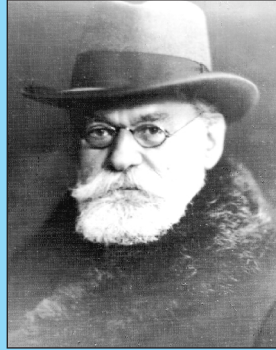

LAURA TEMIAN

Petre DULFU

CONTRIBUȚII
BIOBIBLIOGRAFICE ȘI DOCUMENTARE

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "PETRE DULFU"
Baia Mare - 2003

LAURA TEMIAN

PETRE DULFU – contribuții biobibliografice și documentare

LAURA TEMIAN

PETRE DULFU

**CONTRIBUȚII BIOBIBLIOGRAFICE
ȘI DOCUMENTARE**

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "PETRE DULFU" – BAIA MARE

2003

Lucrare apărută în cadrul Programului cultural
Maramureșul perpetuu
Seria: Personalități maramureșene
Coordonator: TEODOR ARDELEAN

Consilier editorial: LAZAR TEMIAN
Coperta: FIRUȚA ȘOMCUTEAN
Tehnoredactare: ALEXANDRU ROMAN

ISBN 973-86489-1-2

PETRE DULFU – PEDADOG AL NEAMULUI ȘI
EXPONENT AL ÎNȚELEPCIUNII POPULARE

Reputat dascăl și scriitor, Petre Dulfu s-a născut în data de 10 martie 1856 în comuna Tohat din județul Sălaj (actualmente jud. Maramureș) și s-a stins din viață la 31 octombrie 1953 la București, la venerabila vârstă de 97 de ani. A urmat cursurile școlii primare și gimnaziale la Baia Mare și Cluj, după care și-a continuat studiile la Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din orașul de pe Someș. Deja în timpul anilor de școală s-a remarcat printr-o bogată activitate culturală, desfășurată în cadrul *Societății de bibliotecă* (devenită ulterior *Societatea de lectură a elevilor români de la Gimnaziul din Baia Mare*). La Cluj, ajunge studentul preferat al profesorului Grigore Silași, care îl recomandă, în toamna anului 1880, lui Vasile Alecsandri. Aflat în plină glorie, bardul de la Mircești îi răspunde universitarului ardelean printr-o scrisoare în care recunoaște harul poetic al tânărului său discipol. Tot la Universitatea din Cluj, Petre Dulfu obține, în 1881, și titlul de doctor în filozofie cu o lucrare despre *Activitatea lui Vasile Alecsandri în literatura română*, prima monografie documentată dedicată poetului *Doinelor și lăcrimioarelor*. Ca pedagog de vocație, care a profesat timp de 40 de ani la București (unde s-a stabilit în octombrie 1881), a scris un mare număr de lucrări pedagogice și manuale școlare, unele ajungând la ediții impresionante, ceea ce vorbește de extraordinarul prestigiu al omului în epocă. Asemenea lui Eminescu, scriitorul a debutat în 1873 cu versuri în paginile revistei *Familia* din Pesta, revistă condusă de către Iosif Vulcan. A urmat o bogată activitate publicistică, Petre Dulfu colaborând la numeroase reviste literare (*Amicul familiei*, *Șezătoarea*, *Tribuna* etc.) și pedagogice (*Educatorul*, *Lumina pentru toți*, *Revista pedagogică* etc.). În 1911, devine membru al Societății Scriitorilor Români. În calitate de scriitor, a obținut două premii academice. Este vorba de premiul pentru traducerile din Euripide (*Ifigenia în Aulida*, 1879, respectiv *Ifigenia în*

Laura TEMLIAN

Taurida, 1880) și pentru *Isprăvile lui Păcală* (1894), operă ce îi asigură o popularitate deosebită.

Scrisul și activitatea didactică sunt cele două activități majore desfășurate de către Petre Dulfu, activități ce nu se concurează ci se completează reciproc. Pedagogul este un demn continuator al lui Iorga și al lui Spiru Haret prin efortul depus pentru luminarea țărânimii. În acest sens, dând dovadă de spirit enciclopedic, el a redactat numeroase manuale școlare din domeniile cele mai diferite. Rând pe rând văd lumina tiparului manuale de limba română, aritmetică și geografie, tipărite într-un număr considerabil de ediții. Dintre acestea, mai cunoscute sunt *Etica sau morala filosofică* (1889) și *Noțiuni de estetică* (1891). Principalele idei despre învățatură ale acestui mare pedagog al neamului au fost expuse în lucrarea intitulată *Foloasele învățaturii*.

În ciuda prestigiului deosebit de la catedră, Petre Dulfu și-a câștigat popularitatea îndeosebi prin creațiile sale literare. Omul de cultură a avut o activitate extrem de diversă, fiind poet, traducător și dramaturg. Deși vastă, opera sa este inegală valoric. Creațiile ce nu s-au ridicat la cote valorice deosebite au fost uitate (*Visuri împlinite*, 1919, *Faptă și răsplată*, 1920, *Răzbu-narea Lenuței*, 1925 etc.), în timp ce altele aduc recunoașterea unanimă: *Snoave*, 1909, *Odinioară*, 1923, *Ion Săracul*, 1923, *Zâna florilor*, 1926, *Cei doi feți-logofeți cu părul de aur*, 1939 etc. De o considerație deosebită s-a bucurat lucrarea intitulată *Isprăvile lui Păcală*, (Epopée populară în 24 de cânturi, cu ilustrațiuni de Jiquid și Hlavsa, București, 1894), operă care îi aduce consacrarea pe tărâmul literelor românești și care a fost distinsă cu Premiul „Eliade-Rădulescu” al Academiei Române. O altă operă de referință a lui Petre Dulfu este *Gruia lui Novac* (Epopée alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român, București, 1913), dar o răspândire deosebită a cunoscut și *Po-vestea lui Făt-Frumos* din 1919. Cele trei creații sunt niște transpuneri în versuri ale unor snoave, legende, basme, povești și balade populare. După cum s-a observat, scriitorul nu pornește

de la sursă, ci de la materialele culese și prelucrate de prozatori și folcloriști precum Ioan Slavici, Ion Creangă, Ion Pop-Reteaganul, Miron Pompiliu, Petre Ispirescu etc. În articolul pe care îl consacră lui Petre Dulfu în *Dicționarul scriitorilor români* (vol. II, Ed. Fundației Culturale Române, 1998, p.164), Maria Protase a relevat faptul că aportul scriitorului „constă în repovestirea în versuri și în recompunerea armonioasă a întregului material, în vederea realizării unor construcții epopeice”. Aceste transpuneri în versuri demonstrează un simț arhitectonic deosebit, talent poetic și, înainte de toate, o foarte bună cunoaștere a folclorului românesc. Comparat adesea cu Petre Ispirescu, autorul *Isprăvilor lui Păcală* are meritul – remarcă aceeași Maria Protase – „de a fi creat o operă populară în dublu sens: al plăsmuirii ei în nota proprie folclorului și al deschiderii largi spre masele cititoare”.

Ca scriitor, Petre Dulfu a intrat în conștiința publică îndeosebi în calitate de autor al *Isprăvilor lui Păcală*. Primele variante ale povestirii *D-ale lui Păcală* au fost publicate încă în 1890 de către Bogdan Petriceicu Hasdeu în *Revista nouă*. Nu întâmplător, dascălul Petre Dulfu alege ca modalitate de exprimare tocmai snoava, o specie literară cu numeroase valențe didactice, a cărei funcție principală constă în restabilirea unor norme ale eticii populare. Potrivit *Dicționarului de termeni literari* (Ed. Academiei R.S.R., 1976, p.407), snoava „denumește o specie a literaturii populare, cu multiple și străvechi infiltrații în cea cultă, constând într-o scurtă narațiune cu intenții umoristico-satirice, în care elementele realiste (și, uneori, naturaliste) sunt împinse câteodată până la limita verosimilității, fără însă a se trece decât rareori în fantastic”. Înrudită până la un punct cu basmul, povestirea și anecdota, snoava provoacă terapia prin râs, biciuind defectele omenești și comportamentul reprobabil al unor membri ai comunității satului. Snoava cunoaște o largă răspândire în folclorul popoarelor, impunând o serie de personaje caracteristice: Nastratin Hogeia (în fascinanta lume a orientului), Ivan Turbincă (la ruși), Till

Eulenspiegel (la germani), Mathias Gâscarul (la maghiari), Păcală și Tândală (la români).

Cele mai multe snoave românești au în centrul lor figura arhetipală a lui Păcală. Personajul pitoresc este vestit prin istețimea lui și prin aventurile comice pe care le trăiește, păcălindu-i pe cei răi și lacomi. Asemenea omologilor săi din folclorul altor popoare, Păcală este ager la minte, inventiv, dinamic, gata ori-când să se măsoare și să îi pedepsească pe cei răi. Personajul este însă mult mai complex decât pare la prima vedere. Cercetătorii au atras atenția asupra faptului că, pe lângă un Păcală isteț, care râde de prostia omenească și care îi păcălește pe cei răi, există și o altă ipostază a personajului, una mai puțin eroică. Este vorba de un Păcală redus mintal, crud, care face totul pe dos și care se transformă într-o adevărată unealtă infernală. Șansa îi surâde însă întotdeauna deoarece, până la urmă, totul îi iese așa cum trebuie. Asupra cestei ipostaze diabolice a eroului s-a oprit și I. D. Sârbu în amara radiografie a totalitarismului românesc pe care o realizează în jurnalul său. Nu întâmplător, în *Dicționarul de magie, demonologie și mitologie românească*, Ivan Evseev explică etimologia numelui Păcală din cuvântul slav vechi *peklu*, care înseamnă „infern”. Ca urmare, eroul snoavelor românești nu ar fi altceva decât un asemenea „personaj infernal”. În ciuda prostiei sale reale sau numai aparente, simulate, Păcală apare ca un personaj justițiar, ce îi pedepsește pe cei răi: pe „popa dracului”, pe femeia stricată, pe omul zgârcit, pe diavoli și duhurile necurate etc. În *Mitologie română*, Romulus Vulcănescu îl include pe Păcală, alături de Pepelea (cu care uneori se și confundă) și de Tândală, în categoria eroilor mitici. În mod frecvent, în snoavele românești, Păcală apare în tovărășia lui Tândală. Dacă Păcală este omul sugubăț și plin de haz, Tândală este opusul acestuia. El se dovedește un personaj complementar, mai lent, mai greoi la minte și la manifestări. Este semnificativ faptul că cele două personaje l-au fascinat și pe Liviu Rebreanu, care vedea în Păcală și în Tândală cei doi piloni esențiali ai spiritualității românești. Reputatul scriitor a

avut chiar intenția să scrie un roman intitulat *Păcală și Tândală*, moartea sa prematură împiedicându-l să finalizeze acest proiect ambițios, ce ar fi relevat noi ipostaze ale activității sale de prozator. Dar, deja înaintea autorului *Răscoalei*, cele două figuri mitice au exercitat o influență deosebită asupra unor scriitori precum Costache Negruzzi și Vasile Alecsandri.

În momentul în care Petre Dulfu își redacta epopeea, existau deja numeroase snoave publicate având în centrul lor imaginea celebrului erou popular. În *Isprăvile lui Păcală*, Petre Dulfu rămâne fidel structurii compoziționale a snoavei populare. Cartea a avut o răspândire extraordinară, cunoscând nu mai puțin de 23 de ediții într-un răstimp de 70 de ani. Este semnificativ faptul că autorul nu și-a considerat opera niciodată încheiată, operând, la fiecare ediție, unele modificări. Spre deosebire de întâmplările povestite în basme, snoava dovedește o concizie mult mai pronunțată, accentul căzând pe latura satirică și educativă. După modelul epopeilor antice, narațiunile sunt grupate în 24 de capitole, ce surprind tot atâtea episoade extraordinare din biografia personajului năzdrăvan. Conștient de faptul că din folclor „*are dreptul să se inspire fiecare scriitor*”, Petre Dulfu păstrează modelul popular al scrierilor sale. Autorul nu este însă un culegător de folclor și nici un prelucrător al acestuia precum Ispirescu sau Alecsandri, ci se mulțumește să repovestească în versuri ceea ce a fost deja exprimat de către alți creatori. Meritul scriitorului nu constă deci în selecția materialului, ci în organizarea acestuia, în capacitatea de sinteză. În felul acesta, numeroasele episoade disparate despre Păcală dobândesc o turnură unitară și o dimensiune epopeică. Spre deosebire de ceilalți confrăți care *povestesc* isprăvile lui Păcală, Petre Dulfu *cântă* năzdrăvăniile eroului său.

Lucrarea se deschide cu un *Cuvânt înainte* ce are un rol similar cu formulele introductive din basme sau cu invocarea către muză din epopeile clasice. Petre Dulfu insistă aici pe rolul terapeutic al povestirii, care ne introduce într-o lume plină de farmec și ne face să uităm de grijile existenței zilnice: „*Printre-*

atâtea griji, necazuri, dacă n-ar mai fi și glume / Și povești pe lumea asta: ce s-ar face biata lume? / L-al poveștii farmec dulce, droaia grijilor se-alină; / Viețuim o clipă, două într-o lume mai senină". În ipostaza lui de rapsod popular, autorul își aduce aminte apoi cu nostalgie de povestitorii și de poveștile care i-au înseninat copilăria. Scriitorul se integrează în mod conștient în bogata tradiție a povestitorilor români, scopul său fiind acela de a salva de uitare narațiunile pe care le-a auzit din bătrâni. Povestea pe care le-o lasă urmașilor este cea a lui Păcală: „*E povestea lui Păcală, năzdrăvanul din născare, / Acela ce-n isprăvi istețe pe pământ pereche n-are; cel ce-n cale-i nici de oameni, nici de draci nu se-nspăimântă, / Ci-a juca pe toți mi-i face cum din fluier el le cântă*". Asemenea rapsodului popular, poetul își cheamă ascultătorii să se adune în jurul său pentru a fi martori la o serie de relatări extraordinare. Povestirea este concepută de către Petre Dulfu ca o adevărată sărbătoare a spiritului, ca o posibilitate de a ieși din cotidianul trist și cenușiu: „*Ce ne-am face tot cu-amaruri, dacă n-ar mai fi pe lume / Și câte-o poveste plină de-nveselitoare glume?*" **Moștenirea**, fragmentul care deschide seria relatărilor, fixează locul și timpul desfășurării evenimentelor și introduce principalele personaje. La fel ca în universul basmelor, întâmplările sunt plasate într-un trecut neprecizat: „*Nu azi, nici ieri, hei! De-atunci, apa-a curs pe Olt cam multă!*" Urmează circumscrierea locului, „*Undeva, p-aici, sub cerul scumpei noastre României, / Într-un sat*". La fel ca în basme – cu diferența că împărații sunt substituiți cu oamenii obișnuiți – Păcală este cel de al treilea fiu (număr cu încărcătură magică) al unui tată bătrân. Dacă primii doi băieți seamănă cu ceilalți flăcăi din sat, adică nu ies în evidență prin nimic deosebit, mezinul în schimb este definit ca un poznaș, motiv pentru care a fost denumit Păcală: „*Cel mic însă... altă fire! Suflet bun, dar mult poznaș. / Ca să facă el vreun lucru, cum se făptuiește, aș! / Toate le făcea sucite și pe dos, de te-cruceai. / Un nătâng, un gură-cască îți părea – când îl vedeai / Îi ieșeau la capăt însă toate-așa de minunat, / Că, de fapta-i săvârșită, locului stăteai*

mirat. / O plăcere-avea: de lacomi, de neghiobi, să-și râză-n lege! / Și, ca el, la gard prostia cine mai știa s-o lege? // <<Năzdrăvan!>> ziceau o seamă. Alții: <<Ba e un țicnit!>> / Iar la urmă, toți: <<Păcală>> oamenii l-au poreclit". Odată introducerea încheiată, urmează relatarea celor 24 de episoade în centrul cărora se găsește Păcală. Titlurile acestora se dovedesc semnificative, atrăgând atenția asupra naturii fenomenelor relatate: ***Moștenirea, Vânzarea, Împărțirea comorii, Fuga, Fluierul, Tocmeala, Caprele popii, La oi, Boii lui Păcală, Moara dracilor, Cucul, Evanghelia, Răfuiala, Mireasa, Păcală și Tândală, Învierea morților, Păcală însurat, Strechea, Prânzul, Otrava, Rămășaguri c-un boier, Alte rămășaguri, La vatra părintească, Păcală mare gospodar.*** Tematica snoavelor este extrem de diversă, axându-se pe antiteza dintre bine și rău. Ele surprind aspecte negative specifice viații satului și relevă o serie de tipuri caracteristice lumii evocate: prostul, leneșul, preotul hapsân, boierul cel hain, soțul încornorat, femeia adulterină și necinstită etc. Seria snoavelor se încheie printr-o strofă ce amintește de formula finală a basmelor. În esență, cartea rămâne deschisă, șirul istorisirilor despre Păcală putând continua la infinit: „*Cu acestea, / S-auzim, români, de bine! – isprăvitu-mi-am povestea. / A făcut el, nu e vorbă, și pe urmă, de-ale lui, / Ghi-dușii nenumărate! Dar... pe toate să le spui? / Când aș sta să-nșir eu toate, câte el a săvârșit: / Povestirea-mi niciodată nu ar mai avea...*” Umorul snoavei are un vădit scop moralizator, biciuind defectele omenești pentru a le corecta. Din această perspectivă, Păcală dobândește atributele unui veritabil erou civilizator.

În ***Isprăvile lui Păcală***, Petre Dulfu ne oferă o imagine mult mai complexă a personajului hâtru și năzdrăvan decât ceilalți autori, care surprind doar câteva ipostaze disparate din biografia fabuloasă a acestuia. Cartea a reușit să înfrunte timpul, nu și-a pierdut prospețimea și actualitatea. Ea ilustrează în mod strălucit maniera în care munca de la catedră, dorința de a educa a lui Petre Dulfu s-a împletit cu creația sa literară. Prodigioasa

Laura TEMLIAN

operă a autorului *Poveștii lui Făt-Frumos* a atras atenția lui G. Călinescu, care, în celebra *Istorie a literaturii române de la origini până în prezent* (1941), îi menționează activitatea și recunoaște faptul că scriitorul a dat niște „*bune scrieri pentru popor*”.

Gheorghe Glodeanu

A. REPERE BIOGRAFICE

1856 martie 10 – Petre Dulfu s-a născut în localitatea Tohat, județul Maramureș;

Familia:

Părinții: Chifor – fiul unuia dintre cei mai înstăriți țărani din sat;

Gafia – fiica preotului Ioan Bran;

Frații: Ioan, rămas gospodar în sat;

Gafia, căsătorită în sat;

*“Satul **TOHAT**, veche așezare dacică, atestat documentar încă din anul 1423, este situat în zona de sub Codru, pe malul stâng al Someșului...*

La o depărtare de maximum 30 kilometri, satul este înconjurat de centre importante din punct de vedere economic, istoric și cultural cum sunt: Baia Mare, Șomcuta Mare, Jibou, Cehu-Silvaniei și Băsești...

*La recensământul din anul **1857**, satul Tohat făcea parte din Cercul Șimleu Silvaniei, plasa Cehu Silvaniei și avea 49 de case, 57 de gospodării, 236 locuitori, toți greco-catolici.” (Iulian Sălăjan)*

A început să învețe scrierea și citirea românească cu fratele mamei sale, Grigore Bran, învățător în sat, “*pe care-l uimise și cu inteligența sa vioae și cu excesiva sa timiditate*”, și care a insistat pe lângă părinți să fie dat la școală;

Laura TEMLIAN

1863 – 1873 – A făcut clasele I – IV primare la Școala confesională românească, greco-catolică, din Baia Mare (str. Închisă, nr. 1); dascăl era Mihai Lucaciu (tatăl viitorului preot Vasile Lucaciu, memorandist și luptător activ pentru marea Unire), în casa căruia a fost găzduit în anul 1870.

Clasele I-VI secundare le-a făcut la Gimnaziul din Baia Mare, în limba maghiară, obținând în fiecare an premiul întâi.

* Gimnaziul era situat pe str. Crișan. Azi școala poartă numele “Petre Dulfu”;

1869 noiembrie 11 - Un grup de elevi români din gimnaziul baimărean, sub conducerea profesorului de română, Ioan Pop, a luat inițiativa de a înființa “Societatea de bibliotecă”, transformată mai târziu în “Societatea

de lectură a elevilor români de la Gimnaziul din Baia Mare”.

1869 decembrie 5 - Paul Damian, “notarul provizoriu” al societății în pregătire, a ținut o cuvântare intitulată “Către junii strălucitei națiuni române” spre a-i îndemna “...să îmbrățișeze cu neîntreruptă energie înființând o societate de lectură română, a [al]cărei scop este să ne însușim exprimările prea frumoase ale clasicilor români, să ne perfecționăm iubita noastră limbă maternă, să fim cu timpul oameni literați ai preastrălucitei noastre națiuni...”. Este îndemnul pe care Petre Dulfu l-a onorat cu sfințenie toată viața.

* La Arhivele Statului din Cluj se păstrează două lucrări importante ale societății: “*Cronica societății de bibliotecă fondată prin studenții români ai Gymnasiului de Baia Mare în anul 1869-1877*” (241 p.) și “*Încercări literare elucrate de studenții români din Gymnasiul de Baia Mare începutu în a. școlar 1869-1870*” (255 p.).

În registrul Societății din acest an școlar, îl găsim pe Petre Dulfu ca elev în clasa a II-a liceală, înscris în rândul celor 23 de elevi români, colegi de clasă, iar ca membru al societății era pe “tabloul” fondatorilor. (Gavril Toma).

Biblioteca Societății avea 49 de volume în anul 1870. Aici a citit primele versuri ale poetului Vasile Alecsandri, din volumul “Doine și lăcrămioare”, versuri care i-au influențat puternic primele creații, după cum afirmă și Dumitru Teodosiu:

“Până prin clasa a IV-a liceală nu avusese prilejul de a citi cărți românești. Atunci însă, făcându-se membru al societății de lectură înființată de elevii români ai liceului, a putut să cerceteze biblioteca ...care avea vreo

Laura TEMLIAN

sută de volume românești, între care și scrierile lui Alecsandri. Aceste, și în special <Doine și lăcrămioare> l-au impresionat adânc și i-au deșteptat darul său poetic... ”.

1870 ianuarie 13 – A avut loc ședința festivă de prezentare și aprobare a statutelor <Societății de bibliotecă>.

1870 mai 29 – În procesul verbal al ședinței Societății s-a notat prima activitate a lui Petre Dulfu, sub formarea că “...a perorat”.

1871- 1872 – În cursul anului școlar a fost ales vice-bibliotecar al Societății.

1872 noiembrie 3 – În ședința Societății, ținută acum, se face prima apreciere asupra activității sale, remarcându-se faptul că a recitat o poezie “*cu un succes lăudabil*” și a făcut progrese “*în arta oratoriei.*”

1872 decembrie 14 – În cadrul Societății i s-a citit prima traducere (“*Doi îngeri*”), iar în ședința următoare a citit primele poezii originale “*Un orfan la mormântul mamei sale*” și “*O preumblare în pădure*”, cărora, în mod excepțional, li s-a făcut critica imediat.

1873 octombrie 27 – A fost ales în funcția de bibliotecar, considerată ca una dintre cele mai importante funcții ale Societății de bibliotecă. Biblioteca dispunea în acest an de 121 de volume; s-au mai cumpărat 19 volume și s-au efectuat 450 de împrumuturi.

1873 noiembrie 25 – A debutat cu poezia *“Reîntoarcerea”* în revista *“Familia”* (9, nr. 39, 25 nov./7 dec. 1873, p. 443-445) din Pesta, condusă de Iosif Vulcan, cel care publicase, în 1866, și poezia de debut a lui Mihai Eminescu.

Pesta 25 noevmre. (7 decemvre.)
Va eși domineca. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 39.

Anulu IX, – 1875.
Pretulu pe anu 10 fl., pentru Romanî'a 2 galbeni.

Reîntoarcerea.

I.

Susu prin codrii fara sôre,
Si prin holde roditricie,
Cine trece ca din gandu,
Cu-alu sêu murgu rapitu de ventu ?
Trece-unu mandru voinicelu,
Tineru, 'naltu si frumosielu,

Susu la dealu si josu prin lunci
Tôte dormu in visuri dolci:
Numai celu ostasiu totu sbôra
Cu murguti-u prin ogôra,
Si-mi incepe a cantâ,
De toti codrii resună:

„D'asiu fi dômn-e-o paseriôra

1869-1874 - A continuat colaborarea la *“Familia”* și a activat în cadrul Societății de lectură cu lucrări originale precum: *„O doină”*, *„Un rămas bun de la casa părintească”*, *„Două inimi iubitoare”*, *„Strigoii”*, *„Rândunica mititică”*, *„Suspiniul fetiței”*, *„Văduva eroului”*, *„Peștera smeilor”*, *„Mama la mormântul copilului său”*.

Laura TEMLIAN

1874 – 1876 – A continuat clasele a VII- a și a VIII- a secundare la Cluj.

1876 iunie 4 – A absolvit cursurile liceale obținând “Testimoniul de maturitate”.

1876 – 1881 –A urmat studiile universitare la Facultatea de litere și filosofie din Cluj;

D. Petre Dulfu în 1880
(student la Universitatea din Cluj).

“Maică-mea, ca fiică și soră de preot, dorea să mă fac preot. Dar pe mine mă atrăgea mai mult literatura. Începusem să scriu câte ceva, și eram încurajat de revistele la care le trimeteam încercările mele...”

(Petre Dulfu – Autobiografie)

A colaborat la revistele:
*“Universul”, “Șezătoarea”,
“Cărțile săteanului român”,
“Amicul Familiei”, “Guti-*

nul”, “Cronica” ș.a.;

În *“Cărțile săteanului român”* au apărut 12 poezii:
Iarna, Strigoii, Bețivul, Cum se schimbă toate, Jalea unei orfane, Ostașul din România, În Blaj, Vijelia, Stan vânătorul, În Anul nou, Cununa de laur și un discurs *Către poporul român.*

Fiind un student de excepție, cunoscător al mai multor limbi străine și având preocupări pentru folclor, a fost repede remarcat de profesorul de literatură română, Grigore Silași, folclorist recunoscut.

1877 august – Petre Dulfu a vizitat Blajul, “mica Romă” cum o denumise Eminescu.

1877 decembrie 18 – A publicat în revista “*Familia*” poezia “*Cununa de laur*”- *Dedicată ostașilor români*, a căror biruință o vede, după cum afirmă Teodor Vârgolici “*drept chezășie de viitor a desăvârșirii unității națiunii române, a revenirii la patriamamă a tuturor românilor din provinciile aflate sub dominație străină*” .

1880 toamna - Profesorul Grigore Silași, al cărui student preferat devenise, a trimis câteva din încercările literare ale lui Petre Dulfu poetului Vasile Alecsandri, aflat atunci în plină glorie literară;

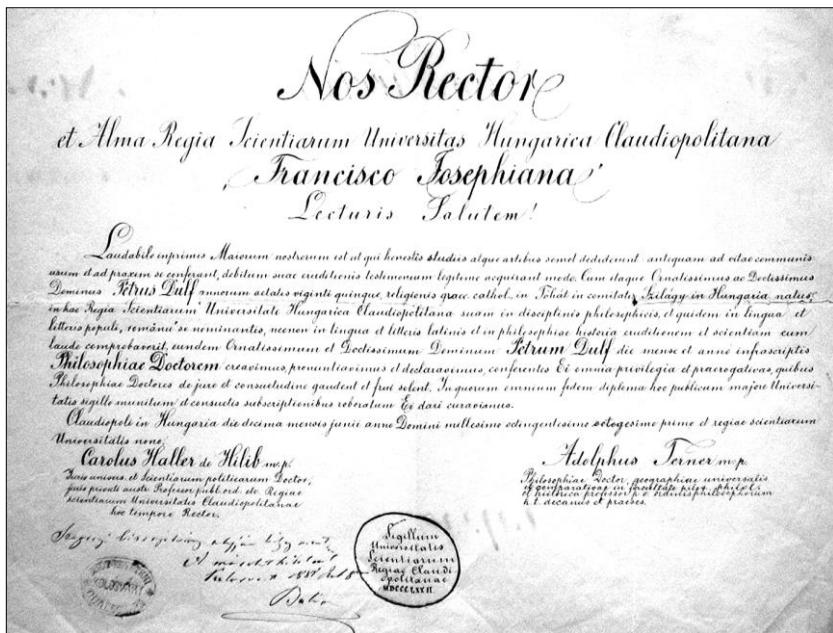
1880 octombrie 26 – Vasile Alecsandri i-a răspuns printr-o scrisoare, în care susține talentul tânărului Dulfu.

Petre Dulfu a fost membru, apoi secretar al Societății de lectură “Iulia” a studenților din Cluj și a redactat revista acesteia, “Diorile”.

1881 iunie 10 - A obținut diploma de doctor în filosofie cu lucrarea: “*Alexandri Vazul mŭködése a román irodalom teren*” (*Activitatea lui Vasile Alecsandri în literatura română*) - prima monografie documentată despre Vasile Alecsandri.

Profesorul Grigore Silași a trimis un exemplar poeziei, prilej cu care i-a cerut sprijinul în demersul obținerii unei burse de studii în străinătate pentru Petre Dulfu.

După terminarea studiilor s-a stabilit la București și s-a dedicat definitiv carierei didactice.

1881 octombrie – Petre Dulfu mărturisește că, pe la începutul lunii a trecut „... din Transilvania, stăpânită pe atunci de unguri, în România Liberă, la București...”.

Fiul său, **inginerul Petre P. Dulfu**, motiva trecerea în România a tatălui său astfel:

“... cum se explică oare că omul acesta atât de rezervat, de sfios, de lipsit de spirit practic și uneori chiar neajutorat, a îndrăznit să se avânte în necunoscut și să treacă munții pentru a se stabili în România, unde nu avea nici un fel de rude sau relații, refuzând să îmbrățișeze cariera pe care i-ar fi dorit-o buna lui mamă-aceea de preot- și pe care fără îndoială, datorită calităților sale sufletești excepționale, ar fi cinstit-o tot așa cum a cinstit tot ce a făcut în viață? ...

El fusese încă din liceu molipsit de patima literaturii și pentru felul său de a fi, rezervat și închis, literatura îi oferea prilejul unic de a se manifesta și de a-și exprima sentimentele clocotitoare, care-și căutau drumul din adâncuri către lumină, dar, în ambi-anța Ardealului din vremile acelea, el nu și-ar fi putut exprima liber sentimentele sale iar firea lui cinstită nu l-ar fi lăsat să exprime altceva decât ceea ce gândea sau simțea cu adevărat.

Petre P. Dulfu

Deci el trebuia să plece, ca să-și descarce suflul – și a plecat!

Vocațiunea poetică și nevoia de exprimare liberă au fost mai puternice decât inhibițiunile temperamentale. Dar nu și-a uitat niciodată ținutul de baștină, rudele și părinții, pe care i-a iubit și respectat și pe care i-a vizitat în mai multe rânduri... ”.

1881 octombrie 22 – La rugămintea ministrului Instrucțiunii, V.A. Urechia, a primit catedra de pedagogie la Școala Normală (preparandială) “Carol I” din București.

1881 noiembrie 25 – A fost numit în funcția de profesor de pedagogie și director la Școala Normală din Turnu Severin, pentru a aplana neînțelegerile ivite între profesorii și directorul de aici.

1882 iunie 29 – La solemnitatea împărțirii premiilor, ca director al Școlii Normale din Turnu Severin, a ținut

discursul *“Despre importanța școlii în genere și în special despre importanța și necesitatea instrucțiunii populare la români”*.

Frumusețea ideilor și a exprimării impresionează și azi:

“ Bătrânii s-au adunat să asiste la triumful tinereții și să puie coroana meritată pe fruntea virtuții muncitoare, trecutul a venit să încununare viitorul. Se poate închipui o sărbătoare mai frumoasă?... ”

Căci dacă mai demult sabia era singura armă de apărare a unei națiuni contra alteia, astăzi acea armă este cartea, este cultura și inteligența; dacă cea mai solidă garanție pentru viitorul unui stat era o armată bine organizată, astăzi acea garanție este școala, care poate mai mult decât o armată...

Voi sunteți chemați a scoate poporul român din noaptea ignoranței, în care se află cufundat, și a-l îndrepta spre lumina adevărului și culturii. Și deoarece poporul este temelie fiecărui stat, și cu cât poporul va fi mai luminat, statul întreg cu atât va deveni mai fericit, mai puternic și mai respectat în afară, putem zice că numai de la voi, învățători ai poporului, atârnă binele și fericirea României, în mâinile voastre e depus viitorul acestei țări.... ”

Nu e de ajuns însă de-a răspândi lumina numai aici- acolo în cercuri mai alese și mai înalte, ci trebuie ca lumina să domniască pretutindeni, în palat ca și în colibă, în sate ca și prin orașe.”(Amicul familiei, nr. 14, 1882)

1882, sfârșitul anului - Desființându-se școala din Turnu Severin, a revenit la București, la invitația profesorului și pedagogului Barbu Constantinescu, ca profesor suplinitor de istorie și geografie la Azilul “Elena

Doamna” și la Școala Normală de învățători a “Societății pentru învățătura poporului român”.

1882 toamna - 1883 vara – La București, prin intermediul lui Ioan Slavici și apoi în casa cunoscutului pedagog Barbu Constantinescu, a avut ocazia să cunoască mari personalități culturale printre care: Bogdan Petriceicu Hasdeu, Mihai Eminescu, Alexandru Vlahuță, Alexandru Odobescu, Barbu Ștefănescu Delavrancea ș.a.

1884 mai 5 - I s-a încredințat catedra de limba română la cele două școli (după plecarea lui Ioan Slavici, care era titular, la Sibiu, pentru a conduce revista “*Tribuna*”).

1884 - N. Quintescu, membru al Academiei Române, l-a rugat să primească postul de supraveghetor de ordine (subdirector) la Școala Normală Superioară (unde acesta era director). Petre Dulfu își va păstra și cele două catedre de limba română de la Azilul “Elena Doamna” și de la Școala Normală a Societății.

1885 - Petre Dulfu publică un interesant articol în volumul V, 1885, (p. 124-125, 129) al “*Revistei pentru istorie, arheologie și filologie*”, condusă de Grigore Tocilescu.

Face un scurt istoric al <Societății istorice și arheologice> din districtul Hunedoarei și insistă asupra scopului acesteia:

“Precum Transilvania întreagă, așa și districtul Hunedoarei, unde funcționează această societate, fiind cea mai mare parte locuit de români, membrii societății vrând nevrând trebuie să se ocupe, și se ocupă în scrierile lor foarte des de trecutul istoric al românilor; se ocupă însă

Laura TEMLIAN

mai totdeauna dintr-un punct de vedere specific maghiar, precum se vede aceasta destul de lămurit din studiile și conferințele publicate până acum. Iată pentru ce dar credem că este bine, ba e o datorie a noastră chiar, ca să ne interesăm mai de aproape de lucrările acestei societăți.”

După ce analizează lucrările cuprinse în volumul I (1882) din “Analele” Societății, Petre Dulfu concluzionează:

“Tendința predominantă în cercetările lor este, precum se vede, de-a combate continuitatea elementului român în Dacia, și de a prezenta pe maghiari drept cei mai vechi locuitori ai Transilvaniei.

Ne mărginim de astă dată a constata numai faptul acesta. Încât pentru cercetările viitoare ale Societății, promitem a le urmări și de aici înainte cu toată atențiunea ce li se cuvine din partea noastră. “

1886 februarie 2 - A avut loc un eveniment deosebit în viața lui Petre Dulfu: s-a căsătorit cu Elena Mateescu, directoare la o școală primară din București.

Familia Dulfu a avut patru copii:

- Eugeniu (1886-1906)
- Virgil (1887-1904)
- Valeria (1889-1920)
- Petre (1897-1985);

Mezinul, Petre P. Dulfu, își amintește:

“Mama, care a fost institutoare – ceva neobișnuit pentru acele timpuri când femeile profesioniste erau foarte rare – era o fire cu totul diferită de a tatii: era expansivă, aprecia societatea, îi plăcea să iasă în lume și să primească oaspeți. După ce s-a măritat și a înțeles felul de

a fi al tatii, după ce și-a dat seama că o viață mondenă ar fi o povară pentru el, s-a schimbat cu totul: pentru această femeie nu a mai existat altceva în viață decât soțul, copiii și casa. Și-a părăsit catedra și a luat asupra-și toate grijile materiale ale existenței unei familii cu patru copii, pentru ca tata să fie descărcat de tirania lor și să poată să se

dedice exclusiv îndeletnicirilor care-l pasionau: activitatea didactică și cea poetică. Politica nu l-a atras niciodată...

Dar marele merit al mamei a fost că l-a înțeles ca nimeni altul pe tata și l-a acceptat așa cum era, cu defectele și calitățile sale, fără să caute să-l reformeze.

Tata era lipsit de simțul practic...Tata fugea de lume...Ea și-a modelat viața după a lui, ajutându-l, cu

Laura TEMLIAN

toate puterile, priceperea și devotamentul ei luminat...El nu făcea nimic fără să se sfătuiască cu mama. Tot ce publica era mai înainte supus aprecierii și criticilor ei, în care avea deosebită încredere....” (P.P. Dulfu, Omagiu pios părinților mei, Elena și Petre Dulfu).

1886 noiembrie 20 – A primit Certificatul de emigrare, prin care *“a renunțat la protecțiunea Austro-Ungară”*.

1886, sfârșitul anului - A participat la concursul pentru ocuparea catedrei de pedagogie a unui externat secundar de fete; din comisia examinatoare a făcut parte și Titu Maiorescu.

1887 septembrie 17 – A fost numit profesor suplinitor de filosofie și pedagogie la Azilul “Elena Doamna”.

1887 octombrie 1 – A fost numit suplinitor pe catedra de limba română la Școala Normală a Societății;

1887 - A debutat editorial cu lucrarea “Princesa fermecată”, apărută în Colecția “Biblioteca populară” a *Tribunei*.

La îndemnul lui Ioan Slavici și Bogdan Petriceicu Hașdeu a început să publice primele variante ale poveștilor dedicate lui **Păcală**.

1888 septembrie 6 – În ședința <Societății pentru învățătura poporului român> s-a hotărât numirea lui Petre Dulfu ca profesor de pedagogie și practică pedagogică la Școala Normală a Societății.

În comunicarea ce i s-a trimis, președintele Florescu spunea: *“Sunt încredințat Domnule Profesor că veți întrebuința distinsa capacitate a Domniei Voastre și zelul*

neobosit spre a face ca normaliştii să progreseze cât mai mult în acest studiu atât de important și folositor pentru niște viitori învățători ai poporului...” .

1889 aprilie 15 – Petre Dulfu trimite pentru ziarul “*Gutitul*” din Baia Mare studiul “***Despre adunarea poeziilor populare***” în care aduce în discuție două inițiative importante, și anume:

a). inițiativa <Reuniunii învățătorilor români din Maramureș> care decide să adune și să publice într-un volum poveștile și poeziile populare din acest ținut;

b). elaborarea “Marelui dicționar istoric și poporan al limbii române”, sub conducerea lui B.P. Hasdeu.

Pentru realizarea ambelor lucrări este foarte important modul în care producțiile se adună din gura poporului și se publică. În acest scop, Petre Dulfu formulează câteva reguli, care atestă calitatea de bun cunoscător al metodelor științifice de cercetare a folclorului :

1. *“Toate acele produse ale spiritului popular, cari sunt alcătuite în versuri, cum sunt baladele, doinele, colindele, cântecele de nuntă, descântecele etc. trebuiesc scrise și publicate întocmai așa cum se aud în graiul poporului, fără a schimba , fără a scoate sau adăuga vreun cuvânt, fără a înlocui vreo expresiunesau vreo formă gramaticală întrebuițată de popor...schimbările ce-ar introduce scriitorul de la sine în poesiile populare, micșorează sau nimicesc cu totul valoarea colecțiunii.*

2. *La scrierea poveștilor și anecdotelor care sunt alcătuite în proză...scriitorul trebuie să-și dea silința să imiteze în scris cât se poate mai fidel modul de-a cugeta și de-a povesti a poporului din acele părți și chiar modul de intonare a cuvintelor.*

Laura TEMLIAN

3. *La fiecare poezie sau poveste scriitorul să arate numele și profesiunea povestitorului de la care a auzit-o, împreună cu numele comunei și a districtului unde el locuiește.*

4. *Dacă o poveste sau poezie are mai multe variante deosebite întrucâtva unele de altele, să se adune și publice și acelea toate alăturate una lângă alta, fără a le contopi pe toate în una singură; fără a publica numai una sau două și a omite pe celelalte.*

5. *Vorbele și expresiunile, cari se întrebuițează numai în acel ținut, și sunt neînțelese pentru românii din alte provincii, să se explice în josul paginii prin alte cuvinte cari sunt înțelese de toți românii.”*

Petre Dulfu apreciază că valoarea colecțiilor, care nu au respectat aceste principii de bază, este scăzută din punct de vedere științific și, pentru o mai deplină înțelegere a fenomenului, face o minunată comparație cu florile “...poveștile, doinele, baladele, colindele, descântecel...sunt niște flori sălbatice, care cresc de la sine pe dealuri și prin văi. Fiecare deal și fiecare vale are florile sale; fiecare floare își are culorile și parfumul său particular. Cine vrea să facă o colecțiune, să le adune așa cum le găsesc în natură nefalsificate și să ne arate și locul de unde provine fiecare.”

1890 – B. P. Hasdeu i-a publicat în “*Revista nouă*” primele variante ale nemuritoarelor povestirii “*D-ale lui Păcală*”.

1891 februarie 20 – A obținut certificatul de cetățenie română prin **Diploma Regală** nr. 1925 semnată de regele Carol I.

1891 - A fost decorat cu ordinul “Coroana României” în grad de cavalier.

De-a lungul vieții a mai obținut următoarele deco-
rații: “Bene merenti” - cls. I, “Răsplata muncii pentru
învățământ”- cls. I.

1893 iunie 4 – Prin Ordinul Ministerului Instrucțiunii
nr. 4739 a fost titularizat definitiv la cele două școli:
Azilul “Elena Doamna” și Școala Normală a Socie-
tății.

1894 – A avut loc evenimentul
editorial al apariției epo-
peii “*Isprăvile lui Păcală*”.

* Lucrarea, apărută cu spri-
jinul colegilor și al elevilor din
școlile bucureștene, a fost deo-
sebit de bine primită de cititori și
premiată de Academia Română cu
Premiul “Eliade-Rădulescu”.

Laura TEMLIAN

1902 – A obținut Premiul “Adamachi” al Academiei Române pentru lucrarea “*Foloasele învățaturii*”.

1903 martie 31 – A obținut Premiul “Adamachi” al Academiei Române pentru traducerile din Euripide: “*Ifigenia în Aulida*” și “*Ifigenia în Taurida*”;

1911 noiembrie 1 - A devenit membru al <Societății Scriitorilor Români>, transformată în <Uniunea Scriitorilor >.

1915 - Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice i-a aprobat proiectul de “Regulament al școalelor de Aplicație”, apreciat de inspectorul general ca fiind “*singurul complet și bine întocmit în ce privește practica pedagogică*”;

1916 octombrie 10 - S-a refugiat cu familia în Moldova, la Iași.

1917 – A lucrat la Cenzura Poștei din Iași.

1918 toamna – A revenit în București.

1918 Decembrie 1 – Evenimentul Marii Uniri l-a găsit la catedra Școlii Normale de Învățători, unde, de atâția ani “... a ținut mereu aprinsă nădejdea generațiilor de elevi că va veni odată momentul unirii tuturor românilor...”

Ziua mult visată a sosit. Petre Dulfu avea 62 de ani și încă mai slujea catedra cu o conștiinciozitate exemplară, în sensul că orice i s-ar fi întâmplat n-a lipsit niciodată de la ore.

(N-a lipsit nici chiar atunci când fiul său Eugen, la numai 20 de ani, și-a pierdut viața într-un accident; în dimineața acelei zile, Dulfu a mers la școală, și-a ținut lecțiile, iar după-amiază și-a îngropat băiatul).

Dar în acea zi memorabilă, 1 decembrie 1918, Dulfu, deși a mers la școală nu și-a ținut orele. Atunci numai atât a putut spune elevilor săi: “Azi, domnilor, nu facem lecțiuni”. S-a îndreptat spre ușă și și-a șters discret lacrimile. Normaliștii au înțeles că inima lui de fiu al Ardealului era în mare zi de praznic.”

(P. Pușcașu)

Evenimentul a fost prea mult așteptat de scriitor, așa cum remarcă Vasile Netea:

“ Bătrânul Petre Dulfu, cunoscut pentru versurile sale patriotice încă din perioada procesului Memorandului, își mărturisea bucuria printr-un volum intitulat semnificativ ”Visuri împlinite”.

1921 iunie – După 40 de ani, în care a slujit cu atâta dăruire CATEDRA, s-a pensionat.

1927 mai 29 - A fost sărbătorit de foștii săi elevi și colegi;

“*Viața școlară*”, 4, nr. 4, apr. 1927, p. 26-27 a anunțat evenimentul:

“... are loc la București sărbătorirea distinsului pedagog și literat – Petre Dulfu - care a fost timp de 40 de ani profesor la Școala Normală de fete „Elena Doamna” și la Școala Normală de băieți a „Societății pentru învățătura poporului român” din București.

Sunt invitați îndeosebi foștii elevi ai profesorului. Va fi o serbare urmată de banchet”, iar „Cultura poporului”, în numărul 200 din 5 iun. 1927, a consemnat desfășurarea lui:

“O mare și frumoasă sărbătoare în lumea apostolilor școlii: ...a fost sărbătorit – mai presus de înțelesul obișnuitelor sărbători oficiale – profesorul Petre Dulfu.

Mărturisire de dragoste și admirație, sinceră, fără alte îndemnuri decât ale inimii și ale convingerii, adusă bătrânului distins, inimos și simpatic, care 40 de ani, prin talentul său pedagogic, și-a sfințit chemarea, a sfințit catedra, trecând elevilor și elevelor sale, la pregătirea lor pentru cariera dascălească, focul sacru al datoriei înțelese.

Din toate colțurile țării, peste cinci sute de elevi și eleve, ajunși la rândul lor dascăli, au luat parte la această mărturisire de simțăminte frumoase, vădind astfel recunoștința lor adâncă, pentru învățătura datorită înaintașului lor.”

Printre cei care l-au sărbătorit s-au aflat: Ștefan Cicio – Pop, care a adus omagiul Ardealului, generalul Moșoiu a prezentat omagiile Legiunii române, prof. univ. Longinescu a vorbit din partea Ministrului Instrucțiunii, iar profesorul Lungulescu – în numele Casei Școalelor. Au mai fost prezenți prieteni, admiratori, foști colegi, foști elevi.

Petre Gârboviceanu, directorul vechii Școli

Normale a <Societății pentru învățătura poporului român >, vorbind despre vremurile când Petre Dulfu a venit

“de peste munți” “în țară”, subliniază că această școală a fost socotită ”*pepiniera cea mai bună de apostoli sătești*”, iar faima ei se datorează, în foarte mare măsură, contribuției sărbătoritului, „*care-și încheie, fericit, o carieră strălucită*”.

Elena Pop Hossu-Longin îi scria din Băsești:

“Discipol transcarpatin al marelui Alecsandri, ne turnați mângâiere și alinare în suflete, în toiul luptelor grele, îndreptând privirile noastre mereu spre Carpați... Ce-a visat Poetul tânăr, iată azi înfăptuit prin ostășeasca virtute a gloriei române. De aceea, noi, generația acelor vremuri, vă păstrăm o legitimă și profundă recunoștință!”

(Valeriu Achim, Scrieri în timp...p. 254)

1929 iulie 3 - Deși stabilit la București, Petre Dulfu a ținut legături strânse cu sătenii din Tohat și le trimitea fiecare producție literară, imediat după apariție.

“Noi, cei ce am învățat carte în anii următori primului război mondial, am găsit lucrările lui Dulfu împământenite în rândurile sătenilor. Carte știau puțini, dar și cei ce nu știau citi cunoșteau poeziile, ba unii spuneau pe de rost pasaje din ele...”

“Cărțile poetului se citeau în șezători, poeziile scrise atât de limpede și totuși atât de măestrit constituiau hrana sufletească a tinerilor și bătrânilor. Ele și-au pus amprenta pe tot ce mijea spre cultură în satul nostru. Tohatul știa că scriitorul Dulfu de la București este al lui, ba îl avea adesea musafir...”

Bătrânii povestesc că deseori Petre Dulfu venea de la București în satul său singur și uneori cu întreaga familie, neprecupețind eforturile ce trebuiau depuse pentru a obține

formele de trecere a frontierei austro-ungare.” (Gh. Crișan, Dulfu și satul natal).

* Iată și o scrisoare a lui Petre Dulfu trimisă președintelui Cercului cultural „Petre Dulfu” din Tămaia:

„Am primit scrisoarea D-vastră împreună cu revista “Viața Școlară” și celelalte anexe lămuritoare, din care am văzut cu bucurie activitatea frumoasă ce o desfășoară pentru ridicarea poporului atât cercul cultural care poartă numele meu cât și celelalte din județul Satu Mare.

Când mă gândesc ce era mai demult prin acele părți atât de expuse înstrăinării, și ce este acum, nu pot mulțumi îndeajuns bunului Dumnezeu că m-a învrednicit să văd și eu aceste mari și minunate schimbări. Mai sunt încă multe lipsuri și greutăți de învins; dar toate sunt trecătoare. Și când va fi luminat așa cum trebuie, de către bunii lui învățători, atunci poporul nostru și prin el țara întregită se va ridica la o bunăstare neînchipuită.

Lucrați deci înainte, cu tragere de inimă, pentru acest frumos ideal!

Mă bucur că sătenii citesc cu drag cărțile mele, pe care vi le-am trimis. Nu-mi aduc aminte dacă vi le-am trimis pe toate sau nu. Dacă aș ști care din ele vă lipsesc, vi le-aș trimite și pe acelea. În cât privește venirea mea pe acolo, aceasta a rămas și pentru mine o dorință a zilelor viitoare. Depărtarea cam mare și anii numeroși ce mă apăsă pe umeri, pun oarecari piedici la împlinirea acestei dorințe. Dar omul cu nădejdea trăiește.

Vă mulțumesc pentru înștiințările trimise; și vă rog să primiți salutările mele cele mai călduroase, împreună cu ceilalți membri ai cercului”.

Aproape toate reuniunile artistice, organizate în acești ani, aveau în programul de recitări poezii scrise de Petre Dulfu. Astfel: programul care a urmat Reuniunii Învățătorilor români Sătmăreni din Arhidiaconatul Oradiei, ținută în Pomi (3 sep. 1884), cuprindea poezia „*Către poporul român*”; în concertele organizate cu prilejul adunării generale a Despărțământului XI al Astei și al Reuniunii DAMELOR ROMÂNE SĂLĂGENE (Băsești, 1885 și Bucium, 1887) s-au recitat poeziile „*Cât te-am iubit*” și „*Teatrul vieții*”.

1930 august 31 - În satul Tohat s-a dezvelit o piatră-monument cu următoarea inscripție:

OMAGIU
poetului PETRE DULFU
ridicat de comuna sa natală
TOHAT
și de Asociațiunea
ASTRA din ZALAU
la 31 August 1930

Laura TEMLIAN

Gheorghe Mătieșanu, secretarul Despărțământului central al “Astrei” - jud. Sălaj, care s-a ocupat de realizarea acesteia, nota:

“Acelora, care în ciuda întregului complex de ume-tiri dușmănoase au izbutit, totuși, să creeze opere de artă, știință și literatură românească, opere prin care un neam totdeauna se ridică și se întărește - întregul nostru omagiu, sincera noastră admirație și întreaga noastră recunoștință!

Din această pleiadă de muncitori neobosiți și talentați face parte și marele poet poporan, d. Petre Dulfu.”

1931 iunie 29 - Asociațiunea “Astra” din Zalău și conducerea satului Tohat au organizat *“festivalul desvăririi și sfințirii plăcii comemorative omagiale a poetului Petre Dulfu”*.

Ziarul “Curentul” din București, în numărul 1232 din 4 iulie 1931 (ediția pentru Ardeal), nota:

“Sărbătorirea poetului Petre Dulfu în satul său natal... a avut loc în ziua de Sfântu Petru în prezența poetului și a unui numeros public format din oameni distinși din tot județul și sătenii din vreo 10-15 comune din jur veniți cu mic cu mare împreună cu steagurile cercurilor culturale respective.

La orele nouă, după o scurtă vizită la nepotul său Teodor Dulfu, a sosit în fața mulțimii adunate poetul Petre Dulfu însoțit de la gara din Ulmeni de Gheorghe Mătieșan, prefectul județului Sălaj, inițiatorul acestei festivități...”

Din amintirile participanților, Iulian Sălăjan consemnează:

“ După serviciul religios de la biserică a avut loc sfințirea monumentului omagial pe care sunt înscrise în marmura vremii versuri din opera poetului între care „Dor

de sat”. Reprezentantul Episcopiei greco-catolice din Baia Mare, Alexandru Breban, a ținut o scurtă cuvântare omagială, a urmat cuvântul profesorului Leontin Ghergariu, președintele departamentului Asociației „ASTRA” din Zalău, Gheorghe Mătieșan, prefectul județului Sălaj, profesorul Ioan Rițiu și Alexandru Achim, protopop de Băsești. Au mai vorbit reprezentanții învățătorimii și alți învățători ca președinți ai cercurilor culturale și la urmă primarul satului, care a prezentat poetului Diploma de cetățean de onoare al Tohatului.

Cu vocea lui blândă și înceată, poetul sărbătorit a mulțumit pentru omagiile și laudele aduse, exprimându-și bucuria pentru iubirea ce-i poartă poporul și a promis că va continua și pe mai departe, deși bătrân, activitatea literar-culturală, ca să poată mulțumi totdeauna pe cei ce îl iubesc.

După masă a avut loc un bogat program artistic, cultural... iar seara s-a organizat o petrecere de vară.”

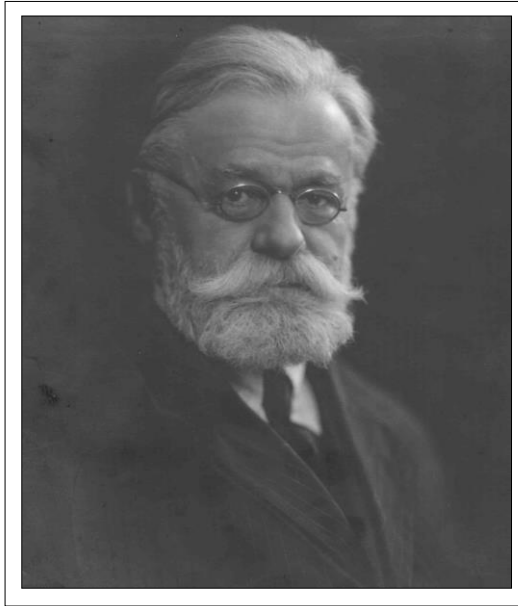
Având onoarea de a fi invitat la această serbare ca să recite **“Povestea României Mari”** de Petre Dulfu, tânărul învățător de atunci, Theodor Crețu, își amintea peste ani:

“ M-am retras în mulțimea ce fremăta în așteptarea începerii festivității. Duceam în suflet icoana pedagogului: părul alb, barbă albă, ochii blânzi dar pătrunzători, mic de statură dar impunător prin cuvântul său magic. Atunci am înțeles ceea ce spusese cu ani în urmă, cu prilejul altei sărbători, un fost elev al său, astăzi academicianul Stanciu Stoian, că, pe când era elev al lui P. Dulfu, dânsu și colegii săi îl porecleau pe acesta “Moș Dumnezeu...”.

Publicistul Gheorghe Crișan din Tohat rememorează:

Laura TEMLIAN

“Serbările organizate cu acest prilej au dovedit cu prisosință dragostea și mândria tohătanilor pentru poetul ridicat din rândurile lor. Petre Dulfu a fost întâmpinat la hotarul satului de călăreți în port local, cu ștergări și alte podoabe, după ritualul convenit unui înalt demnitar...

Nouă, celor care am avut ocazia pentru prima oară să-l vedem între noi, ne-au rămas neșterse din minte orele petrecute în sat, serbarea organizată în curtea școlii. Copii fiind, ne-am ținut în urma lui și după serbare, când s-a dus să vadă ruinele fostei case părintești. A pășit tăcut și liniștit în jurul lor, s-a oprit câte puțin în fiecare colțișor și apoi întorcându-se cu spatele spre noi s-a îndepărtat. În momentul când și-a întors capul inserarea oprise câteva grăunțe de soare în lacrimile ce i se prelingeau spre barbă. Am înțeles că nu e bine să-l tulburăm și l-am lăsat singur

lângă ruina casei în care și-a petrecut anii copilăriei sale fericite. “

În publicația „*Meseșul*” din Zalău, ziaristul Teofil Dragomir concluziona în “Epilog la serbările din Tohat”:

“Sărbătorirea marelui fiu al Sălajului, Petre Dulfu, de la 29 iunie a.c. la care au participat și veteranul stejar d-l Francisc Hossu din Băsești cu doamna (Elena Pop de Băsești), a decurs în cea mai senină și înălțătoare atmosferă... într-o zi cu mândru soare, în mijlocul celor mai buni fii ai Sălajului și a părților limitrofe sătmărene, reprezentată fiind Episcopia unită a Maramureșului, liceul de stat din Baia Mare, Gimnaziul din Zalău, organizațiile de învățători din Sălaj și din județul Satu Mare, organizațiile culturale țărănești și autoritățile județene.”

Petre Dulfu și-a vizitat în zilele următoare rudeniile din satele Ulmeni și Chelița și apoi s-a întors în București.

A fost ultima vizită a poetului în satul natal.

1933 - Prin anii 1933, din inițiativa Societății culturale “Tinerimea din Ulmeni și jur”, al cărei fondator a fost Florian Ulmeanu, nepotul poetului, tineretul acestui ținut a omagiat personalitatea lui Petre Dulfu prin fixarea unei plăci comemorative pe casa din Tohat în care s-a născut poetul.

Casa a fost demolată prin anii 1950. (Iulian Sălăjan)

1937 mai 10 – În satul Tohat o bogată activitate desfășura Cercul cultural “Petre Dulfu” al învățătorilor din jur și Corul țărănesc “Petre Dulfu”. Nelipsit de la serbările din zonă, corul era foarte apreciat, motiv pentru care Elena Pop Hossu i-a donat o frumoasă sumă de

bani cu ocazia serbărilor de la Cehu Silvaniei pe care le-a patronat.

1953 octombrie 31 – Petre Dulfu s-a stins din viață la București, la frumoasa vârstă de 97 de ani.

1972 februarie 26-27 – La Baia Mare și Tohat s-a organizat un simpozion dedicat lui Petre Dulfu. Manifestările au fost prilejuite de apariția, la editura “Minerva”, a volumului de “*Scrieri*”, înscriindu-se, pe un plan mai larg, în cadrul acțiunilor dedicate Anului Internațional al Cărții.

Cu această ocazie s-a dezvelit monumentul restaurat, care fusese ridicat în 1930 în cinstea scriitorului. La manifestări a fost prezent fiul scriitorului, inginerul Petre P. Dulfu. Au mai participat: Victor Crăciun, editorul volumului “*Scrieri*”, Gheorghe Crișan, publicist (căruia Petre Dulfu i-a fost naș), prof. univ. dr. doc. Stanciu Stoian, fost elev al lui Petre Dulfu.

1981 – Biblioteca Județeană a sărbătorit împlinirea a 125 de ani de la nașterea scriitorului;

1985 martie 2 - Radioteleviziunea română a inaugurat rubrica “Antologia umorului românesc” cu un scenariu realizat din îmbinarea unor pasaje și personaje din opera lui Petre Dulfu cu altele de Anton Pann. Motto-ul rubricii a fost “*Cuvânt înainte*” la “**Isprăvile lui Păcală**”, scris în versuri de Petre Dulfu.

1992 decembrie 10 – Prin Decizia nr. 102 a Consiliului Județean Maramureș, Bibliotecii Județene i s-a atribuit numele “Petre Dulfu”.

B. BIBLIOGRAFIA LUCRĂRILOR

I. EDIȚII ANTUME

a). SCRIERI LITERARE

(în ordine cronologică)

1. **Princesa fermecată** : Poveste în versuri.- Sibiu : Editura și tiparul Inst. tipografic, **1887**.- 21 p. (Biblioteca populară a “Tribunei”, nr. 37)
 - Ediția a II-a. – Sibiu, 1910.
2. **Isprăvile lui Păcală** : Epopee populară în 24 de cânturi; Cu ilustrațiuni de Jiquidi și Hlavsa.- București : Tip. și Fond de litere Thoma Basilescu, **1894**.- 256 p.: il.

Lucrarea a fost premiată de Academia Română;

În raportul către Academie, A. Naum spunea:

“Autorul a tratat acest fond cu multă simplitate și cu mult natural. Versul corect, limba curată, așa cum se vorbește într-adevăr la țară, fără nici o afectație. Câteodată o glumă, sub forma veselă a frazei se ascunde un sentiment de adâncă melancolie. Literatură netendențioasă, plăcută la citire, poemul acesta este o carte bună în literatura noastră. Deci o recomand D-v spre premiere.” (Omagiu profesorului...p. 24)

Preocupările lui Petre Dulfu pentru folclorul românesc, exprimate în 1889 în articolul **“Despre adunarea poeziilor populare”**, s-au intensificat: *“... a început să se*

Laura TEMLIAN

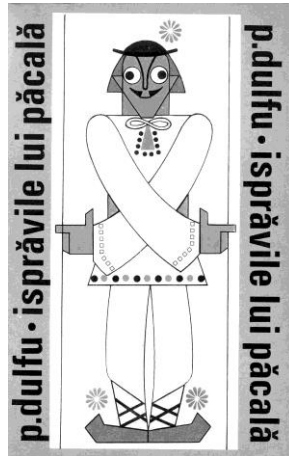
*ocupe cu studiul basmelor despre Păcală și îmbrăcând chiar câteva din aceste basme într-o formă poetică, le-a publicat în <Revista Nouă> a lui B. P. Hasdeu, sub titlul “D-ale lui Păcală”. Încurajat apoi de Hasdeu, precum și de alte persoane cu vază în ale literaturii, a urmat cu lucrarea aceasta mai departe: a adunat poveștile hazlii relative la Păcală, pe toate cele care i s-au părut mai frumoase și mai potrivite cu firea acestui personaj mitologic și punându-le în legătură firească unele cu altele, a alcătuit din ele o operă unitară. ” (Prefață la **“Legenda țiganilor”**, [1895])*

- Ediția a II-a, complet revizuită.- București, 1907.- 267 p.: il.
- Ediția a III-a, revăzută și sporită.- București, 1912.- 190 p.: il.
- Ediția a IV-a.- f.a.
- Ediția a V-a.- București : Cartea Românească, f.a.
- Ediția a VI-a.- București, 1920.- 190 p.
- Ediția a VII-a.- București, 1922.- 191 p.
- Ediția a VIII-a, revăzută.- București, 1923.- 191 p.: il.
- Ediția a IX-a.- București, 1924.- 191 p.
- Ediția a X-a, revăzută.- București, 1925.- 168 p.
- Ediția a XI-a, revăzută.- București, 1928.- 160 p.: il.
- Ediția a XII-a.- București, 1931.- 160 p.: il.
- Ediția a XIII-a, revăzută.- București, 1936.- 161 p.
- Ediția a XIV-a. - București, f.a.
- Ediția a XV-a, revăzută.- București, 1942.- 161 p.
- Ediția a XVI-a, revăzută.- București, 1943.- 161 p.
- Ediția a XVII-a, revăzută.- București, 1946.- 144p.
- Ediția a XVIII-a, revăzută.- București, 1947.- 145 p.

Alte ediții:

- **Isprăvile lui Păcală.**- Cleveland, Ohio, 1909.- 226 p.
- **Isprăvile lui Păcală.**- Vârșeț : Ed. “Frație și Unitate”, 1952.- 147 p.: il.

- **Din Isprăvile lui Păcală:** Partea 1.- Sibiu, 1912.- 72 p. (Biblioteca populară a Asociațiunii, nr. 14).

- **Din Isprăvile lui Păcală.** - [București] : Cartea Românească, f.a.- 32 p. (Pagini alese din "Scriitori români", nr. 83). [Pe copertă fotografia autorului].
- **Păcală argat** : Comedie poporană, cu cântece în 4 acte; cu ilustrațiuni de A. Murnu.- București : Cartea Românească, 1924.- 71 p.: il.

- Ediția a II-a, 1925.

“Isprăvile lui Păcală” este prima “epopee poporană” din literatura română și cea mai izbutită pe care o avem.” (Victor Crăciun)

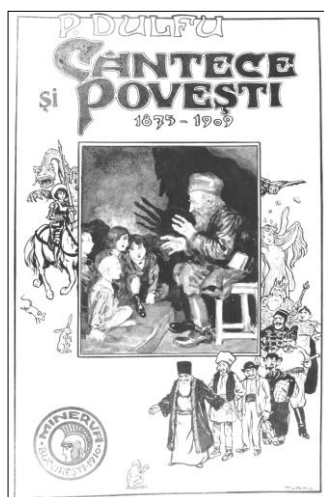
- 3. Legenda Țiganilor** : Din popor pentru popor; Cu ilustrații originale de d. Hlavsa; cu o prefață despre Petre Dulfu.- București : Editura Librăriei Universale Alcalay, /1896/. - 96 p. : il. (Biblioteca pentru toți, nr. 70). [Cuprinde o scurtă biobibliografie a autorului, iar pe prima pagină fotografia]

Apărută în colecția “Biblioteca pentru toți”, editorul a notat în prefață: *“Bibliotecii pentru toți” d. Dulfu i-a făcut plăcerea de a-i da lucrarea următoare, care nu a mai fost tipărită încă nicăieri până azi și care e plină de humorul care caracterizează tot ce scrie d-sa.”*

- Ediția a II-a, revăzută.- București : Alcalay, [1900].- 95 p.: il. (Biblioteca pentru toți, 95)

- 4. Snoave.**- București : Editura Librăriei “Socec & Co.”, 1909.- 103 p. (Biblioteca românească enciclopedică “Socec”, Bibl. pop. nr. 53).

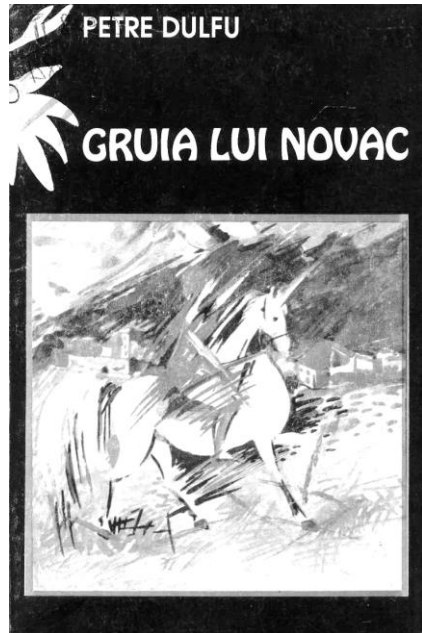
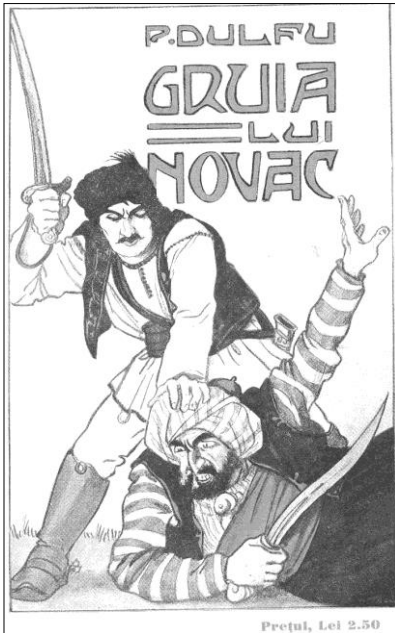
- 5. Cântece și povești (1875-1909).**- București : “Minerva”, Institutul de Arte Grafice și Editură, 1910.- 219 p. (Cuprinde și cele două poezii ale lui Eugen)

- 6. Gruia lui Novac** : Epopee / alcătuită din cântecele de vi-

tejie ale poporului român de P. Dulfu.; Cu ilustrațiuni de A. Murnu.- București : Editura Institutului de Arte Grafice "C. Sfetea", 1913. - 260 p.: il. (Toate exemplarele sunt semnate de autor)

- Ediția a II-a.- București, 1918.
- Ediția a III-a.- București, 1920.

- Ediția a IV-a.- București, 1922. .
- Ediția a V-a.- București, 1923.
- Ediția a VI-a; Cu numeroase ilustrațiuni .- București, 1924. - 245 p.
- Ediția a VII-a, revăzută.- București, 1927.
- Ediția a VIII-a.- București, 1928.- 245 p.
- Ediția a IX-a, revăzută.- București : Cartea Românească, 1930.- 243 p.

Laura TEMLIAN

- Ediția a X-a, revăzută.- București, 1937.-243 p,
- Ediția a XI-a, revăzută.- București, 1942.- 243 p.
- Ediția a XII-a.- București, 1943.- 243 p.
- Ediția a XIII-a.- București : Cartea Românească, 1945.- 244 p.

Alte ediții:

- **Din Gruia lui Novac.**- [București] : Cartea Românească, [f.a.]- 32 p. (Pagini alese din “Scriitori români”, nr. 142). [Pe copertă fotografia autorului].
- **Gruia lui Novac.**- Vârșeț : Editura “Frăție și Unitate”, 1952. - 239 p.

Victor Crăciun a avut la dispoziție copia scrisorii pe care Petre Dulfu a trimis-o în 15 octombrie 1932 ca răspuns la un chestionar cerut de Jean I. Corboran. Chestionarul cuprindea întrebări referitoare la lucrarea “**Gruie-al lui Novac**”, cărora autorul le răspunde:

“ Primul care mi-a sugerat ideea de a scrie această carte a fost – aș putea zice- un lăutar orb, pe care-l auzeam în copilărie, pe la bâlciurile din apropierea comunei mele natale (Tohat) cântând cu acompaniament de vioară fapte vitejești de ale Novăceștilor (Novac, Gruia etc.)...

Mai târziu când am citit despre poemele omerice (Iliada și Odiseia) cum au fost alcătuite din rapsodii populare, care înainte de a fi adunate și fixate prin scriere în cele două opere monumentale, se transmiteau de către anumiți cântăreți doar prin graiu viu, ca și cântecele noastre bătrânești; și când am văzut prin colecțiile noastre de literatură populară cântece (balade) foarte numeroase despre Novăcești, mi-a încolțit în minte gândul că s-ar putea înfiripa și la noi, din acestea, o epopee națională...

La întocmirea acestei lucrări nu m-am slujit de nici un basm și nici de fapte scoase doar din imaginația mea. Singurele izvoare mi-au fost baladele populare românești (și numai cele românești).

Aceste balade (unele cu numeroase variante) gă-sindu-le fără vreo legătură între ele – împrăștiate prin diferite colecțiuni și reviste, le-am orânduit și prelucrat în așa fel ca să aibă o continuitate în acțiunea povestită și să formeze un întreg organic...”

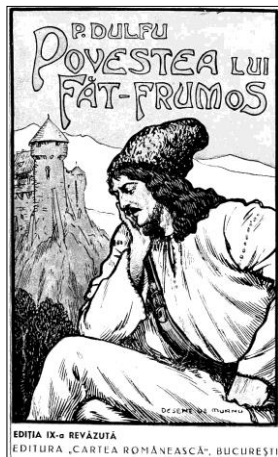
Așa cum subliniază Victor Crăciun, **Petre Dulfu** se dovedește a fi “un cărturar care a cunoscut excelent cu-legerile lui Alecsandri și G. Dem. Teodorescu, dar el nu s-a limitat la atât. Pasiunea pentru literatura populară l-a determinat să cunoască aproape tot ce s-a tipărit în materie de folclor românesc, de aceea tehnica prelucrării este mult mai complexă...”

Este adevărat că Petre Dulfu a fost un bun cunos-cător al folclorului din baziunul Someșului, dar spre anii maturității el s-a detașat de lumea copilăriei și deci de autenticitatea naratorilor populari. Era firesc ca, prin pre-gătirea sa profesională să se fi adăpat în primul rând de la marii noștri scriitori, Creangă și Eminescu, pe care i-a cu-noscut îndeaproape ca și pe Alecsandri...”

* Printr-o adresă din 14 nov. 1947, primită de la CINEMA JINGA Câmpulung-Muscel, i s-a cerut lui Petre Dulfu autorizarea în vederea realizării unui scenariu cine-matografic după “**Gruia lui Novac**”, propunându-i-se să asiste la turnarea fiecărei scene pentru a-și exprima părerea și a-și da consimțământul;

7. Povestea lui Făt-Frumos.- București : Cartea Românească, 1919.- 177 p.

La apariția lucrării, revista “*Lucifărul*” (nr. 10, 1919, p. 227) nota: “*D. Dulfu folosește un fond primitiv pe care-l tratează cu mijloace culte, pentru a-l pune iar la îndemâna poporului. Povestirea e curgătoare, cu vers corect, chiar frumos uneori, totdeauna simplu și apropiat de mintea săteanului. E partea morală pe care d. Dulfu a știut mai ales s-o sublinieze. Cartea e o bună lectură.*”

- Ediția a II-a.- București, 1920
- Ediția a III-a, revăzută.- București, 1922.- 153 p.
- Ediția a IV-a.- București, 1923.- 153 p. .
- Ediția a V-a. Cu ilustrațiuni de A. Murnu. - București, 1924.
- Ediția a VI-a, revăzută.- București, 1926.- 157 p.
- Ediția a VII-a.- București : Cartea Românească, f.a. (Pagini alese din Scriitori români, nr. 55).
- Ediția a VIII-a, revăzută.- București, 1938.- 157 p.
- Ediția a IX-a, revăzută; Desene de Murnu. – București: Cartea Românească, 1942. – 157 p.
- Ediția a X-a, revăzută. – București : Cartea Românească, 1947. – 155 p.

8. Visuri implinite : Poezii.- București : Editura Librăriei “C. Sfetea”, 1919.- 62 p.

Lucrarea are următoarea dedicație:

“Învățătorilor Neamului Român,

cari au contribuit, în școală prin cuvânt, și pe câmpul de onoare cu spada, la înfăptuirea visului nostru secular: închină cu dragoste această carte - Autorul

Una dintre poeziile acestui volum intitulată **“Cântul normaliştilor”** a fost pusă pe muzică de E. Wachmann, iar alta, **“Dor de sat”**, pusă pe muzică de Gh. A. Dinicu, a devenit **“Cântecul normalistelor”**;

- Ediția a II-a, revăzută și adăugită; Cu ilustrațiuni de A. Murnu.- București : Cartea Românească, f.a.- 90 p. : il.
- Ediția a III-a, revăzută și adăugită; ilustrațiuni de A. Murnu.- București : Cartea Românească, 1930. – 88 p. : il.

În ediția a II-a și a III-a autorul a cuprins și două poezii (Iarna și codrul, Calea vieții), scrise de fiul său Eugen, dând următoarea notă:

*“Am reprodus aci, din revista “Convorbiri” (Anul I, 1907, nr. 19) unde au fost publicate, aceste două poezii ale neuitatului meu **Eugeniu**, împreună cu notița însoțitoare de mai jos a d-lui M. Dragomirescu, directorul revistei:*

*“Aceste două bucăți de versuri scrise într-o limbă simplă și armonioasă, - una luminoasă și optimistă, alta plină de întuneric și pesimism – se datoresc unui tânăr, eminent elev, **Eugeniu Dulfu** (1886-1906) mort la douăzeci de ani, la un an după ce pierduse pe fratele său mai mic, **Virgiliu**, al cărui spirit critic făcea admirația profesorilor săi. Poezia “Iarna și codrul” scrisă la 16 ani; “Calea vieții” în care tânărul parcă-și presimte prematurul său sfârșit, scrisă cu câteva luni înaintea morții; și una și alta sunt dovada unui real talent, a cărui pierdere timpurie nu poate să nu lase un adânc regret în sufletul tuturor iubitorilor de limbă și literatură românească.”*

9. Faptă și răsplată : Povestiri pentru copii și pentru popor.- București : Cartea Românească, 1920.- 77 p.

* Lucrarea a fost premiată de Societatea “Cartea Românească”;

- Ediția a II-a, revăzută.- București : Cartea Românească, 1922.- 77 p.
- Ediția a III-a, revăzută.- București, 1936.- 87 p.
- Ediția a V-a, revăzută.- București, 1940.- 87 p.
- Ediția a VI-a, revăzută.- București, 1943.- 87 p.

10. Iisus Mântuitorul : (Viața și învățăturile lui, în versuri, după Sfânta Scriptură). Cu 61 de ilustrațiuni.- București, 1921.

- Ediția a II-a, 1922. (au apărut patru ediții.)

Pe coperta de popularizare a lucrării era notat:

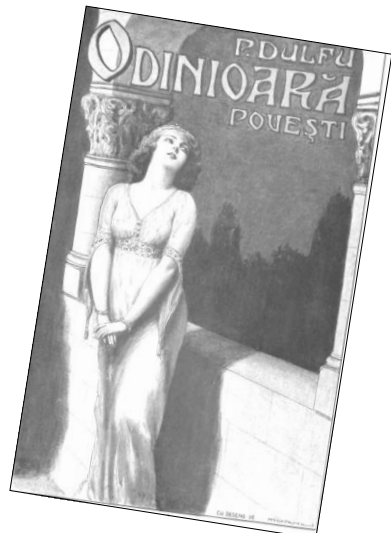
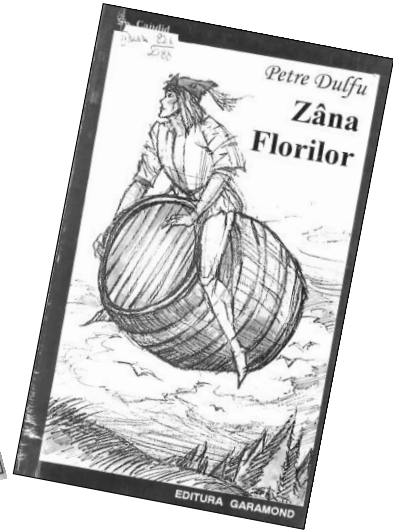
„Iată o operă de popularizare cât se poate de bine venită și în care d-l Dulfu istorisește în versuri, tot atât de frumoase și rând pe rând întreaga viață a Mântuitorului.

Cititorul are astfel puțința să vadă aeeva toate faptele și minunile Mântuitorului, luând parte la grelele încercări și suferinți îndurate de cel ce și-a zis „Fiul omului”.

De aceeași limpezime de cristal este limba în care-i scrisă această prețioasă carte cu care dl Dulfu a îmbogățit literatura noastră și care rămâne tot deodată una din cele mai frumoase podoabe ale iubitorilor de cărți bune”,

iar revista “Convorbiri literare” din 1921, la p. 492 sublinia: *„...chiar cititorul matur e surprins de noutatea lucrului; și întreaga dramă a vieții lui Isus i se înfățișează în chip cu mult mai atrăgător.”*

11. Dumnezeu și Oamenii : (Biblia prescurtată, vechiul testament, în versuri, pe înțelesul tuturor); Cu 65 de ilustrațiuni. – București, 1922.

- 12. Ion Săracul** : Povestire.- București : Cartea Românească, **1923**.
- Ediția a II-a, revăzută.- București : Cartea Românească, 1926.- 95 p.: il.
- 13. Odinioară** : Povești; cu ilustrațiuni de A. Murnu.- București:CarteaRomânească,**1923**.- 99 p.: il.
- Ediția a II-a, revăzută.- București, 1928.- 99 p.
- 14. Răzbuarea Lenuței** : Povestiri din viața copiilor; Cu ilustrațiuni de A. Murnu. – București : Cartea Românească, [**1925**].- 72 p.: il.
- 15. Zâna Florilor** : Poveste în versuri; ilustrații de Pascal.- București: Cartea Românească, **1926**.- 94 p.: il. (Biblioteca ziarului Universul).
- Ediția a II-a, revăzută, cu ilustrații de A. Murnu.- București : Cartea Românească, 1932. – 99 p.: il.
- 16. Povestea unui orfan**.- București, **1931**. - 14 p. (Societatea “Principele Mircea” copiilor în România).
- Ediția a II-a, - București, 1933.
- 17. Povestea României Mari** : Spusă de un soldat.- București : Cartea Românească, **1931**.
- 18. Din lumea satelor** : Alegere de strigături, de cântece glumețe și de snoave.- București : Editura Librăriei Leon Alcalay, **1935**.- 127 p. (Biblioteca pentru toți, nr. 1511-1512). [Pe copertă fotografia autorului].

- 19. Cei doi feți logofeți cu părul de aur** : Poveste în versuri pentru copii.- București : Editura ziarului Universul, **1936**.- 71 p.
Ediția a II-a, revăzută.- București, 1939.- 71 p.
- 20. Prea frumoasa poveste a lui Făt-Frumos și a lui Radu și Mama sa**.- Gherla, f.a.- 24 p.

SCRIERI LITERARE - apărute în periodicele băimărene:

“GUTINUL “ (1889-1890)

1. **În familie.** 1, număr de probă, 17 mar. 1889, p. 1.
2. **Vestitoarea primăverii.** 1, nr. 2, 10 apr. 1889, p. 1.
3. **Ateistul.** 1, nr. 14, 3 iul. 1889, p. 1.
4. **Furtuna.** 1, nr. 22, 28 aug. 1889, p. 1.
5. **La Crăciun.** 2, nr. 2, 11 ian. 1890, p. 1.
6. **Un orfan la mormântul maicei sale.** 2, nr. 12, 19 mar. 1890, p. 1.
7. **O preumblare în pădure** (povestire). 2, nr. 12, 19 mar. 1890, p. 2-3.
8. **Omul nemulțumit.** 2, nr. 13, 26 mar. 1890, p. 1.
*În numărul 5 din 1890 , p. 1-2, Petre Dulfu publică studiul “*Despre adunarea poeziilor populare*”

“CRONICA” (1936-1938; 1941)

1. **Cugetări.** 1, nr. 14-15, 25 dec. 1936, p. 9.
2. **Mai lasă-mă și-n pace!** (Snoavă). 2, nr. 5, 3 feb. 1937, p. 1.
3. **Glume.** 2, nr. 8, 24 feb. 1937, p. 1.
4. **Viclenie jidovească** (Snoavă). 2, nr. 11, 17 mar. 1937, p. 1.

Laura TEMLIAN

5. **Hazuri.** 2, nr. 15, 14 apr. 1937, p. 1.
6. **Calul m-a furat pe mine!** 2, nr. 27, 7 iul. 1937, p. 1.
7. **Clopotarul dela Târnava.** 2, nr. 40, 6 oct. 1937, p. 1.
8. **Îl văd în toate.** 2, nr. 46, 17 nov. 1937, p. 1.
9. **Mintea și norocul (Snoavă).** 2, nr. 50-51, 25 dec. 1937, p. 3.
10. **Înmormântarea unui erou** (povestită de un soldat). 3, nr. 32, 6 apr. 1938, p. 3.
11. **Fata isteată** (poveste). /I-VII/. 6, nr. 1, 19 feb. 1941, p. 3 (text însoțit de desen - D. prof. P. Dulfu, realizat de D. Roșca); nr. 2, 20 mar. 1941, p. 3; nr. 3, 2 apr. 1941, p. 3; nr. 4, 9 apr. 1941, p. 3; nr. 5, 16 apr. 1941, p. 3; nr. 6, 20 apr. 1941, p. 3.

“CRONICA LITERARĂ”

Omul cu trei minți. Caietul 1, ianuarie 1939, p. 1.

II. EDIȚII POSTUME

1. **Faptă și răsplată** : Povestiri pentru copii. – Sibiu, 1990. – 256 p.
2. **Gruia lui Novac**; [coperta și grafica interioară realizate de Cristina Cucu]. – Baia Mare, 1993. – 203 p.
3. **Iisus Mântuitorul : După Sfânta Scriptură**. – Ed. a 5-a; text stabilit și prefață de Șt. Bogdan. – Sibiu : f.e., 1990. – 256 p.
4. **Isprăvile lui Păcală**; cu o prefață de Ștefan Luca; Ilustrații: Rik Auerbach. – București : Editura Tineretului, 1958. – 161 p. : il.

* După 65 de ani de la apariția primei ediții a lucrării “Isprăvile lui Păcală”(1894), Ștefan Luca notează în prefața acestei ediții:

“Pentru voi – Păcală – ca și pentru noi, a rămas tot tânăr precum l-au cunoscut și înaintașii noștri... Păcală al nostru... de multe ori a înseninat frunțile; oriunde ar păși i se face loc în capul mesei și fiecare vorbă a lui i-ascultată cu voie bună. E înconjurat cu mare dragoste. El răspunde la toate, iar răspunsurile lui, de-i ustură pe unii, celor mulți însă întotdeauna le merg la inimă...”

- Ediția a II-a. – București, 1959. – 164 p. : il.
 - Ediția a III-a. – București, 1960. – 160 p. : il.
5. **Isprăvile lui Păcală** ; prezentare grafică și ilustrații: Iulian Olariu.- București : Editura tineretului, 1966. – 126 p.
- * această ediție s-a scos într-un tiraj de 80.000 de exemplare!
6. **Isprăvile lui Păcală** [și Tândală]; Ediție îngrijită de Vi-
orica Florea și Victor Crăciun; [coperta: Petre Vulcă-
nescu]. – București : Minerva, 1970. – 223 p.
 7. **Isprăvile lui Păcală**; [Coperta de Vasile Nașcu;

- prelucrare grafică în culori, după originalul din 1912; text reprodus după: **Scrieri** / Petre Dulfu. – București : Minerva, 1971]. Baia Mare : Gutinul, 1992. -133 p. : il.
8. **Isprăvile lui Păcală**; coperta și ilustrațiile: Liliana Ionică Negoescu; ediție îngrijită de I. Dorian. – Galați : Porto-Franco, 1993. – 88 p. : il.
 9. **Isprăvile lui Păcală**; copertă și ilustrații de Liviu Smântânică. – Iași : Junimea, 1995. – 136 p. : il. color
 10. **Isprăvile lui Păcală** ; [ilustrații: Iulian Olariu]. – București : Garamond Junior, 1995. – 128 p. : il.
 11. **Isprăvile lui Păcală**; ediție revăzută de Cristiana Crăciun și Victor Crăciun. – Chișinău : Litera, 1997. – 348 p. – (Biblioteca școlarului; 137).
 12. **Isprăvile lui Păcală**. – București : Garamond, [1997]. – 120 p.
 13. **Isprăvile lui Păcală**; prefață de Ștefan Luca. – București : Editura 100 + 1 Gramar, 2001. – 80 p.
 14. **Isprăvile lui Păcală**. – București - Chișinău : Litera – Litera Internațional, 2001. – 352 p.
 15. **Povestea lui Făt-Frumos : (1919)**; [Ediție îngrijită de Viorica Florea și Victor Crăciun]. – Reeditare. – Baia Mare : Gutinul, 1995. – 128 p.
 16. **Scrieri**; Ediția îngrijită de Viorica Florea și Victor Crăciun; studiu introductiv de Victor Crăciun.- București: Minerva, 1971.- LIV+633 p.
 17. **Zâna Florilor** : [povești]; ilustrații: A. Murnu. – București : Garamond Junior, 1996. – 103 p. : il. – (Candid).

III TRADUCERI

1. Ifigenia în Aulida: Tragedie în cinci acte/ Euripide; Tradusă în versuri de Petre Dulfu. - Cluj : Edițiunea “Amicului Familiei”, 1879.- 65 p.

Alte ediții:

- **Ifigenia în Aulida** / Euripide. - București : Editura Librăriei Leon Alcalay, f.a. - 88 p. (Biblioteca pentru toți, 408).
- **Ifigenia în Aulida** / Euripide. - București : Editura Librăriei Leon Alcalay, f.a. - 120 p. (Biblioteca pentru toți, 408-409).

2. Ifigenia în Taurida: Tragedie în cinci acte. Continuarea tragediei “Ifigenia în Aulida” / Euripide; Tradusă în versuri de Petre Dulfu.- Gherla : Imprimeria “Georgiu Lazar”, 1880.- 60 p.

Alte ediții:

- **Ifigenia în Taurida** / Euripide. - București : Editura Librăriei Leon Alcalay, f.a. - 84 p. (Biblioteca pentru toți, 409).
- **Ifigenia în Taurida** / Euripide. - București : Editura Librăriei “Universala” Alcalay, f.a. - 112 p. (Biblioteca pentru toți, 102-102 bis).

3. Ifigenia / Euripide. I. Ifigenia în Aulida. II. Ifigenia în Taurida; Traducere în versuri de P. Dulfu. - București : Stabilimentul grafic I.V.Socecu, 1902. - 186 p.

Lucrarea este urmată de NOTE, în care Petre Dulfu face referiri la frunțașii poeziei dramatice elene, la viața și operele lui Euripide și la cele două lucrări pe care le-a tradus. Reiese din text scrupulozitatea și seriozitatea cu care a efectuat traducerea:

Laura TEMLIAN

“Prima încercare de a traduce în românește aceste două drame ale maestrului Euripide am făcut-o prin anii 1878-1880, pe când eram încă student la universitatea din Cluj. Traducerea mea de atunci s-a publicat în revista literară din Transilvania “Amicul Familiei” și s-a reprodus în două broșuri separate...Dar în această primă încercare de traducție am găsit pe urmă multe scăderi, atât din punct de vedere al interpretării textului original, cât și în ce privește limba și versificația românească. Afară de acestea nu era nici completă. Tradusesem numai partea dramatică, lăsând la o parte corurile. - < Ifigenia în Aulida > și < Ifigenia în Taurida > fiind însă dintre cele mai frumoase drame ale antichității, m-am hotărât în anii din urmă să le tâlmăcesc pe românește din nou, mai cu

îngrijire decât la început.

Traducerea de față așa dar nu este numai o revizuire a celei dintii, ci o lucrare cu totul nouă și completă în același timp căci de astă dată am tradus și corurile”.

Despre textele și modelele folosite pentru traducere spune:

“Textul grecesc, de care m-am servit la traducerea <Ifigeniei în Aulida> este cel publicat de librăria Hachette & C-ie din Paris, însoțit de două traducții franceze în proză. Am mai consultat: traducerea franceză, tot în proză, a lui Emile Pessoneaux, - traducerea germană a lui I. Minckwitz și cea maghiară a lui Radó, ambele în versuri albe.

Iar la traducerea <Ifigeniei în Taurida> am urmat după textul original publicat de asemenea de librăria Hachette & C-ie, în conformitate cu edițiunea lui H. Weil; și am mai consultat: traducerea franceză, în proză a lui Emile Pessoneaux, - traducerea germană în versuri albe a lui Paul Martin, - și pe cea maghiară, de asemenea în versuri albe, a lui Iosef Kempf.

Acțiunea, pentru a putea fi pricepută mai bine de cititorii de astăzi, am împărțit-o în acte și scene, și am însoțit-o și de indicațiunile scenice trebuitoare (deși aceste lucruri lipsesc din textul original), luându-mă în privința aceasta după exemplul lui I. Minckwitz și al altor traducători moderni.

În ce privește numele proprii ale zeilor și zeițelor mai însemnate, despre care e vorba în aceste două drame, am urmat exemplul traducătorilor francezi, (și în special pe al lui E. Pessoneaux) întrebuițând de ex. În loc de Zeus, Febus, Artemis, Atena etc. numele corespunzătoare române: Joe, Apolo, Diana, Minerva – care sunt, mi se pare, cu mult mai familiare majorității cititorilor noștri, decât cele grecești.”

Interesante sunt și explicațiile pe care traducătorul le dă (pe acte, pe pagini și pe versuri) unor nume sau întâmplări. De exemplu: în Actul I, pag. 13, v. 18 apare “*Feciorul lui Peleu*” și Dulfu explica: Achile era fiul lui Peleu și

al zânei Tetis”, iar la versul “*Pe ceruri luna plină cu plin când va ieși...*”(Actul III, pg. 38, v. 9) – Dulfu argumenta: “Pentru ca să fie cu noroc, grecii credeau că e bine să serbeze nunțile când e lună plină”.

* Cu aceste traduceri Petre Dulfu a obținut **Premiul Academiei.**

În raportul întocmit de N. Quintescu, referentul comisiei premiilor, acesta nota:

“Ca să întreprindă cineva o lucrare de asemenea natură, trebuie să aibă, Domnilor colegi, o mare încredere în puterea sa de muncă și în aptitudinile sale...

În adevăr, dacă reproducerea faptului intelectual al unei lumi cu totul alta prin caracterul ei, ca despărțită de lumea modernă prin atâtea serii de veacuri, este în sine însăși o întreprindere greu de efectuat, această greutate crește în proporțiuni mai mari, când sarcina, luată pe umeri de cineva, este din domeniul poeziei, și încă din al dramei, producțiunea cea mai înaltă a inspirațiunii poetice – unde, pe lângă lupta cu redarea fondului, se adaugă lupta cu forma atât de artistică, cu deosebire a părții lirice a corurilor...

Și cu toate acestea, d. Dulfu, simțindu-se înzestrat cu fire de poet, a făcut încercarea de a reda pe românește cele două drame ale poetului filozof Euripide...

Să cercetăm cum ni se înfățișează interpretarea în românește a celor două Ifigenii...

...Felul și oarecum caracterul versificațiunii, cu care poetul nostru traducător a înlocuit pe cea a poetului elen, a pus în același timp în lumină și limba ce mânduiește dânsul, limbă frumoasă și corectă, fără nici un amestec de provincialisme, fără nici o exagerare în sens arhaic ori purist,

limbă cu adevărat literară, care citind-o îți deșteaptă o adevărată plăcere...

Deoarece dl traducător a făcut mărturisirea (în note) că în cursul lucrării sale, servindu-se de textul grec a consultat - precum face și trebuie să facă orișicine, când are a face cu opere clasice din antichitate – și câțiva traducători ai Ifigeniei, francezi, germani și maghiari, în proză și în versuri, am căutat să controlez acea mărturisire, nu numai prin mine însumi, ci și în colaborare cu colegul nostru, profesorul special în ale elinismului, dl Caragiani, și convingerea noastră comună a fost că în adevăr textul poetului grec s-a luat de bază la elaborarea traducerii române, pe când traducerile streine consultate au servit numai ca auxiliare...

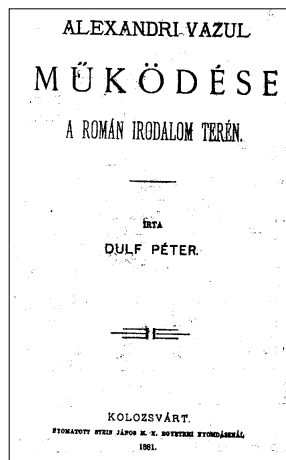
Negreșit... traducțiunea d-lui Dulfu este liberă, lucru care nici nu se poate altfel, nici când avem a face cu un prozator, și încă mai puțin cu un poet, dacă nu vrea cineva să se expună a produce o lucrare informă, disgrațioasă și silită...

Autorul Ifigeniilor ...a înlocuit veșmântul graiului elen cu ceea ce îi trebuia limbii noastre și era reclamat de geniul ei

Față cu aceste învederări...nu ezit a considera Ifigeniile dlui Dulfu ca o adevărată operă literară, excelentă sub toate punctele de privire. Referentul Dvoastră cutează a afirma, că ne putem mândri cu o asemenea traducere, una din cele mai bune cu care s-a înzestrat până astăzi literatura română, din poezii anticității clasice..." (s.n.)

În urma acestui raport, Academia – în ședința de la 31 martie 1903 – a decis, aproape cu unanimitate de voturi, a se acorda Premiul Academiei traducerilor lui Petre Dulfu.

4. Alexandri vazul működőse a román irodalom teren: Activitatea lui Vasile Alecsandri în literatura română : [teza de doctorat în filosofie] / Irta Dulf Péter. - Kolozsvárot, (Nyomtatott Stein János M.K. Egyetemi Nyomdászna), 1881.-1 f.+132 p.

(pentru tipărirea tezei a obținut un împrumut de 200 ft. din partea Societății literare “Iulia”);

Lucrarea, cuprinzând și câteva poezii ale lui Vasile Alecsandri traduse în limba maghiară, a fost bine primită de cititorii maghiari și de presa de specialitate;

În 1975, la 94 de ani de la apariția lucrării, Racz Albert afirmă:

“Monografia lui Dulfu ...este o carte accesibilă și valoroasă. Nu numai datorită limbajului ei extrem de frumos și de un înalt nivel artistic, ci și concluziilor sale, în majoritatea lor valabile și azi.”

Petre Dulfu a dovedit în această lucrare calitățile unui cercetător atent, a folosit o bibliografie bogată la vremea respectivă analizând nu numai lucrările lui Alecsandri ci și ale poezilor români contemporani cu el și ale unor poeți maghiari, ceea ce-l îndreptățește pe Victor Crăciun să afirme că *“...dacă [Petre Dulfu] ar fi perseverat pe această linie, ar fi devenit un prestigios cercetător al literaturii noastre.”*

Făcând o analiză minuțioasă creației lui V. Alecsandri, Petre Dulfu a precizat cu claritate contribuția acestuia la

culegerea folclorului românesc, evidențiind influența pozitivă pe care poezia populară a avut-o asupra creației bardului de la Mircești, precum și imboldul pe care acesta l-a dat în epocă cercetării folclorului, reușind, prin activitatea sa literară, să facă cunoscut poporul român în Apus.

Aprecierile pe care Petre Dulfu le face asupra operei lui Vasile Alecsandri, în mare parte valabile și azi, sunt comentate și de Petre Pușcașu, care exemplifică printr-un citat din lucrare:

“Folclorul român a trăit veacuri întregi ascuns în sânul poporului, ca perla în praf, care este observată de mulți, dar nu este luată în seamă pentru că nu-i cunosc valoarea. Alecsandri a fost primul român care a descoperit valoarea acestei comori și s-a grăbit s-o pună în slujba unui scop nobil...

V. Alecsandri a cules cântecele, doinele, baladele populare românești și le-a studiat cu multă însuflețire.

Această activitate ...a avut o influență pozitivă asupra talentului strălucit al poetului. Astfel el și-a însușit simplitatea naturală a scrisului, frumusețea de nedescris a expresiilor românești originale...

Alecsandri a eliberat creația poetică românească de sub influența străină, i-a dat o orientare nouă spre independență și specificul național. A creat o școală poetică – școala folcloristică românească...În aceasta constă importanța activității sale în domeniul literaturii noastre.”

Petre Dulfu a fost un bun cunoscător al limbilor latină, franceză și germană; a făcut traduceri din autori germani, traduceri care s-au remarcat prin acribia și stilul distins deja bine cunoscut;

IV. SCRIERI DIDACTICE

a) Volume

Etica sau Morala filosofică pentru școalele secundare de ambele sexe. De P. Dulfu, Doctor în filosofie, profesor de filosofie și pedagogie la Asilul “Elena Doamna” și pedagogie la Școala Societății pentru învățătura poporului român.- București : (Tip. Academiei Române), 1889.- 1 f.+IV+147 p.

• Ediția a II-a, revăzută.- București : Tipografia și fonderia de litere Thoma Basilescu, 1893.- 146 p.

În Prefață la ediția I autorul mărturisea:

“ Predând de mai mulți ani cursul de filozofie în clasele superioare ale Asilului <Elena Doamna> am simțit mult lipsa unor manuale potrivite cu inteligența școlarilor începători în această materie; - și lipsa aceasta este simțită, pe cât știu, nu numai de mine, ci o simt - împreună cu elevii lor - toți profesorii, care au să predea filosofia în vreo școală secundară românească...

În manualul de față am căutat să tratez, pe cât e posibil într-o astfel de lucrare, toate chestiunile mai importante de morală în termeni lămuriiți și scurți...

...pentru a veni în ajutorul memoriei elevilor și a le întipări mai adânc în minte cele învățate, am adăugat după fiecare parte mai însemnată câte o scurtă <Recapitulare> a chestiunilor despre care s-a vorbit în acea parte. Cu ajutorul acestor recapitulări, școlarii dându-și din când în

când seama și formându-și o idee generală despre chestiunile deja studiate, vor putea cu mai multă siguranță să urmeze mai departe <de la cunoscut la necunoscut> ...

În cât privește modul de expunere, am căutat să mă conformez principiilor didacticii moderne: a merge de la simplu la complicat, de la concret la abstract, a da mai întâi exemple și a scoate apoi din acestea împreună cu școlarii regulile abstracte, a prezenta întâi obiectul și pe urmă a-i da definiția ...”

Pe lângă sursele bibliografice străine, sunt amintite și sursele bibliografice românești consultate: Psihologia empirică a lui I. Popescu (Sibiu, 1889), Curs de filosofie p. usul liceelor (Iași, 1878), și Morala inductivă (Iași, 1885) a lui C. Leornadescu, Inducțiunea în morală (1886) a lui Ștefan Velovanu, Datoriile copiilor către părinți a lui I. M. Râureanu (București, 1887), Manual de psihologie, logică și morală, a lui A. Charma, tradus de dr. N. Nițulescu (București, 1870), Opere alese de Franklin, traduse de I. M. Râureanu (București, 1888).

2. Noțiuni de estetică pentru clasa a V-a a Institutelor pedagogice și Externatelor secundare de fete.- București : Tipogr. Thoma Basilescu, **1891**.-1f.+II+56 p.

Lucrarea este printre primele manuale de estetică apărute la noi;

“Așa cum dovedește titlul, P. Dulfu își propune să comunice câteva Noțiuni de estetică, fără o deosebită pretenție, mai degrabă câteva jaloane de bază necesare studiului disciplinei. Clasic în formularea ideii de frumos, sublim, urât, comic, tragic, scriitorul se distinge prin exprimarea clară a problemelor, folosirea unor exemple reprezentative din literatura română și mai ales a câtorva

opinii ale unor mari esteticieni ai timpului. Fără să fie original, autorul Noțiunilor de estetică intuiește prin serioasa pregătire filozofică ceea ce este important în fenomenologia artistică, dând o tentă modernă pentru vremea sa acestei discipline.”(Victor Crăciun)

3. Foloasele învățaturii.- București : Inst. de arte grafice “Carol Gobl”, 1902.- 96 p.: il. (Biblioteca Societății “Steaua”, nr. 2).

- Ediția a II-a.- București, 1911.- 96 p.: il. (Biblioteca Societății “Steaua”, nr. 2).
- Ediția a III-a.- București : Casa școalelor, 1927.- 96 p. (Biblioteca Societății “Steaua”, nr. 13)

* Lucrarea a fost premiată de Academia Română;

În Cuvânt înainte Petre Dulfu expune *Scopul pentru care s-a scris această carte:*

“Pe când în alte țări lumina binefăcătoare a învățaturii a pătruns de mult, atât prin orașe cât și prin sate, la noi satele zac încă în întuneric, cu toate milioanele din ce în ce mai numeroase pe care Statul Român le cheltuiește pentru școli. Numărul sătenilor români știutori de carte este mic de tot. Foarte mulți dintre sătenii

noștri, în loc să facă totul pentru a-și trimite regulat copiii la școală, din potrivă, fac tot ce le stă în putință ca să-i oprească pe-acasă; în loc să socotească școala ca o binefacere din partea Statului, o socotesc ca o sarcină de care caută în toate chipurile să se scape. Lor li se pare că

sunt mai folosiți dacă-și trimit copilul pe câmp să le păzească vitele sau dacă-l pun să le ajute la arat sau la alte treburi, decât dacă l-ar trimite la școală...

În cele ce urmează mă voi încerca să fac pe săteanul român a vedea limpede, pe de-o parte, multele neajunsuri ce-l apasă din pricina neștiinței sale, iar pe de altă parte, multele și marile foloase ce aduce omului învățătura. Iată scopul pentru care s-a scris cartea de față... ca să nu rămână pe viitor în țara aceasta – dacă se poate – nici un sătean neîncredințat despre foloasele învățăturii, și nici un fiu de sătean neștiutor de carte.”

În raportul făcut către Academie în vederea premierii lucrării, Gr. Ștefănescu nota: *“Deși mică în întinderea ei, este foarte meritorie prin scopul său și pentru că autorul, într-o limbă curată și populară, arată țăranilor starea de înapoiere în care se află ei, față cu cei din streinătate; și-i sfătuiește că pot să ajungă și ei la acest bun traiu și la progresele pe toate căile igienice și economice, dacă se vor pune cu stăruință să învețe carte.*

Pentru aceste considerațiuni eu sunt de părere să se dea autorului o încurajare din premiul Adamachi.”

b) Lucrări scrise în colaborare: Manuale

- 1. Abecedar :** partea I pentru clasa a I primară urbană și divizia I a școalelor rurale întocmit de Petre Dulfu, Profesor de pedagogie la Școala normală de învățătoare “Elena Doamna” și la Școala Normală a “Societății pentru învățătura Poporului Român” din București și Florian Cristescu, Institut, fost învățător la școala de aplicație de pe lângă Școala normală a “Societății” din

București. Ed. I. - București : Edit. "Libr. Școalelor" C. Sfetea, [1911]. - 56 p.

2. **Abecedar** : Partea II pentru cl. I primară și divizia I a școalelor rurale ...ed. I. – București, [1911]. – 92 p.

* până în 1922 au apărut 12 de ediții;

3. **Carte de aritmetică** pentru clasa a I primară urbană. Lucrată conform ultimei programe analitice și ultimelor dispozițiuni ministeriale de P. Dulfu, Profesor de pedagogie la Azilul "Elena Doamna" (Secția normală) și la Școala Normală de învățatori din București, C.Georgescu, Profesor de matematică la Liceul "Lazăr" și la Școala Normală de învățatori din București, Ion Ghiată, Institutur la Școala primară de aplicație de pe lângă Școala Normală de învățatori din București.- București : Edit. "Libr. Școalelor" C. Sfetea, 1904.- 84 p.

* până în 1923 au apărut 23 ediții;

4. **Carte de aritmetică** pentru clasa a I primară urbană și divizia a I rurală de la Școalele cu 2, 3 și 4 învățatori. Lucrată conform ultimei programe analitice și ultimelor dispozițiuni ministeriale de P. Dulfu, Profesor de pedagogie la Școala normală "Elena Doamna" și la Școala normală a Societății pentru învățatura Poporului Român din București, C. Georgescu, Fost inspector al Învățământului primar-normal, Profesor de matematică la Liceul "Lazăr" și la Școala normală a Societății pentru învățatura Poporului Român din București, Ioan Ghiată, Revizor școlar al jud. Ilfov, Institutur la școala primară de băieți nr. 7, București.- București : Edit. Și Impr. Libr. Școalelor C. Sfetea, f.a.- 72 p.

* până în 1929 au apărut 22 ediții;

5. **Carte de aritmetică** pentru clasa II primară urbană / Petre Dulfu; C. Georgescu; I. Ghiață.- București, 1904.- 84 p.
* au apărut 32 ediții;
6. **Carte de aritmetică** pentru clasa III primară urbană / [...] - București, 1904.- 86 p.: il.
7. **Carte de aritmetică** pentru clasa IV primară urbană / [...] - București, 1904.- 126 p.: il.
8. **Carte de aritmetică și geometrie** pentru clasa III primară urbană / [...] - București, 1904. - 86 p.: il.
* au apărut 24 ediții;
9. **Carte de aritmetică și geometrie** pentru clasa a IV -a primară urbană / [...] - București, 1904.- 126 p.: fig.
* au apărut 26 ediții;
10. **Carte de aritmetică** pentru divisia I primară rurală / [...] - București, 1904. - 37 p. : il.
11. **Carte de aritmetică** pentru Divisia II Primară Rurală (Anul I și II) / [...] - București, 1904. - 126 p.
12. **Carte de aritmetică** pentru Divisia III Primară Rurală (Anul II) / [...] - București, 1904. - 114 p.: il.
13. **Carte de aritmetică și geometrie** pentru Divisia III Primară Rurală (Anul I și II) / [...] - București, - 178 p. : il.
14. **Deslegarea exercițiilor și problemelor cuprinse în cărțile de aritmetică și geometrie** aprobate prin ord. ministerial nr. 27578, din 22 iunie, și lucrute conform ultimei programe analitice și ultimelor dispozițiuni ministeriale de P.Dulfu, Profesor de pedagogie la Azilul Elena Doamna (secția normală) și la Școala normală a Societății pentru învățatura Poporului Român din București, C.Georgescu, Inspector al Învățământului primar-normal și profesor de matematică la Liceul

- Lazăr și la Școala normală a Societății pentru învățătura Poporului Român din București, I. Gheață, Institutator la Școala primară de băieți nr. 18, din București, fost institutor la Școala primară de aplicație de pe lângă Școala normală a Societății pentru învățătura Poporului Român din București. – București, f.a. – 72 p.
- 15. Povățuitor la cărțile de aritmetică și geometrie** pentru Clasele I, II, III și IV urbane și diviziile I, II și III rurale. Lucrate conform ultimei programe analitice și ultimelor dispozițiuni ministeriale de [...]. – București, 1905. – 16 p.
- 16. Carte de cetire** pentru clasa II primară urbană de P. Dulfu, Profesor de Pedagogie la Școala normală de fete “Elena Doamna” și la Școala normală a Societății pentru învățătura Poporului Român din București, Gh. I.Chelaru, profesor de Limba Română la Școala normală a Societății pentru învățătura Poporului Român și la Liceul “Lazăr” din București, Dima Cristescu, Institutator la Școala nr. 15 de băieți, fost institutor la Școala de aplicație de pe lângă Școala normală a Societății din București. – București : Edit.și Instit. de Arte Grafice C. Sfetea, [1912]. – 301 p. : il.
- 17. Carte de cetire** pentru divizia II rurală anul I și II / [...]. - București, [1912].- 344 p.
- 18. Carte de cetire** pentru divizia a III-a rurală (Anul II) [de] P. Dulfu, G.I.Chelaru, Dr.A.Grădinescu, I. Ghiață, Dima Cristescu, Fl.Cristescu. – București : Edit. “Libr. Școalelor”, C. Sfetea, 1916. – 380 p. : il.
- * **Cărțile de cetire** au fost premiate la concursul de cărți didactice din 1907.
- 19. Carte de geografie** pentru divizia II a școalelor rurale (Anul II) coprinzând *primele cunoștințe geografice și România*

alcătuită conform ultimei programe analitice a școalelor primare rurale de P. Dulfu, profesor de pedagogie la Școala normală de fete “Elena Doamna” și la Școala normală a Societății pentru învățătura Poporului Român din București, Dima Cristescu și Fl. Cristescu, Institutori la școala de aplicație de pe lângă Școala normală a Societății pentru Învățătura Poporului Român. – București : Impr. și Edit. “Libr. Școalelor” C. Sfetea. - 47 p.: il.

* au apărut 11 ediții;

20. **Geografia continentelor** pentru cls. a IV primară urbană și divizia III a Școalelor rurale (An. II) lucrată de P. Dulfu, [...] - București : Edit. și Impr. Libr. Școalelor C. Sfetea, 1908.- 77 p.: il.

* au apărut 29 ediții;

21. **Geografia României și a țărilor locuite de români** pentru cls. III primară urbană și divizia III a școalelor rurale (anul I) lucrată de [...]. - București. - 1907.- 75 p. : il.

* au apărut 20 ediții;

22. **Manuale de limba română** pentru școalele primare minoritare [cls. III, IV, V, VI, VII] / Petre Dulfu și dr. R. Porsche.

Manual de limba română

pentru școlile primare minoritare.
Clasa VI : Romänisches Sprachbuch für Volksschulen der Minderheiten VI. Klasse. Cu ilustrațiuni de Murnu, T. Lassy, Silvia Porsche-Togan și alții.- Sibiu – Hermannstadt : Druck und Verlag der Krafft & Drotleff A. G., 1928.- 184 p. : il.

* Este un manual ce-și păstrează și azi caracterul aplicativ. Structurat pe capitole: I. Cartea de citire. II. Lectură auxiliară și particulară. III. Gramatica. IV. Istoria Românilor. V. Dicționar;

Lecturile alese pentru capitolul I și II sunt selectate din operele scriitorilor: I.Creangă, V.Alecsandri, D.Bolintineanu, G.Coșbuc, Al.Odobescu, O.Goga, A.Vlahuță, Petre Dulfu, Petre Ispirescu ș. a. (însoțite de micromedaliaoane ale autorilor) precum și piese valoroase din folclor, lecturi cu mare încărcătură emoțională, menite a stârni interesul și a atrage spre lectură.

În capitolul de istorie sunt alese, de asemenea, momente importante din istoria românilor, care sunt prezentate simplu, pe înțelesul copiilor. Ilustrațiile imprimă un aspect estetic lecțiilor, făcându-le mai atractive pentru elevi.

Interesante și de actualitate sunt cunoștințele despre corespondența administrativă: scrisoarea, certificatul, înștiințarea, cererea, oferta, declarația etc.

(Descrierea bibliografică a manualelor s-a făcut după “Bibliografia românească modernă 1831-1918 vol. II”)

c) Prefețe scrise de Petre Dulfu

1. Cristescu, Fl.; Bratu, I. G. Metodica învățământului primar; însoțită de o scrisoare a lui **Petre Dulfu**. – București, 1911.
2. Morărescu, Maria. Carte metodică de limba franceză : Curs de inițiere pentru tineri și elevi începători de la clasa a II-a, a III-a și a IV-a primară: ed. I ; prefața: **Petre Dulfu**. – București, 1928.

Petre Dulfu a colaborat cu articole și studii de pedagogie și didactică la reviste de specialitate: “Educa-

torul”, “Lumina pentru toți”, “Revista pedagogică”, “Revista învățătorilor și învățătoarelor”, “Revista Generală a Învățământului”, “Ideea” ș.a.

Despre manualele și cursurile lui Petre Dulfu aflăm dintr-un portret făcut de “un dascăl foarte apreciat altui dascăl foarte apreciat”, este vorba de Dumitru Theodosiu, fost elev al lui Petre Dulfu și apoi urmaș al lui la catedra de pedagogie a Școlii normale de învățători:

“ Ca și la anteriorii profesori de pedagogie, și la Dulfu elevii nu aveau manuale, ci cursul dictat al profesorului, care în timpul lui Dulfu era litografiat și elevii și-l procurau cu fascicula. Fasciculele strânse în volum se numeau, în argoul elevilor, “caietul lui Dulfu și cuprindea cursul lui din toate clasele: psihologie, logică, pedagogie, didactică, metodică, istoria pedagogiei – discipline care acum erau și în programa oficială. Cursul lui Dulfu avea mari calități de fond și formă și mari calități pedagogice: cuprindea tot ce era esențial de știut, ideile principale, definițiile fiind precedate de exemple, în simplă dar frumoasă limbă românească, ferită de acea beție de cuvinte și de neologisme care se răsăreau în lucrările pedagogice ale altora, îngreuiind înțelegerea. Mi-amintesc că chiar și elevii frunțași aveau dificultăți la lectura <Pedagogiei> de Ana Conta Kernbach...”

Dulfu, cu simțul lui literar și cu talentul lui pedagogic, a dat normaliştilor un curs complet și substanțial și în formă ușor accesibilă, pe care ei au putut să-și clădească în continuare cultura lor pedagogică. Multe manuale au putut fi pierdute ori abandonate, dar “Caietul lui Dulfu” a fost păstrat, în toată cariera lor de învățători, ca o carte de căpătâi

Deși herbartian convins, Dulfu ...spunea elevilor că nu trebuie să fie robii formelor, oricât de celebre, ci să aibă personalitate și să le folosească după necesitate, când pe toate, când numai pe unele...

Dulfu i-a cultivat și educat pe elevii săi, nu numai prin lecțiile sale, ci și prin ținuta sa, care făcea din el un profesor model: exemplar de punctual, stăpân pe obiectul său, lecțiile sale bine dozate, lucrările scrise erau citite atent și just notate, serios, calm și stăpânit, calități prin care impunea tuturor respect și admirație. De aceea, elevii se modelau mai ales după el ca viitori învățători.

În școala de aplicație, Dulfu n-a ținut niciodată lecții, poate fiindcă avea învățători foarte buni. Dar el conducea cu deosebit tact și competență conferințele de critica lecțiilor de probă, încât concluziile sale erau ca jurisprudențele din justiție.

Normaliștii ultimei clase se exercitau în școala de aplicație și în studiul individualității copilului, fiecare având în observarea sa un copil, pe care-l caracteriza. Lucrarea mai bună, Dulfu o publica în "Revista generală a învățământului". Acest exercițiu era foarte util, căci provoca pe normalist să-și revizuiască și să-și completeze cunoștințele de psihologie și pedagogie și le cultiva interesul pentru cunoașterea copilului." (Scrieri pedagogice)

Un amplu studiu dedicat activității de pedagog a lui Petre Dulfu a realizat profesorul de pedagogie Petre Pușcașu, care a avut ocazia să le răsfoiască.

"Caietele lui Dulfu" cuprind toate lecțiile de pedagogie, psihologie, logică și metodică pe care Dulfu le-a ținut - litografiate, legate și compactate de elevi în orele de lucru manual (peste 300 de pagini).

“După aceste manuale au învățat foarte mulți normaliști, fiindcă erau cele mai căutate cărți datorită calității de a fi clare, sintetice, accesibile, interesante și dădeau esențialul.”

Petre Pușcașu se oprește îndeosebi asupra activității desfășurate de Petre Dulfu ca *“pedagog, teoretic și practic”*:

Pornind de la importanța educației, pentru care Petre Dulfu aduce argumente bazate pe convingere și pe realitatea epocii, acesta a afirmat:

“Omul la începutul vieții sale nu este nici bun, nici rău, dar poate fi atât bun, cât și rău, și devine de obicei bun sau rău după cum a fost îndreptat prin educațiune încă de la început spre bine sau spre rău. De aceea se vede cât este de importantă educațiunea: ea este pentru copil ceea ce este altoirea pentru pom...”

O educație prețuiește mai mult decât orice avere...” și continuând cu analiza fenomenului educațional în toată complexitatea sa, Dulfu fixează unele principii interesante ale acesteia. Nu lipsesc de aici influențele gândirii pedagogice ale lui Comenius, Locke, Rousseau, Pestalozzi, Herbart și ale iluminismului românesc.

- 1). În educațiunea copilului trebuie să se observe legile ce urmează natura în dezvoltarea fizică și sufletească a omului.*
- 2). Să nu se dea copilului o educație exclusivă, adică numai fizică, intelectuală sau morală, ci trebuie să fie dezvoltate în mod armonios toate acestea.*
- 3). Nimic nu este fără însemnătate în conduita copilului.*
- 4). Exemplele educatorilor au pentru copii o putere mai mare decât toate învățăturile.*

- 5). *Să nu se pronunțe în fața copiilor nici o vorbă contrară adevărului și onestității.*
- 6). *Educatorii să nu se înjosească în fața copiilor prin fapte răzbunătoare.*
- 7). *Să se ferească copiii a auzi expresiuni și de a vedea gesturi sau fapte necuviincioase.*
- 8). *Să nu se permită copiilor a pronunța ei vorbe necuviincioase sau a minți.*
- 9). *Să nu cedăm cu ușurință la capriciile copiilor.*
- 10). *Copilul trebuie întotdeauna încurajat și stimat.*

(Caiete...p. 15-22).

În **“Caiete”** Dulfu insistă asupra calităților și misiunii învățătorului:

“Misiunea învățătorului este dintre cele mai frumoase. El are drept scop a forma din copii, prin ajutorul școlii, niște cetățeni folositori țării. Un învățător bun, lucrând mai mulți ani într-o comună poate să amelioreze starea materială, intelectuală și morală a comunei întregi.

Mulți învățători lucrând împreună, presupunând că în fiecare comună este un învățător bun, pot să amelioreze starea materială, intelectuală și morală a țării întregi. Pe cât este însă de frumoasă chemarea învățătorului, pe atât este și de greu de îndeplinit și nu oricine poate să o îndeplinească cu succes. Pentru a-și îndeplini chemarea, învățătorul trebuie să aibă mai multe calități și anume:

- 1). *Să fie totodată nu numai un bun învățător ci și un bun educator, adică să nu se mărginească a da cunoștințe copiilor, ci să caute prin învățământ a-i și educa, atât din punct de vedere intelectual cât și moral și fizic.*
- 2). *Să aibă iubire și tragere de inimă pentru chemarea sa. Numai atunci el va avea răbdarea necesară pentru a învinge toate greutățile cu care este îngreunată această*

chemare și va putea lucra cu zel pentru a-și ajunge scopul.
3). *Învățătorul să aibă bunăvoință și iubire părintească față de copii.*

4). *Să fie silitor și conștiincios în îndeplinirea datoriilor.*

5). *Să fie un om moral și numai astfel își va putea îndeplini chemarea de-a forma și din copii oameni cu caracter moral.*

6). *Să aibă o cultură socială, adică să știe cum să se poarte în societate, afară de școală, pentru că învățătorul prin poveștile și exemplele lui să nu fie propagatoral discordiei și al răzvrătirei căci într-o comună unde locuitorii sunt în discordie nici școala nu poate să-și îndeplinească chemarea.*

Învățătorul, adică cine vrea să devină învățător, trebuie să se examineze pe sine însuși dacă are sau nu calitățile cerute și văzând că-i lipsesc unele, să caute a și le însuși sau dacă vede că aceasta nu este cu putință, atunci mai bine să-și aleagă o altă ocupație.”

Petre Dulfu a intuit caracterul permanent al educației:
“...tot așa de necesară este educația și mai târziu când copilul a devenit mai mare, căci numai printr-o educație îngrijită și îndelungată el poate deveni un om folositor, atât lui, cât și semenilor săi. ”

Despre importanța acestui “curs de pedagogie” litografiat se exprima și profesorul Stanciu Stoian, într-un articol publicat în 1973:

“E o lucrare de uz intern, în înțelesul strict al cuvântului. Rămân însă surprins, răsfoind și citind la întâmplare: câtă perenitate stă închisă în substanța ei, cu câtă grijă a fost adunat esențialul, cu câtă grijă redactat. Acum înțeleg mai bine de ce foștii elevi ai lui Petre Dulfu păstrau aceste

Laura TEMLIAN

file litografiate ca pe o carte de căpătâi, din care citea și mai târziu ca dintr-un catehism ce nu trebuie uitat.”

Petre Dulfu “n-a fost un profesor oarecare, ci un pedagog dublat de scriitor... Tocmai această <dublură> a conferit muncii sale atractivitate, accesibilitate, limpezime, coerență și putere de sugestie”. (P. Pușcașu)

Aprecieri asemănătoare face și Ion Ghiață, inspector general școlar. În: Omagiu profesorului... p. 46.

“Petre Dulfu și-a mlădiat strălucitul său talent literar, dând la iveală lecturi pentru copii, așa cum puțini au izbutit s-o facă în întreaga noastră literatură didactică; și-a expus cunoștințele, urmând o metodă pedagogică, ajunsă la culmea perfecțiunii, prin adâncirea îndelungată a practicei și a teoriei tuturor curentelor pedagogice.

Iată pentru ce Petre Dulfu a fost un deschizător de drumuri pe tărâmul literaturii didactice.”

Sinteza tuturor aprecierilor despre activitatea de dascăl a lui Petre Dulfu este realizată de Izabela Sadoveanu, ea însăși dascăl de excepție:

“Cred, într-adevăr, că ai fost dascălul desăvârșit al generației pe care o reprezinți”.

V. ANTOLOGII ȘI CULEGERI DE TEXTE LITERARE
(cuprinzând lucrări ale lui P. Dulfu)

1. ANTOLOGIA literaturii pentru copii / Maria Toma-Damșa. - Deva : Emia, 1999, p. 367- 452. (*Isprăvile lui Păcală*-fragm.)
2. ANTOLOGIA Unirii 1918 - 1983 : Versuri. – București :Cartea Românească, 1983, p. 140-143. (*În Alba Iulia*)
3. ANTOLOGIE de texte literare clasele I-IV / Marcela Peneș. – BucureștiAramis,1997, p. 244-246. (*Moștenirea* - fragm. Din *Isprăvile lui Păcală*);
 - ediția a 2-a. – București, 1999, p. 244-246.
4. ANTOLOGIE de texte literare clasele I-IV. – București : Aramis, 2001, p. 177-179. (*Isprăvile lui Păcală* - fragm.)
5. ANTOLOGIE de texte literare pentru clasa a III-a / Elena Constantinescu, Maria Emilia Goian, Marcela Sârbu. – București : Teora, 1997, p. 84-90. (*Isprăvile lui Păcală* - fragm.)
6. CARTE pentru copii : [Culegere de] versuri / Fl. Cristescu. – București, 1909.
7. CĂLĂTORIE cu cartea : Lecturi școlare suplimentare pentru clasa a III-a : Antologie, note bio-bibliografice și vocabular de Daniela Vraci; ed. a II-a. – București : Corint, 1997, p. 51- 61. (*Isprăvile lui Păcală*. - fragm.)
8. CĂRȚILE copilăriei : Bibliografie școlară completă. – București : Editura Z, f.a., p. 92-98. (*Isprăvile lui Păcală* – fragm.)
9. CENTENARUL revoluțiunii române de la 1784 : [Proză și versuri]. – București, 1884.
10. CULEGERE de texte literare comentate pentru elevii claselor I-IV. Literatura română / Mădălina-Georgia Nicolescu; ediția a II-a revăzută și adăugită. – București : Universal Pan, 2002, p. 277-280. (*Isprăvile lui Păcală* – fragm.)

Laura TEMLIAN

11. CULEGERE de texte literare pentru clasele I-IV / Melania Enache. – Galați : Porto-Franco, 1996, p. 246-247. (*Isprăvile lui Păcală – fragm.*)
12. CULEGERE de texte literare pentru clasele V-VIII / Vasile Teodorescu. – București : Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p. 142-145. (*Isprăvile lui Păcală – fragm.*)
13. CULEGERE de texte literare pentru clasa a III-a și a IV-a / Emilia Chiș. – București : Vox, 2001, p. 113-118. (*Isprăvile lui Păcală – fragm.*)
14. DOR de lumină : Poezie pentru toate vârstele : Culegere alcătuită de Zamfira Deac și Lucia Ghișa – Baia Mare : Ariadna S.R.L., 1997, p. 49-50. (*Cum să ne rugăm*)
15. EROICA 1877 : Antologie / Ion Roman. – București : Editura pentru Literatură, 1967, p. 49-50. (*Cununa de laur*)
16. IMNURILE neatârării : Antologie, prefață și note de Victor Rusu. - Craiova : Scrisul Românesc, 1976, p. 106-109. (*Cununa de laur*)
17. LECTURILE copilăriei : Bibliografie școlară completă, clasa a III-a / Lucica Lupașcu. – Constanța : Steaua Nordului Grup SRL, f.a., p. 110-114. (*Isprăvile lui Păcală – fragm.*)
18. LITERATURA clasică română : Antologie de texte literare comentate clasele I-IV și examen de capacitate; ediția a II-a revăzută și adăugită. – București : Ex Libris, 1996, p. 363-366. (*Isprăvile lui Păcală – fragm.*)
19. LITERATURA pentru copii. – București : Editura Didactică și Pedagogică, 1977, p. 17-19. (*Poveștile lui Păcală – fragm.*)
20. LITERATURA pentru copii. – București : Editura Didactică și Pedagogică, 1986, p. 46-49. (*Isprăvile lui Păcală – fragm.*)
21. LITERATURĂ clasică română. vol. IV. – București : Editura Fundației România de Măine, 1993, p. 30-123. (*Isprăvile lui Păcală*)

22. MULT iscusita vremii slovă : Poezii transilvăneni cântă
Independența și Unirea : Antologie și prefață de George
Togan. – Cluj-Napoca : Dacia, 1978, p. 95-97. (*În Alba
Iulia*)
23. 400 de cântece, poezii și scenete hazlii pentru copii : Anto-
logie tematică pentru lectură, memorizare și interpretare
la clasele I-VIII / Boris Crăciun. – Iași : Porțile
Orientului Casa Școlilor, 2003, p. 122. (*Îngerul copiilor*)
24. POEȚI din Ardeal și Banat : Culegere de Ion Pillat. – Bucu-
rești : Cartea Românească, f.a. (Colecția Pagini alese), p.
14-15. (*Frumoasă ești, o, țară!*)
25. POEȚII și prozatorii Ardealului până la Unire (1800-1918) :
Antologie și studiu Gh. Cardaș. – București : Editura
Librăriei “Universala” Alcalay & Co., [1936], p. 320-332.
(*Maica Domnului, Frumoasă ești, o, țară!, Cununa de
laur, Dor de primăvară, Vestitoarea primăverii, Vino va-
ră*)
26. POEZII și Nuvele : [culegere]. – Orăștie, 1903. (Bibl. lit. a
ziarului “Libertatea”, nr. 4)
27. POVEȘTILE anului : Texte literare din programa școlară
pentru clasa a III-a : Literatura română. – București :
Vizual, 1994, p. 112-116. (*Isprăvile lui Păcală* – fragm.)
28. PUI de lei : Antologie din literatura independenței naționale;
Ediție îngrijită și prefață Rodica Florea. – București :
Minerva, 1977, p. 110-111. (*Cununa de laur*)
29. ROMÁN költőkötő : Fordították Brán Lőrincz szamos-
zéplaki gör. Kath. Plébános és Révai Károly az Erdélyi
Irodalmi Társaság tagja, a Teleki Társaság elnöke. –
Nagybánya : Simon Aurel és T. Misztótfalu, 1910, p. 120-
129. (*Fülemile legendája, Ének egy öreg asszonyról*)
30. SPICE de aur : Culese de dascălul Ioan Lazăr. – Sibiu :
Instit. Tip., 1887, p. /23/.

VI. PERIODICE LA CARE A COLABORAT:

1. **Activitatea.** Foaie politică, economică, socială și literară. (Orăștie), 1901-1905;
2. **Adevărul ilustrat.** (București), 1895-1897;
N. Iorga - Cronică la "Povestea lui Păcală" (nr. 2156, 1895);
3. **Afirmarea.** (Satu Mare), 1936-1940. * "Norocul și mintea". *Poveste inedită* (nr. 5-6/1938); Petöfi S. *Nebunul* – traducere de P. Dulfu - (nr. 3, 1940);
4. **Albina.** Revistă enciclopedică populară. (București), 1897-1916, 1922-1928, 1933-1937.
Din noiembrie 1897 Petre Dulfu a făcut parte din comitetul de conducere, alături de George Coșbuc, Gheorghe Adamescu ș.a.;
5. **Almanahul Scriitorilor de la noi.** (Orăștie), 1912;

6. **Amicul familiei.** Foaie pentru toate trebuințele vieții sociale. Instrucțiuni. Distracțiuni. (Gherla), 1878-1879, (Cluj), 1879-1890;

- * *“Teatrul vieții”*; Trad. După Euripide *“Ifigenia în Aulida”*, *“Ifigenia în Taurida”* (1878, 1890);
7. **Banatul.** (Lugoj), 1905;
8. **Biblioteca pedagogică și literară.** Revistă lunară pentru educație în familie și școală. (București), 1908-1910;
9. **Calendarul Asociațiunii.** (Sibiu), 1912-1948
* *“Mi-e dor de satul meu”* (1918);
10. **Calendarul Bibliotecii pentru toți.** (București), 1896-1898.
* *“Legenda privighetoarei”* (nr. 2, 1897);
11. **Calendarul “Minervei”.** Mică enciclopedie populară a vieții practice. (București), 1899-1916, 1920-1926;
12. **Cărțile sateanului român.** Scriere periodică pentru trebuințele poporului român.
* *“Iarna”* (nr. 1, 1877);

13. **Constituționalul.** (București), 1892-1900.
* *“Isprăvile lui Păcală” – fragm.* (nr. 1536, 1894);
14. **Convorbiri.** Revistă literară. (București), 1907-1910, ian. 1935;
15. **Convorbiri literare.** (Iași), 1867-1884; (București), 1885-1944;
16. **Cronica literară.** (Baia Mare), 1865-1880, Caietul 1, 1 ian. 1939;
17. **Curierul român.** Organ politic, comercial, agricol și literar. (Botoșani), 1886-1904;
18. **Desrobirea economică.** (București), 1899.

Laura TEMLIAN

- * *“Isprăvile lui Păcală”* – fragm. (nr. 1-3, 5, 1899);
- 19. Doina.** Foaie pentru litere, științe și arte. (București), 1892.
* *“În fața statuii lui Mihai Viteazul. Dedicăție studenților români”* (nr. 9, 1892), (nr. 2, 1894);
- 20. Deșteptarea.** Jurnal beletristic, științific, economic și umoristic. (Lugoj), 1879-1881;
* *“România liberă și independentă”* (nr. 12, 1880);
- 21. Dimineața copiilor.** (București), 1924-1947;
- 22. Drapelul.** Organ național-politic. (Lugoj), 1901-1919.
* *“Noroc sec”* (nr. 144, 1903);
- 23. Educatorul.** Ziar pedagogic și literar. Organ al corpului didactic din Azilul “Elena Doamna”. (București), 1883-1884.
* *“Cum stăm cu literatura”* (nr. 26, 1883);
- 24. Epoca literară.** (București), 1896;
- 25. Familia.** Foaie enciclopedică și beletristică. (Pesta), 1865-1880, (Oradea), 1880-1906, 1926-1929, 1934-1940, 1944);
“Reîntoarcerea”(25 nov./7 oct. 1873), *“Cununa de laur”*(18 dec. 1877), *“Amorul”*(21 mart./2 apr. 1882), *“Când îmi reamintesc”* (31 iul./12 aug. 1883);
“Soacra-cuc” (1893), *“Conferința dlui V. Alecsandri”* (1884), (1893, 1894);
“Lumea” și *“Cuvânt înainte”* (nr. 52, 24 dec./5 ian. 1895);
- 26. Flacăra literară, artistică, socială.** (București), [1911].
* *“Cuvânt înainte ”/la Isprăvile lui Păcală/.* (nr. 1, 17 oct. 1915);
- 27. Fluierașul.** (București), 1910-1913.

- 28. Foaia interesantă.** Pentru petrecere și învățătură. Adaos ilustrat la “Libertatea”. (Orăștie, București, Cleveland, București), 1905-1933.
- 29. Foaia poporului.** (Sibiu), 1892 (-1893) - 1904.
* “*Isprăvile lui Păcală - fragm*” (nr. 9-11, 1895);
- 30. Foaie pentru toți.** (București), 1896-1899.
- 31. Gazeta Bucovinei.** (Cernăuți), 1892-1897).
* “*Isprăvile lui Păcală*”- fragm. (nr. 101, 1894);
- 32. Gazeta de duminică.** (Șimleu), 1904-1911.
- 33. Glasul Ardealului.** Organul Sfatului Național Român din Țara Bârsei. (Brașov), 14 nov. – 9 dec. 1918. * “*România Mare*” (dec. 1918);
- 34. Gura satului.** Jurnal glumeț, social-politic. (Gherla, Pesta, Arad, Gherla), 1861-1880.
* “*Cojocul blestemat*” (nr. 2, 16/28 oct. 1879);

- 35. Gutinul.** Ziar social, literar și economic. (Baia Mare), 1889-1890; (nr. 5, 1889);
- 36. Hazul satelor.** Revistă glumeață. Supliment la Gazeta țăranilor. (Mușătești-Argeș), 1901-1904.* “*Chiva*” (nr. 5, 1903);
- 37. Lumea copiilor.** (București), 1922-1927.

- 38. Lumina pentru toți.** Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului. (București), 1885-1895.
* Petre Dulfu a făcut parte din comitetul de redacție alături de Barbu Constantinescu, Th. D. Speranția;
- 39. Luminatoriul.** Organ pentru politica, literatura etc. (Timișoara), 1880-1891. (nr. 38, 1889);
- 40. Meseriașul român.** (București), 1900-1904.
* “Chiva” (nr. 20, 1903);
- 41. Minerva.** Ziar literar, beletristic și de distracțiune. (Bistrița), 1891-1894.
* “Viziune” (nr. 21, 1892);
- 42. Răvașul.** Publicație de culturalizare. (Cluj), 1903-1910.
- 43. Revista copiilor și a tinerimii.** (București), 1913-1916, 1919-1925.
- 44. Revista critică-literară.** (Iași), 1893-1897.
* “Isprăvile lui Păcală”-fragm. (1894);
- 45. Revista generală a învățământului.** (București), 1905-1907; 1923-1944.
- 46. Revista nouă.** (București), 1887-1895.
* “Enigme nepătrunse”(nr. 8, 1889), “D`ale lui Păcală” (1890), (nr. 9-10, 1891), (1892-1893);
- 47. Revista pentru istorie, arheologie și filologie.** (București), 1882.
* “Societatea istorică și arheologică din districtul Hunedoarei”(vol. 5, 1885), “Date privitoare la istoria cneziatelor române, conferință ținută în Hațeg în ședința de la 1 octombrie 1881 a <Societății istorice și arheologice din Hunedoara> de Dr. Francisc Solyom-Fekete, și tradusă în românește de P. Dulfu” (vol. 5, 1885)

48. **Revista politică și literară.** (Blaj), 1906-1907, 1909-1914.
49. **Revista societății “Tinerimea română”.** Publicație didactică, literară și științifică. (București), 1882-1890, 1891, 1893-1902, 1920-1942.
* *“Isprăvile lui Păcală”*- fragm. (1894-1895);
50. **Rândunica.** Foaie literară-beletristică. (Sibiu), 1894-1895. * *“Jertfa lui Păcală”* (nr. 7, 1894);
51. **România muzicală.** Revistă literar-muzicală. (București), 1890-1892.
52. **Românul.** Ziar politic, comercial, literar. (București), 1857-1915.
53. **Românul.** (Arad), 1911-1916, 1918-1922, 1927-1932, 1935-1938.
* *“Păcală orb”* (nr. 74, 1911), *“Dor de frați”* (nr. 115, 1911);
54. **Sinaia.** (Sinaia), 1898-1904.
* *“Omul nemulțumit”*, (nr. 36, 1900);
55. **Școala română.** Revistă pedagogică și literară. (București), 1902-1906.
56. **Șezătoarea.** Foaia poporului român. (Budapesta), 1875-1880, (Oradea), 1880-1882.
* *“Peștera smeilor”* (nr. 1, 1879);
57. **Tribuna.** (Sibiu), 1884-1893, 1894-1903.
* *“Legenda țiganilor”* (1896);
58. **Tribuna literară.** (Sibiu), 1884-1903.
59. **Universul copiilor.** (București), 1925-1930;
(nr. 11, mart. 1927);
60. **Vatra.** Foaie ilustrată pentru familie. (București), 1894-1896.
61. **Veselia.** (București), [1893].
* *Număr dedicat poetului* (nr. 22, mai 1941);

62 Vulturul. Humor și satiră. (Oradea), 1892-1894, 1896-1905.

* “*Isprăvile lui Păcală*” (nr. 26, 1894), “*Drăcușorii*” (nr. 2, 1900).

(cf. I. Hangiu, *Dicționarul presei literare românești*, ed. a II-a, 1996).

Notă: Colaborările la: *Calendarul Bibliotecii*, *Cărțile săteanului român*, *Constituționalul*, *Desrobirea economică*, *Doina*, *Familia*, *Fluierașul*, *Gazeta Bucovinei*, *Gura satului*, *Lumea copiilor*, *Luminatoriul*, *Meseriașul român*, *Revista critică-literară*, *Revista generală a învățământului*, *Sinaia*, *Veselia* nu au fost semnalate în dicționarul lui Hangiu)

C. REFERINȚE CRITICE DESPRE AUTOR ȘI OPERĂ

(bibliografie selectivă, parțial adnotată)

a). Volume

1. OMAGIU PROFESORULUI PETRE DULFU cu prilejul sărbătoririi sale de la 29 mai 1927 de către foștii săi elevi și colegi. – București : Cartea Românească, 1927. - 75 p. cu portr.

Motivul realizării este expus în “Prefață”:

“Retragerea la pensie a domnului P.Dulfu a fost tăcută și discretă... urmărit de iubirea și stima tuturor: elevi și colegi, care au avut atunci un îndoit regret: că pleacă maestrul și că nu-l pot sărbători cum se cuvine din cauza mai multor împrejurări grele.

Însă zi cu zi, an cu an, elevii și prietenii săi au nutrit gândul unei sărbătoriri demne de marea personalitate a profesorului Dulfu”. (p. 5)

După un cuvânt înainte, semnat de Elena Rădulescu – Pogoneanu, directoarea Școlii Normale “Elena Doamna” din București (la data serbării), unde Petre Dulfu a profesat mulți ani, sunt rememorate momente din viața profesorului sau colegului așa cum sunt păstrate în amintirile profesorilor - colegi sau ale elevilor acestuia.

Reproducem câteva secvențe:

- **Dumitru Theodosiu: “Petre Dulfu – O schiță a vieții și a activității sale”**

Fostului elev și apoi urmaș la catedra de pedagogie de

la Școala Normală a <Societății pentru învățătura poporului român>, lui Dumitru Theodosiu i-a revenit onoarea de a prezenta schița vieții și activității sărbătoritului.

Reținem câteva din aprecieri: *“cultura sa întinsă și remarcabilele sale calități didactice l-au așezat îndată printre profesorii de seamă... (p. 16)*

Normaliștii care au avut fericirea de a-l avea profesor, au văzut în d-sa un model în toate privințele: drept, conștiincios, harnic, amabil cu demnitate, politicos și făcându-le cursuri așa de limpezi, de substanțiale și de ușoare, încât se foloseau de ele și elevii altor școli normale...” (p. 18)

S-a retras la pensie *”cu conștiința împăcată că și-a făcut datoria și cu credința tare că cei 2000 de învățători și învățătoare, elevii săi, au fost și sunt printre luminătorii frunțași ai satelor noastre...” (p. 20)*

Personalitatea sa literară prezintă un interes deosebit... Chiar de la primele începuturi literare, d-l Dulfu a fost prețuit și de public și de literați... (p. 22)

...inspirându-se din comoara literaturii populare, a realizat opere trainice, care împreună în ele frumosul și eticul, agreabilul și utilul, așa cum era și de așteptat de la un poet și pedagog. De aceea nu e o întâmplare că alături de Creangă, Pann și Ispirescu, scriitorul Dulfu e cel mai citit și mai gustat de popor, dintre scriitorii în viață...” (p. 24)

• **P. Gârboviceanu: “P. Dulfu”**

Petru Gârboviceanu a fost pedagog, apoi timp de 30 de ani director al Școlii Normale a <Societății pentru învățătura poporului român>, avându-l coleg pe Petre Dulfu. După atâția ani în care au lucrat împreună, l-a cunoscut ca nimeni altul:

“...mai presus de toate, P. Dulfu era un mare iubitor al școlărilor. Ți s-ar fi părut după exterior, că e un om rece, fără sentiment, fără expresiune. Cu toate acestea vorba lui liniștită, domoală, era seducătoare. În sufletul lui tănuțit erau zăcăminte de cele mai alese sentimente. A fost un adevărat părinte pedagog pentru școlari. De aceea a fost respectat și iubit...” (p. 29)

• **Gh. Chelaru: ”Colegul P. Dulfu”**

Gheorghe Chelaru a fost secretar, apoi profesor de limba română la Școala Normală a <Societății> și, împreună cu Petre Dulfu, a realizat câteva manuale școlare. Fiind colegi peste 20 de ani, subliniază calitățile acestuia:

“După cât îmi pot da eu seama, seriozitatea și meditația sunt două resorturi care determină unele note esențiale din firea colegului Dulfu...”

O urmare a acelei construcții sufletești a fost frumoasa pildă pe care a dat-o tuturor colegilor, nespunând niciodată despre niciunul nici un cuvânt jignitor sau măcar defavorabil...

O latură de asemenea dominantă a colegului Dulfu în raporturile cu ceilalți profesori era unitatea sufletească liniștită...(p. 32)

O urmare a acestei stări sufletești de liniște, reală sau aparentă, a fost măsura pe care am întâlnit-o în toate vorbele, în toate actele sale. Corectitudine în atitudine, corectitudine în vorbire. Nici un gest, nici o vorbă necolegială...n-a făcut niciodată opinie separată, totdeauna s-a găsit alătura de noi sau în mijlocul nostru. Mai mult încă: a primit să vorbească sau să lucreze în numele nostru, cu toate că din modestie neconținut a căutat să dea pas altora. Modul acesta permanent de acțiune i-au atras din partea profesorilor mare stimă și multă simpatie...

Seriozitatea, măsura, tactul și spiritul de asociere au ridicat pe colegul Dulfu foarte mult în ochii noștri, lăsând la plecare un gol adânc simțit în sufletele tuturor.” (p. 33)

• **Radu Petre: “ Petre Dulfu profesor”**

Radu Petre, profesor de filosofie și pedagogie, fost elev al lui Petre Dulfu, a realizat, poate, cel mai frumos portret pe care un dascăl și l-ar putea dori din partea unui elev:

L-a cunoscut când profesorul era “...aproape bătrân.

Îmbătrânise însă pe dinafară, dar niciodată nu l-am văzut îmbătrânit la suflet și la inimă.

El se îndoia către sine ca un bătrân, se întorcea cu gândurile către trecut tot ca un bătrân, spre a se apleca mai strașnic și mai plin de căldură către rolul său social și către elevi, privind în chip necesar către viitor...(p. 35)

În tot momentul întrezăream în profesorul Dulfu toate calitățile despre care ne vorbea la curs că trebuie să le aibă un bun învățător...

Întreaga sa ființă, vorbirea, gesturile, toate aveau o valoare pentru noi.

Totdeauna impunător prin înfățișarea fizică și prin privirea sa senină. Se adăuga la acestea siguranța și claritatea în expunere și mai ales în metodă. Totdeauna vorbea blând și cu gesturi măsurate. Nu l-am văzut niciodată cu toane, nici sever, dar nici indulgent.

Nu l-am văzut iarăși niciodată certând pe vreun elev din pricină că nu și-a făcut datoria.

La profesorul Dulfu nu exista acea autoritate absolută fondată pe teamă. La Domnia-Sa se observa...o severitate dulce, care te făcea totdeauna să-l iubești și să-l respecti. În chip delicat el avea darul să trezească în elev

sentimentul datoriei, al amorului propriu, al stăruinței și al demnității.

El era în fața noastră un exemplu viu din toate punctele de vedere, fiind înzestrat cu multă bunătate, multă răbdare, mult calm și mai ales mult tact pedagogic.

Prin zelul său se înălța în ochii tuturor și se lipea de inima școlărilor.

Prin răbdare și calm era o pildă vie pentru toți acei ce se descurajau la un moment.

Prin tactul său pedagogic îndemna pe toți la muncă ordonată și voioasă.

Prin modestia sa dădea lecții de înaltă morală celor îndrăsneți și laudăroși, iar prin respectul punctualității stârnea întotdeauna admirație.” (p. 35, 36)

• **I. G. Bratu: “Petre Dulfu în inima elevilor săi”**

Alt elev al lui Dulfu completează portretul: “...El ne-a fost nu numai conducător în tainele pedagogiei, ci și model de exactitate și conștiinciozitate în împlinirea misiunii de profesor; și se știe că exactitatea și conștiinciozitatea sunt datorii fundamentale ale oricărui învățător și condițiuni indispensabile pentru bunul mers și progresul tuturor școlilor, de orice grad ar fi ele.

Și ce limpezi îmi apar și acum lecțiile de pedagogie ale lui Petre Dulfu! Stil concis, nume proprii cât mai puține, termeni tehnici numai cei absolut necesari, exemple cât mai numeroase și lecții cât mai scurte, dar bine aprofundate: astfel se înfățișa cursul său... (p. 59)

Model de profesor – care privea școala ca o biserică, clasa ca un altar și catedra ca un amvon – educator al poporului și tineretului, prin scrieri fermecătoare și pline de idei sănătoase, cântăreț al vitejiei străbune, prevestitor al împlinirii idealului național și mai ales fericit creator al

figurii pline de vrajă a istețului erou popular Păcală, *astfel dăinuiește și astfel va trăi Petre Dulfu în inima elevilor săi.*” (p. 60)

• **I. Săndulescu: “Petre Dulfu. Amintiri”**

În amintirile elevului Săndulescu stăruie calitățile *“profesorului și pedagogului desăvârșit...Întotdeauna același...Nimic nu-i schimba înfățișarea blândă. Gesturile și vorba D-sale ne fermeca, bunătatea și blândețea ne captiva, până și privirea D-sale ne vrăjea cu totul până la uitare de sine.*

De la oricare alți profesori puteam suferi orice pedeapsă, de la D-l Dulfu, cea mai mică dojană era pentru noi grozav de usturătoare și dureroasă...Avea foarte mare autoritate asupra noastră, fără ca să ne fi dojenit vreodată...cu tactul D-sale de pedagog desăvârșit, ne-a schimbat atât de mult sufletul, cum n-ar fi putut poate face un altul, într-un timp cât de îndelungat și cu mijloace cât de drastice.” (p. 65)

• **Elevul Constantin Albinescu l-a păstrat**

“În cetățuia nevăzută a sufletului” astfel:

“Îl văd și acum pe catedra, pe care timp de patru ani continuu l-am privit și l-am ascultat cu o adâncă evlavie. Figura-i întotdeauna senină, cu fruntea înaltă încadrată aproape simetric de albul coliliu al părului capului și bărbiei, impunea de la prima vedere...

Prin perechea de ochelari rotunzi, doi ochi liniștiți te priveau cu o nespusă blândețe... Adevărat maestru al atitudinii, în vorba și gestul lui măsurat era întreaga filozofie a vieții chibzuite, prudente și moderate, de care trebuiau să se pătrundă viitorii dascăli...

De aceea pedagogia lui avea atâta înrâurire, pentru că învățăturile, unite cu exemplul dat de el, se infiltrau pe nesimțite în suflet, modelându-l în mod aproape inconștient

și îndreptându-l pe calea spre perfecțiune. De aceea am spus că posedă cheia fermecată, această artă de a pătrunde în suflete și de a educa pe alții și generozitatea cu care a împărtășit-o tuturor a făcut să fie atâta de iubit...” (p. 68)

• **Marin O. Stan: “D. Petre Dulfu în amintirea elevilor săi”**

Marin Stan a făcut parte din ultima generație instruită de Petre Dulfu, generație pentru care”... *Profesorul ...era unul dintre cei mai dragi, dar și cel mai temut dintre profesori.*

Avea un aer de seriozitate unită cu blândețe.

Bătrân, cu părul cărunț de tot, cu barba tăiată scurt și cu ochelarii agățați pe după ureche, parcă-l văd intrând în clasă cu pas domol, mulțumind salutului nostru printr-o clătinare din cap, după care mergea și se așeza pe catedră...” (p. 69)

Fostul elev povestește un episod din care reiese o altă calitate a dascălului Dulfu, aceea de a ține pasul cu noutățile din domeniul pedagogiei, aplicând cu mult înaintea altora ceea ce i se părea bun. Din acest punct de vedere, în viziunea elevului, Petre Dulfu era hărăzit cu “*darul divin*” de a trăi viitorul “*în clipa prezentului*”.

• **Ion Ghiță: “Petre Dulfu ca autor didactic”**

Inspectorul general școlar, Ion Ghiță, i-a fost elev și apoi colaborator la alcătuirea unor manuale de aritmetică.

Despre calitatea de autor de manuale a lui Petre Dulfu acesta nota:

“Tâlcuitorul măestrit al gândirii pedagogice, din vremea antică până în zilele noastre, n-a rămas închis în cadrul problemelor ideologice în legătură cu teoria și practica pedagogică; el a trecut la faptă, și în colaborare cu o seamă de profesori și învățători a alcătuit o serie de

manuale didactice, care s-au impus atenției slujitorilor învățământului, din chiar clipa apariției lor.

Petre Dulfu a adus în compunerea acestor manuale stilul său limpede, neoaș românesc, puterea sa de imaginațiune, gândul său ordonat și, pe deasupra, metoda de expunere, încheșată pe urma unei îndelungate experiențe...

Nu este muncă mai rodnică, mai amplă prin consecințele sale ca munca desfășurată pentru formarea inteligențelor plătând ale copiilor; nu este muncă mai istovitoare ca alegerea, clasarea și plămădirea materialului de cunoștințe didactice, spre a le face înțelese de mintea fragedă a tineretului.” (p. 45)

• **Teodor Castrișanu: “Literatura d-lui Petre Dulfu”**

Institutorul și publicistul Teodor Castrișanu aduce în centrul atenției lucrările literare ale lui Petre Dulfu, oprindu-se la câteva aspecte mai importante:

“Sfătos și senin, Petre Dulfu a izbutit să fie în poezia hărăzită poporului ceea ce a fost Ion Creangă în proză.”

Scrierile sale ”sunt pentru dânsul nenumărate prilejuri de a îmbogăți literatura noastră cu lucrări de neprețuit prin frumusețea limbii și prin dragostea de credințele, tradițiile și nădejțile neamului nostru.

Versul curgător, firesc, simplu, a înlesnit popularizarea literaturii maestrului Dulfu, - literatură destinată prin excelență celor atât de mulți, pentru care știu să scrie atât de puțini.” (p. 48)

În ce privește poezia patriotică ”... și aci, ca dealtfel în toată opera maestrului, trebuie să subliniem aceeași ponderațiune cu adevărat uimitoare: lipsit de grandilocvență sforăitoare, întrebuițând mijloace de expresie noi și cumpătate, ferindu-se de locuri comune, d-sa a realizat poezia patriotică sinceră și inspirată. (p. 50)

Pentru a realiza educația religioasă ”Petre Dulfu, cu virtuozitatea versului său, a înțeles să cânte și vechiul testament și viața și învățăturile Mântuitorului, în ritm popular atât de potrivit ușoarei lor răspândiri în masele populare.” (p. 55)

- **Florian Cristescu: “ Aducere – aminte. Cum l-am cunoscut pe d. P. Dulfu”**

Pentru institutorul și senatorul de Teleorman Florian Cristescu amintirea lui Petre Dulfu stăruie din anii copilăriei când, pentru a-i mări plăcerea de a citi și dorința de a scrie frumos, tatăl său i-a adus într-o zi cartea “*Isprăvile lui Păcală*”. Lectura acesteia i-a produs clipe de desfătare nemaigustate până atunci. Acesta a fost momentul în care a auzit prima dată despre Petre Dulfu, pe care-l va cunoaște abia peste ani.

- **Stanciu Stoian: “Naționalismul și patriotismul lui P. Dulfu”**

Elevului Stanciu Stoian i-a rămas în memorie portretul dascălului cu “*chipul de patriarh și ochii ce ne fixau, mișcarea ritmică a mâinii, cu care își cronometra parcă ideile, precum și debitul egal și monoton cu care-și expunea lecția... Când și când dacă accentua timid câte o idee. Câteodată, încălzit de un sentiment stăpânit, ridica pu’ în vocea. Un fel de pudoare i se întipărea atunci pe față, pînă în vârful urechilor, și tușea ușor...*

Toți absolvenții școlii normale din București erau mândri când puteau să spună: sunt elev al lui Dulfu...”

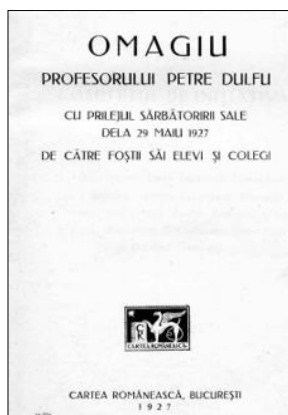
Una dintre cele mai puternice amintiri este legată de ziua declarării Unirii din 1918:

Punctual și sigur de sine ca întotdeauna, profesorul și-a început lecția

Laura TEMLIAN

“... deodată spre marea noastră mirare gesturile îi deveniră tot mai nervoase, vocea începu să-i tremure, ochii parcă-i jucau în lacrimi... o luptă aprigă părea că se dă în sufletul seriosului nostru profesor și, pentru prima oară de când îl cunoșteam, el nu se mai putea stăpâni... emoția îl sugruma și ieși în mijlocul unei tăceri apăsătoare... (p. 74)

Rațiunea lui rece îl înșelase, căci inima lui de fiu al Ardealului n-a mai putut fi stăpânită și l-a trădat – l-a smuls din mijlocul copiilor lui sufletești, ca pe un copil ce nu-și poate stăpâni o bucurie mai mare decât puterile lui.” (p. 75)

* Volumul omagial a fost tipărit în 1500 de exemplare și s-a vândut în scopul înființării a două burse “Petre Dulfu” pentru elevi: una la Școala Normală “Elena Doamna” și alta la Școala Normală a “Societății pentru învățatura poporului român” din București.

(Exemplarul consultat se află în colecția preotului Viorel Thira)

b). În volume

1. ACHIM, Valeriu. Nord-Vestul Transilvaniei. Cultură națională - finalitate politică. 1848-1918. – Baia Mare : Gutinul, 1998, p. 12, 119, 145, 149, 288, 296, 297, 305, 306, 307, 349, 356, 395-396, 398, 428, 458.

2. ACHIM, Valeriu. Scrieri în timp : Culegere de studii și articole publicate în perioada 1946-2003: vol. I .– Baia Mare :

Gutinel, 2003, p.253, 254, 261, 277, 299, 320, 349-351, 355, 410, 412, 414, 420, 462, 469, 476, 511.

3. ACHIM, Valeriu și SOCOLAN, Aurel. Vasile Lucaciu. – Baia Mare, 1968, p. 17.

4. ADAMESCU, Gheorghe. Contribuțiuni la bibliografia românească. – București, 1923, Fasc. II, p. 220.

5. ALECSANDRI, V. Scrisori, Însemnări. – București : Editura pentru literatură, 1964, p. 129, 130.

6. BĂINȚAN, Valentin. Arta corală din Maramureș. – Baia Mare, 1982, p. 41, 50, 90, 140, 183, 326, 327, 391, 407, 408.

7. BIBLIOGRAFIA analitică a literaturii române vechi vol. I. : Cărțile populare laice. – București : Editura Academiei, 1978, p. 334.

8. BIBLIOGRAFIA generală a etnografiei și folclorului românesc.vol. I (1800-1891); Cuvânt înainte de M. Pop.; Prefață de A. Fochi. – București : Editura pentru literatură, 1968, /poz./ 28, 158, 2636 – 2638, 3791, 5176.

9. BIBLIOGRAFIA generală a etnografiei și folclorului românesc. Vol. II (1892-1904); Coordonare și cuvânt înainte de Adrian Fochi; Ediție îngrijită și prefață de Iordan Datcu. – București : Editura Saeculum I.O., 2002, /poz./ 151, 238, 239, 3110, 4713-4714, 6031-6033, 6834, 10432, 10768.

10. BIBLIOGRAFIA românească modernă 1831-1918. Vol. II (D-K); Prefață de Gabriel Ștrempel. – București : Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 185-189.

11. BIBLIOGRAFIE pedagogică românească : Cu lămuriri de I.C.Petrescu. – București, 1939, p. 76.

12. BORNEMISA, Sebastian. Almanahul scriitorilor de la noi. - Orăștie : Editura “Librăriei naționale” Sebastian Bornemisa, 1911, p. 43-46.

13. CĂLINESCU, G. Istoria literaturii române. Compendiu. – București : Editura pentru literatură, 1968, p. 211. (Cap. “Alți scriitori între 1890-1900”).

14. CRĂCIUN, Victor. Studiu introductiv. În: Scrieri /P. Dulfu. – București : Minerva, 1971. – p. III – LI .

Este cel mai amplu și documentat studiu dedicat vieții și activității lui Petre Dulfu.

Iată câteva din pertinentele observații referitoare la opera literară a lui Petre Dulfu:

“ ... a fost oare Dulfu un simplu culegător de snoave, pe care le-a orânduit una după alta într-o antologie? Hotărât lucru că nu. Mai întâi că Petre Dulfu nu a fost un culegător propriu-zis de folclor. Nu a publicat decât o singură antologie, modestă, de această natură. Dulfu s-a folosit de materialul cules anterior de alți folcloriști și scriitori: Slavici, Creangă, Eminescu, Miron Pompiliu, Ion Pop Reteganul, Petre Ispirescu. Creația lui nu e, cum ne-am aștepta la prima vedere, rezultatul activității folclorice personale. El nu pleacă decât rar de la sursă, așa cum se întâmplă cu Eminescu, Slavici, Creangă, ci folosește un procedeu invers. Se adresează acelor opere ale marilor scriitori care își au punctul de plecare în narațiunea populară. În acest sens, Petre Dulfu nu face o muncă de culegător și prelucrător de folclor, aidoma lui Alecsandri sau Ispirescu, ci una de repovestitor în versuri. Selecția materialelor poartă de la bun început girul marilor personalități și în felul acesta contribuția lui Dulfu ar fi lipsită de valoare dacă n-ar interveni adevărata sa latură creatoare și anume aceea de construcție sintetică a edificiului. El are meritul de a fi sincronizat, pe baza unui bun gust personal, aspecte disparate, de a le fi dat turnura epopeică pe care faptele nu o prevedeau în forma lor inițială. El a fost aidoma unui dirijor, care a știut să recompună simfonia alcătuită pe părți și instrumente. Numai că în vreme ce dirijorul are întreg materialul la îndemână, Petre Dulfu l-a armonizat singur dând prin stilul său personal o coloratură uniformă atâtor variante despre Păcală. Aici este meritul său ca scriitor.”

Victor Crăciun concluzionează:

“Cum se explică primirea fără rezerve a epopeilor lui Petre Dulfu la începutul acestui secol și mai ales după cel dintâi

război mondial, când, poeziei românești, prin Arghezi, Blaga, Bacovia, Barbu, Minulescu, Pillat, i se deschiseseră căi noi, nebănuite în întregul peisaj european? Credem că în primul rând faptului că Dulfu nu și-a îmbrăcat armura clasică, pe care au socotit-o obligatorie autorii anteriori de epopei. El nu a dat o epopee clasică, în spiritul homeric al cuvântului, ci o epopee populară care își propunea să folosească pînă la identitate narațiunile specifice folclorului nostru în opusuri de largă desfășurare. Ideea era de la bun început fericită și se cuvine salutată ca atare...

El a plecat de cele mai multe ori de la prelucrările deja existente, în felul acesta realizând o operă dublă, de la popor pentru popor, dar și de la popor, prin marii noștri scriitori, înapoi la popor. Plecând de la unele opere clasice, el a redat poporului ce era al poporului, permițându-și să asambleze unitar și să ajute răspândirii imediate prin versificare. Astfel s-au născut acele "bune scrieri pentru popor" cum le numea G. Călinescu, epopeile sale populare care au înlocuit în mare parte la începutul acestui secol - în lectura obișnuită a țăranilor și la șezători- vechile cărți populare...".

15. CSOMA, Gheorghe. Arcuri peste timp : Istoria orașului Baia Mare între 1918-1944. Baia Mare : Helvetica, 2000, p. 37, 42, 188, 200.

16. CSOMA, Gheorghe. "...suprema tărie a orașului." : Istoria orașului Baia Mare de la începuturi până la Unirea din 1918. – Baia Mare : Helvetica, 1999, p. 189, 250.

17. CURTICĂPEANU, Vasile. Asociații culturale locale. În: Mișcarea culturală românească pentru unirea din 1918. – București : Editura științifică, 1968, p. 32, 33, 114.

"La imboldul și la stăruința profesorului de limba și literatura română, dr. Grigore Silași, ia ființă în 1872 Societatea de lectură a studenților din Cluj "Iulia"... Organul de afirmare a membrilor societății este revista "Diorile", redactată de P. Dulfu. Aici se publică poezii, disertații. P. Dulfu publică

Laura TEMLIAN

lucrarea <Viața lui D. Țichindeal și valoarea fabulelor lui>, apoi <Activitatea literară a lui V. Alecsandri> ...

Societatea studenților de la Cluj... cu mari eforturi a reușit să imprime în mijlocul studențimii românești din Cluj un spirit de solidaritate, ajutată fiind de "Astra" și chiar de cărturari din Iași și București, ca Iacob Negruzzi, Aron Densusianu, Petre Dulfu, Ion Bianu ș.a."

18. DATCU, Iordan. Dicționarul etnologilor români. – București : Editura Saeculum I.O., 1998, vol. 1, p. 243.

19. DATCU, Iordan; STROESCU, S. C. Dicționarul folcloriștilor. Folclor literar românesc. – București : Editura științifică și enciclopedică, 1979, p. 177 – 178.

20. DIACONOVICI, C. Enciclopedia română. Tom II. – Sibiu, 1900, p. 229.

21. DICȚIONAR enciclopedic, vol.II. D-G. – București : Editura Enciclopedică, 1996, p. 154.

22. DICȚIONAR enciclopedic român : Vol. II D-J. – București : Ed. politică, 1964, p. 180.

23. DOMOKOS Sámuel. A román irodalom magyar bibliográfiája 1961-1970. – Bukarest : Kriterion, 1978, p. 122, 125.

24. ENCICLOPEDIA României Cugetarea : Material românesc : Oameni și înfăptuiri / Lucian Predescu; Ediția anastatică. – București : Ed. SAECULUM I.O. : Vestala, 1999, p. 294.

25. GAFIȚA, Viniciu. Bibliografie de literatură română pentru copii. – București : Editura Ion Creangă, 1978, p. 119-120.

26. HANGIU, I. Dicționar al presei literare române (1790 – 1982). – București : Editura științifică și enciclopedică, 1987, 19, 24, 27, 29, 35, 38, 56, 69, 70, 85, 101, 111, 115, 120, 122, 142, 146, 151, 201, 208, 258, 278, 281, 385, 388, 391, 396, 406, 408 .

27. HANGIU, I. Dicționarul presei literare românești 1790-1990; ediția a II-a, revizuită și completată. – București : Editura Fundației Culturale Române, 1996, [10, 32, 39, 50, 51, 85, 103, 202, 219, 288, 292, 403, 443, 497, 551, 563, 582, 620, 633, 732,

749, 795, 846, 871, 1068, 1112, 1439, 1485, 1533, 1541, 1554, 1575, 1616, 1628, 1629, 1784, 1786, 1856, 1869, 1929, 1939, 2024].

28. ISTORIA ilustrată a literaturii române; ediția a II-a revăzută și adăugită. – Iași : Editura Porțile Orientului Casa școlilor, 2002, p. 63.

29. ÎNDRUMĂTOR în Arhivele statului județul Maramureș. – București, 1974, p. 237, 301.

30. LITERATURA clasică română : Antologie de texte literare comentate cls. I-IV și examen de capacitate; ed. a II-a revăzută și adăugită. – București : Ex Libris, 1996, p. 366.

31. MARAMUREȘUL și Unirea (1918). – Baia Mare, 1968, p. 121.

32. MARIAN, Felix. Doctorul fără arginți [Florian Ulmeanu]. – Baia Mare : Gutinul, 1997, p. 9, 10, 100, 101.

33. MIC DICȚIONAR ENCICLOPEDIC. – București, Editura enciclopedică română, 1972, p. 1207.

34. MICU, D. Istoria literaturii române. De la creația populară la postmodernism. – București : Saeculum I.O., 2000, p. 158.

35. MUȘLEA, Ion; BÎRLEA, Ovidiu. Tipologia folclorului din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu. – București : Minerva, 1970, p. 58.

Petre Dulfu, preocupat de folclor, i-a trimis lui Hasdeu o colecție de cântece, care a fost bine primită și apreciată astfel:

“Dintre colecțiile de lirică, cea mai prețioasă este cea a lui P.Dulfu din Gârcei-Sălaj. Aproape toate piesele au o șlefuire și o strălucire rar întâlnită care le face deosebit de expresive. Ele pot figura cu cinste în orice antologie de lirică populară.”

36. POP, Gheorghe. Religia suport și sens al existenței. – Cluj-Napoca : Dacia, 1996, p. 101.

37. POPESCU-TEIUȘAN, Ilie. Pedagogi și oameni de școală din România : (Mic dicționar). – București : Editura Didactică și Pedagogică, 1975, p. 50.

38. PUȘCAȘU, Petre. Literatura pentru elevi a lui Petre Dulfu în atenția bibliotecilor. În: Biblioteca și școala. Simpozion 28 – 29 martie 1976. – Oradea, 1976, p. 197-204.
39. SĂLĂJAN, Iulian. Feconda – Tohat străveche vatră de sub Codru maramureșean. – Cluj-Napoca : Editura “Dragoș Vodă”, 1998, p. 11, 30, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 124, 125, 130.
40. SĂLĂJAN, Iulian. Tohat – străveche vatră românească de sub Codru; ediția a II-a. – Cluj-Napoca, 2002, p. 9, 116, 127, 146, 153, 158, 159, 160, 163-166, 167, 174-180, 193, 296, 346.
41. STANCIU, Ilie. Literatura pentru copii. – București : Editura Didactică și Pedagogică, 1968, p. 39, 40, 41, 116.
42. STRĂJANU, M. Chestiuni literare și pedagogice. – Craiova : Instit. De editură Ralian și Ig. Samitca, [1897], p. 213-230.
43. TEMIAN, L.; MARINESCU, O.; BREZOVSKI, A. Autori maramureșeni. Dicționar biobibliografic. – Baia Mare : Umbria, 2002, p. 9, 23, 37, 47, 186-190, 197, 481, 498, 529, 558.
44. THEODOSIU, Dumitru. Scrieri pedagogice : Antologie, studiu introductiv, note și comentarii de Dumitru Muster. – București : Editura didactică și pedagogică, 1981, p. 269-272.
45. THEODOSIU, Dumitru. Petre Dulfu. O schiță a vieții și activității sale. În: Ardeleanu – senior, Ion. Oameni din Sălaj. Momente din luptele naționale ale românilor sălăjeni. – Zalău : 1938, p. 169 – 176.
46. ZACIU, Mircea; PAPAĞAGI, Marian; SASU, Aurel. Dicționarul scriitorilor români: D-L. – București : Editura Fundației Culturale Române, 1998, p. 163 - 164.

“Grație unei vieți îndelungate, activitatea lui Dulfu se înscrie în ambele registre – didactic-educativ și literar- cu rezultate deosebit de bogate...”

Isprăvile lui Păcală, o repovestire versificată a unor snoave și anecdote despre Păcală, ca și Gruie al lui Novac, prelucrare unitară a unor cântece vitejești, sau Povestea lui Făt Frumos, transpunere în versuri a unor basme populare, atestă un rar simț arhitectonic, o adâncă receptare a spiritului folclo-

ric și o coloratură stilistică originală. Comparabil sub numeroase aspecte cu Petre Ispirescu, Dulfu are meritul de a fi creat o operă populară în dublu sens: al plâsmuirii ei în nota proprie folclorului și al deschiderii largi spre masele cititoare.”

47. VÂRGOLICI, Teodor. Epopeea națională în literatura română. – București : Editura Eminescu, 1980, p. 110-112.

48. VÂRGOLICI, Teodor. Scriitorii români și unitatea națională. – București : Editura Eminescu, 1988, p.182.

c). În periodice:

1. ACHIM, Valeriu. Petre Dulfu. Evocări. Pentru socialism, 32, nr. 8024, 16 aug. 1981, p. 3.

2. ACHIM, Valeriu. Petre Dulfu pedagog și scriitor. Pentru socialism, 22, nr. 5622, 25 feb. 1972, p. 2.

“Deși o figură modestă, într-un fel continuator al lui Anton Pann, Petre Dulfu încheie șirul lung din cultura și literatura românească al pedagogilor-literați, educați în specificul secolului trecut. Critica de specialitate consacră ideea că Petre Dulfu a fost poate scriitorul nostru cel mai popular, în sensul materialului folcloric folosit și apoi prin azeziunea cititorilor, care găseau în cărțile lui pe eroii basmelor ce le vrăjiseră copilăria.”

3. BANU, George Maria. Dreptul la ființare. [Petre Dulfu]. Graiul Maramureșului, 4, nr. 723 – 724, 13 mar. 1992, p. 4.

Prozatorul George Maria Banu s-a preocupat ca muzeograf de arhiva și casa memorială Petre Dulfu. Ca o datorie morală, a aniversat și comemorat personalitatea acestuia în presa locală:

“Se cuvine, deci, ca fiecare aniversare a poetului și pedagogului Petre Dulfu să constituie un semn al recunoașterii noastre drepte; să constituie o sărbătoare de cuget și simțire fiecare poezie a sa, povestire, snoavă sau legendă citită de cu

seară, la o lumânare aprinsă, din primăvară până în toamnă, și mai apoi rostite în gând cu fiecare născătoare. (s. n.)

Lui Petre Dulfu i-au mai lipsit doar 3 ani până să-i împlinească pe cei 100!

Așa încât, în cele opt decenii de activitate scriitoricească și aproape o jumătate de secol de viață (în perioada de cumpănă a sec. XIX și XX), ilustrul cărturar maramureșean avea să împlinească – în calitate de pedagog – vrerea și setea de școală și cultură a zeci de generații de români de aici și de dincolo de Carpați.

Opera sa literară, editată numai în perioada interbelică, în sute de mii de exemplare a fost și este prețuită. Acestea li se adaugă lucrările de interes didactic, zecile de mii de exemplare ale primelor manuale de limbă și literatură pentru copiii românilor din Ardeal, manuale de geografie și matematică, cursuri de Etică, Estetică, de pedagogie generală, de logică, cursuri care se referă la îmbunătățirea structurii învățământului primar, a formelor și metodelor de educare a tinerei generații... Petre Dulfu a fost – la vremea sa – unul dintre cei mai populari scriitori.”

4. BANU, George Maria. Petre Dulfu – la cumpăna de secole. Maramureș. Supliment politic, social-cultural, mai, 1982, p. 10.

5. BANU, George Maria. Petre Dulfu – “Tinerețe fără bătrânețe”. Pentru socialism, 33, nr. 8201, 13 mar. 1982, p. 3.

6. BĂLAJ, Mihai. Petre Dulfu – poet militant pentru propășirea social – culturală a săteanului român, pentru unitatea națională. Studii și articole, Baia Mare, 1973, p. 67 – 73.

“...poeziile lui Petre Dulfu erau incluse în repertoriile echipelor culturale din acea vreme...Tematica poeziilor lui corespundea ideilor propagate de “Astra” care, după abolirea iobăgiei, ducea o susținută propagandă printre săteni pentru însușirea științei de carte, pentru lucrarea rațională a pământului, combătând lenevia și alcoolismul, pe de o parte, iar pe de

altă parte cultivând virtuțile străbune ca: dragostea de neam și de libertate... ”.

7. BĂLAJ, Mihai. Un neobosit cărturar și scriitor maramureșean. 110 ani de la nașterea lui Petre Dulfu. Pentru socialism, 16, nr. 3795, 3 apr. 1966, p. 3.
8. BELLU, Ștefan. Petre Dulfu sărbătorit pe plaiurile natale. Pentru socialism, 22, nr. 5625, 29 feb. 1972, p. 1-2.
9. BILȚ, Maria. Isprăvile lui Păcală, o treaptă de nemurire în creația poetului Petre Dulfu. Bibliotheca Septentrionalis, 4, nr. 1, mai 1996, p. 68 – 71.
10. CALOMFIRESCU, I. [Petre Dulfu]. Dare de seamă. Revista critică literară, 2, 1894, p. 374.
11. CARDAȘ, GH. Poeții și prozatorii Ardealului până la Unire (1800- 1918) : Antologie și studiu. – București : Editura Librăriei “Universala”, [1936], p. 320-332.

“Folosindu-se de materialul popular, așa de bogat și variat, Petre Dulfu a reușit să-l prelucreze de multe ori cu meșteșug, punându-l la dispoziția păturei culte și în special a tineretului școlar.

În acest sens activitatea sa literară a fost și este foloșitoare neamului românesc.”

12. CARDAȘ, Gh. Petre Dulfu. Albina, 39, nr. 17, 1 mart. 1936, p. 261.

Revista “Albina ” dedică o pagină scriitorului sub urarea: *Prinos de sănătate, la împlinirea celor 80 de ani îmbelșugați în roade sufletești, scriitorului cunoscut și iubit de noi toți: PETRE DULFU.*

În articolul de fond Gh. Cardaș schițează momentele mai importante din viața și activitatea scriitorului și pedagogului, caracterizând astfel scrierile acestuia:

“Aceste firișoare de aur pierdute în țărâna brazdei, aceste crâmpoie de înțelepciune și iscusință românească, ce ies la iveală numai în șezătorile de la țară, au fost încrustate în slova cărții nepieritoare, măestrite în stihuri ușoare și armonioase de scriitorul nostru și răspândite de tipar în zeci de mii de bucăți.

Laura TEMLIAN

Omul cu știință de carte de la țară le citește cu drag în zi de sărbătoare, iar feciorul său, elev de școală primară sau secundară o are drept carte de căpătâi: cea mai iubită carte de lectură românească, potrivită de minune cu sufletul și gândul său tineresc...”.

13. CASTRIȘANU, Teodor. Literatura D-lui Petre Dulfu. Cultura poporului, 7, nr. 200, 5 iun. 1927, p. 1; nr. 201, 12 iun. 1927, p. 1.
14. CERC cultural [“Petre Dulfu”] în Tohat-Sălaj. Cronica, 2, nr. 16-17, 30 apr. 1937, p. 8.
15. CRĂCIUN, Victor. Pe urmele unui personaj. Ateneu, nr. 3, 1967.
16. CREȚU, Theodor. O amintire [despre Petre Dulfu]. Studii și articole, vol. II, Baia Mare, 1973, p. 119 – 121.
17. CRIȘAN, Gheorghe. Din nou acasă, la Tohat. Pentru socialism, 33, nr. 8374, 3 oct. 1982, p. 1, 2.
18. CRIȘAN, Gheorghe. Întâlniri cu Tohatul lui Petre Dulfu. Pentru socialism, 35, nr. 8878, 19 mai 1984, p. 3.
19. CRIȘAN, Gheorghe. Participarea lui Petre Dulfu la publicistica baimăreană interbelică. Comunicare științifică. Oradea, 1976. 10 p.+ 1 notă.
20. CRIȘAN, Gheorghe. Petre Dulfu. Tinerețea poetului în revista “Familia”. [Comunicare științifică]. Oradea, 1982. 15 p. dactilogr.
21. CRIȘAN, Gheorghe. Petre Dulfu și satul său natal. Studii și articole, vol. II, Baia Mare, 1973, p. 99 – 107.
22. CRIȘAN, Gheorghe. 130 de ani de la nașterea lui Petre Dulfu. Evocări. Pentru socialism, 37, nr. 99429, 1 mar. 1986, p. 2.
23. CRIȘAN, Gheorghe. “Snoavele” lui Petre Dulfu. Pentru socialism, 40, nr. 10370, 12 mar. 1989, p.3.

“Deși le-a considerat el însuși lecturi ocazionale pentru formarea gustului pentru citit, una din ele cel puțin, snoava

intitulată “Credeam că e Sfinția sa” a fost socotită o capodoperă a genului.”

24. DRAGOMIRESCU, M. “Cântece și povești” de Petre Dulfu (recenzie). *Convorbiri*, 4, nr. 4, 1910, p. 264 – 265.
25. [DATE privind viața și activitatea lui Petre Dulfu]. *Familia*, 31, nr. 22, 1895, p. 567-570, 613-614. (Cu portretul scriitorului).
26. DRAGOTĂ, Ioana. Foloasele învățaturii – despre biblioteci. [Petre Dulfu]. *Bibliotheca Septentrionalis*, 4, nr.1, mai 1996, p. 53 – 56.
27. DUDU, Eliza. Petre Dulfu și elevii D-sale. Ideea pedagogică, literară, socială, 4, nr. 7-8, ian.-feb. 1925, p. 1.

Familia Dulfu

28. DULFU, P. P. Omagiu pios părinților mei Elena și Petre Dulfu. Studii și articole, vol. II, Baia Mare, 1973, p. 107 – 113.

29. EFTIMIU, Victor. Petre Dulfu și Păcală. Evocare. Gazeta literară, 13, nr. 47, 24 nov. 1966, p. 3.

“Moșneagul acesta pe care am avut norocul să-l cunosc, era un om modest, timid, ca și contemporanul și prietenul său Ioan Slavici.

Profesori și publiciști, amândoi au fost admirabili pedagogi, ridicând mii de elevi, învățându-i pe lângă buchiile cărților, dragostea de patrie și de limba română...

Asemenea lui Petre Ispirescu și N.D.Popescu, Petre Dulfu a fost prin excelență povestitor popular...”

30. FEȘTILĂ, Aurel. Ilustrații filatelice din opera lui Petre Dulfu. Bibliotheca Septentrionalis, 4, nr. 1, mai 1996, p. 67-68.

Sunt descrise cele trei ilustrații filatelice realizate după opera lui Petre Dulfu:

a. seria de mărci poștale *“Fabule și basme”* (1965) cuprinde două mărci poștale: una redă <Lupta cu zmeul> din basmul *“Povestea lui Făt-Frumos”*, iar una întruchipează <Boii lui Păcală> din *“Isprăvile lui Păcală”*;

b. setul de patru plicuri omagiale ilustrate, realizate de graficianul Mircea Spaciu, și o ștampilă specială, dedicate de Biblioteca Județeană Maramureș împlinirii a 125 de ani de la nașterea scriitorului (1981);

c. marca poștală care întruchipează figura viteazului *“Gruia lui Novac”* (1989).

31. FILIP, Tănase. Petre Dulfu, cântărețul unui mare eveniment. Bibliotheca Septentrionalis, 4, nr. 1, mai 1966, p. 57 – 60.

“Petre Dulfu cântă de obicei meleagurile copilăriei și faptele care au dus la Unirea Transilvaniei cu România...

Poezia “La mormântul lui Gheorghe Pop de Băsești” face parte din volumul “Visuri împlinite”, volum selectiv, închinat evenimentului de mare însemnătate istorică: desăvârșirea

unității statale-naționale a tuturor românilor. E una dintre cele mai reușite creații pe această temă. Petre Dulfu depășește simpla consemnare a evenimentului proiectându-l în zona superioară a artei poetice: moartea tribunului și prohodirea lui coincide cu izbânda armatei române eliberatoare a românilor transilvăneni... ”

32. FILIP, Tănase. Un poet cântăreț de visuri împlinite [Petre Dulfu]. Pentru socialism, 39, nr. 10298, 17 dec. 1988, p. 2.
33. GEORGESCU, G. O parataxă de snoave ca “epopee comică”. [Isprăvile lui Păcală]. Studii și articole, vol. II, Baia Mare, 1973, p. 73 – 82.
34. MARIN, Gheorghe. Universul copiilor. Universul cărții, 6, nr. 8, aug. 1996, p. 12.
35. MATIEȘANU, Gheorghe. [Despre Petre Dulfu]. Cultura poporului, 7, nr. 200, 5 iun. 1927, p. 1.
36. MATIEȘANU, Gheorghe. O peatră - monument la Tohat în onoarea poetului sălăjan, Petre Dulfu. Meseșul (Zalău), 5, nr. 24 – 25, 15 aug. 1930, p. 1.

Gheorghe Matieșanu, secretar al Despărțământului

central județean al Astei din Zalău, a organizat în 31 septembrie 1930, la Tohat, sărbătorirea lui Petre Dulfu și ridicarea unei “pietre – monument” în cinstea acestuia, argumentând:

“Timpurile vitrege, în cari datu-ne-a fost să trăim înaintea de închegarea unității noastre naționale, au împiedecat metodic și tendențios orice manifestare culturală-națională românească, pentru a opri or întârzia prin aceasta - vremelnic măcar – izbucnirea și manifestarea în toată splendoarea a geniului rasei noastre.

Acelora, cari în ciuda întregului complex de uneltiri dușmănoase au izbutit totuși, să creeze opere de artă, știință și literatură românească, opere prin cari un neam totdeauna se

Laura TEMLIAN

ridică și se întărește – întregul nostru omagiu, sincera noastră admirație și întreaga noastră recunoștință!

Din această pleiadă de muncitori neobosiți și talentați face parte și marele poet poporan, d. Petre Dulfu.

Prin monumente, pietre și plăci comemorative se completează istoria și se repară o veche lacună a vremurilor de bejănie.”

37. MÂNDRUȚ, Stelian. Petre Dulfu. Corespondență literară inedită. Acta Musei Porolissensis, vol. VI, Zalău, 1982, p. 435 – 442.

Autorul pune în lumină câteva scrisori mai puțin cunoscute din corespondența lui Petre Dulfu și face o apreciere generală asupra lucrărilor acestuia:

“În toate ... filonul autentic popular, bunul simț, frumosul și eticul, agreabilul și utilul se interferează și rămân astfel perene, recunoscute veșnic de către masele cititoare și de forul suprem al științei și culturii române...”

Coroborarea unor calități precum puterea deosebită de muncă, darul literar continuu cizelat și conștiința datoriei pentru educarea poporului vor contribui decisiv la izbânda deplină a pedagogului de vocație și autor de lucrări, cursuri și manuale didactice.”

38. NAUM, A. Petre Dulfu. Familia, 31, nr. 52, 24 dec. 1895, p. 613-614, 620-621.

39. NAUM, A. Raport despre “Isprăvile lui Păcală”. Analele Academiei Române, tom. XVII, 1894 – 1895, Partea administrativă și dezbaterile, p. 442-445.

40. NETEA, Vasile. Unirea cea mare. Scriitori români în lupta pentru realizarea unității naționale. Almanahul literar `78, p. 12.

41. NICANOR et. Comp. “Isprăvile lui Păcală”. Viața românească, 7, nr. 11 – 12, 1912, p. 371 – 373.

42. ONET, Corneliu. Petre Dulfu și periodicele băimărene. Bibliotheca Septentrionalis, 4, nr. 1, mai 1996, p. 63 – 67.

“Începuturile legăturilor dulfiene cu periodicele băimărene se leagă... de periodicul școlar al Societății de lectură din cadrul liceului băimărean. Următoarea etapă aparține publicației “Gutinel”, ziar editat de Gavril Szabo și Gavril Barbul. Acest: “diar social, literar și economic” apare, încă de la “numărul de probă” din 17 martie 1889 cu o rubrică intitulată ”Foița”. Ea se va permanentiza. Aici vor fi tipărite producțiile literare ale colaboratorilor ...

Una din colaborările băimărene ale lui Petre Dulfu se leagă de ziarul scos de consăteanul său Gheorghe Crișan, “Cronica”...

În numărul 51 din 1 decembrie 1938 este publicat un fotomontaj cuprinzând chipurile” colaboratorilor. Din rândul acestora, după mărimea fotografiei, cel mai important este considerat Petre Dulfu. Lângă el sunt nume ce vor fi ulterior de mare răsunet în literele române: Horia Vintilă, Virgil Carianopol, Mihai Beniuc. “

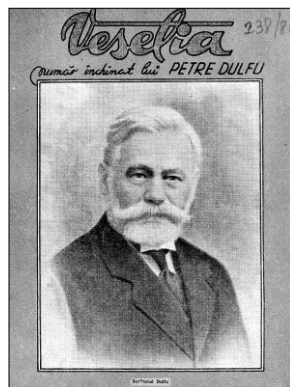
43. OSZOCZKI, Eva. Date privind istoricul bibliotecilor din orașul Baia Mare. Bibliotheca Septentrionalis, 2, nr. 2, iul. 1994, p. 22-29.

44. PAVELESCU, Gh. Contribuția revistei “Familia” la cunoașterea și valorificarea patrimoniului nostru popular. Limbă și literatură, nr. 14, 1967, p. 185-186.

45. * * * PĂRINTELE unuia celebru personaj [Petre Dulfu – 125 de ani de la naștere]. Teatrul, 26, nr. 3, mar. 1981, p. 44.

46. * * * P. DULFU. Buletinul cărții românești, 2, nr. 10, oct. 1930, p. 1-2. [Pe copertă portretul scriitorului]

47. * * * [PETRE DULFU]. Veselia, 49, nr. 22, 22 mai 1941. [Număr închinat scriitorului].

Laura TEMLIAN

Pe coperta I este reprodusă o fotografie a autorului, iar pe coperta a IV-a “Isprăvile lui Păcală”, ediția a IV-a. De asemenea sunt reproduse materialele publicate în volumul omagial din 1927 de către I. Săndulescu, Dumitru Theodosiu și P. Gârboviceanu.

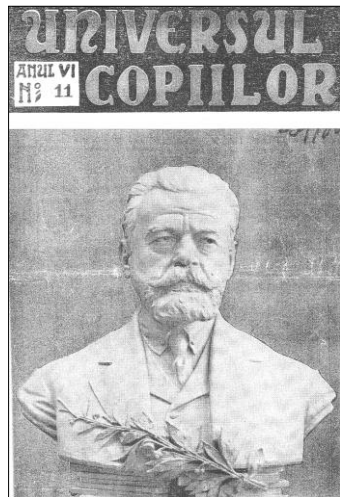
Articolul de fond este semnat de redactorul responsabil al revistei, Constantin Cosco, unul dintre cei care l-au cunoscut și apreciat: “...D. Dulfu n-a fost numai un dascăl eminent. D. Dulfu este și rămâne și un scriitor cu un foarte prețios aport în literatura noastră. Iar pentru latura de umor popular cu care a îmbogățit literatura românească, Veselia, care a amintit în numere festive scrisul și al altor umoriști ai noștri, și-a făcut și de astă dată o cinste să reamintească opera d-lui Petre Dulfu. Autorul ... a iscodit gluma și anecdota poporului nostru. În stihuri ușoare și armonioase, d. Dulfu a încheșat scăpărările de spirit ale țaranului nostru. Cărțile lui s-au citit și se citesc și acum cu multă plăcere, căci gluma este actuală oricând. ”

48. * * * PETRE DULFU. Universul copiilor, 6, nr. 11, 12 mar. 1927.

Articolul redacției este dedicat celui care peste 40 de ani i-a învățat pe școlarii săi <Pedagogia> încât “...Sute, ba chiar mii, din învățătorii împrăștiați astăzi pe la școalele primare din țară, au fost pregătiți și însuflețiți pentru această meserie la școalele profesorului Dulfu...”

Pe copertă apare bustul realizat în gips de sculptorul Spiridon Georgescu;

Redacția face apel la cititorii scriitorului pentru a contribui la adunarea sumei de 25.000 lei cât ar costa realizarea în bronz a bustului.

49. * * * [PETRE DULFU. Medalion]. Foaia poporului, 5, 1897, p. 473. [cu portret]
50. * * * PETRE DULFU. Universul ilustrat, 5, nr. 36, 1896.
51. * * * [Petre Dulfu – date privind viața și opera]. Familia, 31, nr. 22, 1895, p. 567-570, 613-614. [cu portret]
52. POP, Cella. O amintire despre profesorul DULFU. Veselia, 49, nr. 22, 22 mai 1941, p. 6.

“Cu chip de bunic din lumea basmelor, ținând catalogul strâns lipit de trup, de parcă făcea parte din însăși ființa lui, cu privirea veșnic pierdută în gol, cu pasul rar, coborând ori urcând scara principală spre cancelarie ori spre clase, așa mi-a rămas în minte profesorul Dulfu...”

Odată la o serbare venise Regina Elisabeta. În stânga stătea profesorul. Piciorul Reginei mișca nervos un colț de trenă și din mișcare scâteierea pietrelor scumpe de la pantofi ne atrăsese ochii. Dar Majestatea Sa, cu zâmbetu-i neuitat, spuse ceva profesorului. A fost întâia oară când am văzut pe d. Dulfu râzând. Și tot de atunci toate stăruințele camaradelor de a-l mai imita au fost zadarnice. [Cella avea un dar deosebit în imitarea profesorilor]. Profesorului Dulfu îi vorbise o regină și din ziua aceea altul era în mintea mea...

...În școala cu ziduri reci și geamuri vopsite cu cretă, prin care nu vedeam nici cerul, nici verdeața pomilor până la vacanță, în seri târzii, mai des decât o fi crezut profesorul, zeci de glasuri ascunse în unghere cântau cel mai duios cântec scris din inima profesorului pentru inima lor și zeci de ochi împăienjeniți în lacrima dorului priveau în depărtare satul ca un colțișor de rai. Dar-ar bunul Dumnezeu/ să mă văd în satul meu./ Dar-ar Dumnezeu să dea/ Să mă văd la casa mea.”

53. POP, Ioan. Pe aceeași ulicioară [în Tohat cu Petre Dulfu]. Pentru socialism, 16, nr. 3795, 3 apr. 1966, p. 3.
- La 110 ani de la nașterea scriitorului, în Tohat câțiva oameni și-l mai amintesc:

Teodor Dulfu, nepotul scriitorului, 80 de ani: *“Mi-l amintesc încă destul de bine pe unchiul ... Venea pe la Tohat destul*

de des în perioada cât era tânăr...Totdeauna cu familia și cu multe cărți. Îmi amintesc că atunci se adunau vecinii să discute cu el...”

Vasile Dulfu, consătean, 84 de ani , în tinerețe l-a vizitat la București, pe str. Bateriilor nr. 7, unde locuia cu fiul său. Scriitorul l-a recunoscut și l-a întâmpinat cu cuvintele **“Uite un om de pe ulicioara mea...”**

54. PUȘCAȘU, Petre. Petre Dulfu – cântăreț maramureșean al Unirii. Evocări. Pentru socialism, 29, nr. 7126, 23 sep. 1978, p. 3.
55. PUȘCAȘU, Petre. Petre Dulfu – pedagog. Studii și articole, vol. II, Baia Mare, 1973, p. 89– 98.
56. PUȘCAȘU, Petre. Petre Dulfu și Alecsandri. Tribuna, 10, nr. 29, 21 iul. 1966, p. 3; Buletin științific, Seria A, Inst. Pedag., Baia Mare, 1971, p. 171-178.
57. PUȘCAȘU, Petre. Profesorul Petre Dulfu, cântăreț al Unirii. Revista de pedagogie, 27, nr. 12, dec. 1978, p. 46 – 47.
58. PUȘCAȘU, Petre. Petre Dulfu – om al școlii și cântăreț al Unirii de la Alba Iulia. Forum, 32, nr. 12, dec. 1983, p. 56 – 58.
59. PUȘCAȘU, P.; FILIP, T. Petre Dulfu și literatura pentru copii. Studii și articole, vol.II, Baia Mare, 1973, p.83 – 88.

“Dulfu a iubit și înțeles sufletul copiilor. Aceasta o dovedește toată creația sa literară și manualele sale școlare, folosite în învățământul primar aproape o jumătate de secol...”

Atmosfera tonică și plină de încredere în viață se recunoaște din primele versuri ale cărții[Isprăvile lui Păcală] , ceea ce dovedește că autorul cunoștea valoarea psihologiei momentelor vesele, a emoțiilor pozitive în viața tinerilor cititori și viitorilor iubitori ai lecturii...

Și celelalte creații literare ale lui Petre Dulfu au fost citite cu aceeași sete ...atât de cei cu multă școală, cât și de cei cu școală mai puțină, adică de cei bătrâni, dar mai ales de lumea celor mici, pe care Dulfu i-a iubit atât de mult. Pentru ei a

transpus în versuri, cu aleasă armonie, comoara firească, necăutată, care altădată îi legănase și lui copilăria la Tohat...

Dulfu are și o operă extrem de ”practică” pentru școlarii mici și mijlocii, în sensul că oricare copil și-ar putea face cu ea debutul în arta declamației... (Gruia lui Novac)...”

60. RACZ Albert. O monografie despre Alecsandri în limba maghiară. Maramureș, Supliment , dec. 1975, p. 10.

”Numele bardului de la Mircești este pomenit de două ori în legătură cu Maramureșul. Prima oară când învățătorul Gherman Vida, de origine maramureșean, își găsește cămin în casa familiei Alecsandri, încredințându-i-se sarcina de a introduce în lumea literelor pe viitorul poet. Iar a doua oară, când un tânăr de 25 de ani din Tohat își termină lucrarea de doctorat la Facultatea de filologie și limbă a Universității din Cluj.

Oare ce l-a determinat pe Dulfu să-și aleagă o asemenea temă pentru doctorat? Răspunsul îl găsim încă în anii de școală ai acestuia, petrecuți la Baia Mare. Încă de aici se orientează spre poezie, iar când ajunge student la Cluj este îndrumat de către profesorul universitar de literatura română, Grigore Silași. Cu ajutorul lui cunoaște metodele științifice ale cercetării etnografice, folclorice.

Sub influența lui Alecsandri începe să scrie versuri, iar profesorul, dându-și seama de talentul elevului, îi selectează câteva poezii pe care le trimite lui Alecsandri.”

61. * * * RAPORT despre “Legenda țiganilor”. Analele Academiei, Seria II, Tom. XXV, 1902 – 1903, partea administrativă, p. 433.

62. * * * SĂRBĂTORIREA poetului Petre Dulfu în comuna Tohat. Chioarul, 2, nr. 25, 19 iul. 1931, p. 3.

63. * * * [SĂRBĂTORIREA POETULUI]. Ideea pedagogică, literară, socială, nr. 3-4, iulie-august, 1927.

Este un număr dedicat sărbătoririi lui Petre Dulfu, cu articole semnate de: Apostol Culea, I.Ghiață, Șt.Iacobescu, Izabela Sadoveanu, Radu Petre, Eliza Dudu, I.Rădulescu-Pogoneanu

Laura TEMIAN

64. * * * SĂRBĂTORIREA unui mare dascăl [Petre Dulfu].
Cultura poporului, 7, nr. 200, 5 iun. 1927, p. 1.
65. SCURTU, V. Ecoul poeziei lui Vasile Alecsandri în nord –
vestul Ardealului. Transilvania, 72, nr. 4, 1941, p. 302.
66. SCURTU, Vasile; TRITEANU, Mihail. Societatea de lectură
a elevilor români de la liceul din Baia Mare. Studii și
articole de istorie (București), vol. 8, 1966, p. 143-160.
67. * * * [SERBĂRI la Tohat]. Graiul neamului, 5, nr. 19, 1931,
p. 4; nr. 21, p. 4.
68. STOIAN, Stanciu. Cea mai bună lecție. (Amintiri despre
Petre Dulfu). Studii și articole, vol. II, Baia Mare, 1973,
p. 115 – 118.
69. ȘUGARIU, Ion. Petre Dulfu : “Din lumea satelor”. Cronica,
3, nr. 52, 10 aug. 1938, p. 3 – 4.
70. O. C. T. [TĂSLĂOANU]. Petre Dulfu: <Isprăvile lui Păcală>,
ed. a II-a. Luceafărul, 6, nr. 12, 15 iun. 1907, p. 259-260.
71. TEMIAN, Laura. Petre Dulfu (140 de ani de la naștere) – fișă
biobibliografică. Bibliotheca Septentrionalis, 4, nr. 1, mai
1996, p. 40 – 49.
72. THEODOSIU, Dumitru. Petre Dulfu – o schiță a vieții și
activității sale. Meseșul (Zalău), 5, nr. 24 – 25, 15 aug.
1930, p. 1 – 3.
73. THEODOSIU, Dumitru. Petre Dulfu – Omagiu cărturarului
și profesorului. Baia Mare, 6, nr. 2, 1 oct. 1931, p. 1 – 2.
74. THIRA, Viorel. 1. Petre Dulfu în amintirea contemporanilor
săi. 2. “Povestea României Mari”. Bibliotheca Septentri-
onalis, 4, nr. 1, mai 1996, p. 49-52; 60-62.
Comemorându-l după 45 de ani, preotul Viorel Thira îi
face un emoționant portret:

*“Petre Dulfu a fost unul din cei mai străluciți profesori de
pedagogie pentru școlile normale de învățători și autor de
manuale școlare din câți am avut.*

*El a pus sufletul și inima pe catedră și s-a mistuit lumi-
nând.*

Se zice că sunt trei feluri de dăruire: unii sunt ca piatra, dau numai loviți, alții ca buretele, dau numai strânși, iar alții ca mierea din fagurele plin, se dăruiesc tuturor la cea mai mică atingere.

Din această din urmă categorie a făcut parte și Petre Dulfu, care s-a dăruit tuturor, cu o gingășie și o delicatețe sufletească rar întâlnite.”

75. TOMA, G. Începuturile literare ale poetului Petre Dulfu. Cronica literară, nr. 1, 1939.

76. ULMEANU, Radu. Petre Dulfu, cântăreț al Marii Uniri. Tribuna, 29, nr. 52, 26 dec. 1985, Pagini sătmărene (Supliment), 2, nr. 6, nov. – dec. 1985, p. I.

“Departate de curente și mode, Petre Dulfu a creat o operă vastă, în care umorul popular, duișia, patriotismul fierbinte, militant, erudiția sunt doar câteva jaloane pe care istoria noastră literară trebuie să le aibă mereu în vedere.

77. VAIDA, Șarolta. Petre Dulfu și Societatea de lectură. Graiul Maramureșului, 9, nr. 2291, 22 oct. 1997, p. 8.

“...scopul mărturisit al societăților de lectură, care apar pe lângă toate catedrele de limba română din liceele și gimnaziile maghiare din Transilvania, era să contribuie la însușirea de către elevi a unor cunoștințe temeinice de limbă, literatură, istorie și cultură românească, să contracareze tendințele de deznaționalizare promovate de autorități ... să deschidă perspective înfăptuirii idealului atât de scump al neamului românesc – unirea într-un singur stat.”

Notă: “Pentru socialism”, “Graiul Maramureșului”, “Maramureșul. Supliment”, “Bibliotheca Septentrionalis”, “Studii și articole” sunt periodice baimărene.

POSTFAȚĂ

Bibliografia este una din ramurile bibliologiei cu multiple implicații interdisciplinare de un real interes în viața științifică, culturală și spirituală a societății umane. Deși, teoretic, este separată de biblioteconomie, cele două domenii se completează reciproc în mod benefic. Dacă biblioteconomia are ca domeniu de activitate constituirea și dezvoltarea colecțiilor unei biblioteci, prelucrarea, gestionarea și conservarea acestora, bibliografia vine să pună în evidență valoarea cunoștințelor și informațiilor înmagazinate în documentele ce constituie tezaurul unei biblioteci, a documentelor și informațiilor referitoare la o temă, la un domeniu, la un autor. Sfera de cuprindere depășește, adesea, colecțiile unei biblioteci, mergând, în funcție de fiecare caz în parte, spre exhaustiv.

Importanța activității bibliografice, a impactului acesteia în viața științifică și spirituală rezultă, între altele, din numeroasele realizări din acest domeniu, de varietatea acestora, de impactul lor asupra progresului științific și tehnic.

Legată de carte, de bibliotecă, bibliografia s-a format ca știință cu aplicații teoretice și practice odată cu acestea. Bazele științifice ale bibliografiei au fost puse mult mai târziu. Între promotori se numără filologul german Konrad Gesner, autorul lucrării Bibliotheca Universalis, (Zürich, 1545), în care sunt analizați și clasificați 3000 de autori și 15.000 de lucrări.

La noi, prima lucrare cu caracter bibliografic este Disertație despre Tipografiile românești în Transilvania și învecinătatele Țării (Sibiu, 1838), datorată lui Vasile Popp.

Încă de la înființarea sa Academia Română și-a propus, între lucrările prioritare, pe lângă Dicționarul limbii române, realizarea unei bibliografii naționale, concepută să cuprindă toate domeniile vieții spirituale ale poporului român, respectiv, cartea românească de la începuturi până în prezent, un catalog al

publicațiilor periodice și seriale românești, un repertoriu al manuscriselor aflate în biblioteca Academiei și altele.

Amplul plan bibliografic propus de eminentul bibliograf Ion Bianu, secondat de Nerva Hodoș, Dan Simonescu, Al. Sadi – Ionescu s-a materializat prin realizarea monumentalei Bibliografia românească veche (1508-1830), tomul 1-4, 1903-1944; prin catalogul Publicațiilor periodice, iar în zilele noastre prin Bibliografia cărții moderne, toate acestea apărute sub egida Bibliotecii Academiei Române.

Pe lângă diversele bibliografii generale, între care amintim Bibliografia Națională Română (lucrare ce semnalează întreaga producție editorială la nivel național, pe lângă bibliografiile cu referire la un domeniu anume (ex. Bibliografia geologică a României, Bibliografia istorică, Bibliografia matematică etc.), un loc aparte îl ocupă bibliografia literară. Avem în vedere lucrările de interes general, dar și bibliografiile tematice sau biobibliografiile de autori.

Bibliografia literară cunoaște un număr important de realizări. Chiar dacă au fost concepute ca bibliografii generale, având în vedere numărul mare de lucrări cu caracter beletristic sau din sfera disciplinelor filologice, majoritatea acestor lucrări au constituit surse importante de informare domeniului literar. Se cuvine să amintim între altele Contribuție la bibliografia românească de Gh. Adamescu și mai ales Bibliografia literaturii române (vol. 1, 1948-1960), realizată sub coordonarea lui Tudor Vianu.

Numeroase și notabile sunt biobibliografiile de autori. Între cele mai recente lucrări bibliografice amintim Bibliografia Mihai Eminescu inclusă în volumul XVII al ediției Opere, realizată de Perpessicius (Editura Academiei, 1999). Mai pot fi amintite biobibliografiile consacrate scriitorilor G. Călinescu, Ioan Slavici, Lucian Blaga, G. Coșbuc ș.a.

Pornind de la ideea că stabilirea bibliografiei este primul articol în cadrul oricărei lucrări științifice, că orice cercetare trebuie să pornească de la stabilirea izvoarelor, că orice cerce-

Laura TEMIAN

tare, indiferent de domeniul abordat, nu poate fi concepută înainte de a se cunoaște ceea ce s-a realizat până la acea dată, pentru a veni în sprijinul celor ce inițiază o cercetare, tot mai multe biblioteci și-au propus în planul de activitate realizarea de lucrări bibliografice pe cele mai diverse teme. Multe dintre aceste instituții și-au creat structuri specializate încadrate cu personal de specialitate.

Biblioteca Județeană “Petre Dulfu” Baia Mare se numără între instituțiile de numele căreia se leagă o activitate bibliografică valoroasă. Amintim în primul rând realizarea bazei de date care stă la temelia Bibliografiei Maramureșului, care include informații din toate domeniile vieții materiale și spirituale.

În decursul anilor în cadrul bibliotecii băimărene s-a realizat un număr însemnat de bibliografii și ghiduri documentare, unele de interes general, altele tematice, ca lucrări independente sau incluse în structura altor lucrări.

Între cele mai reprezentative amintim volumul Autori maramureșeni. Dicționar biobibliografic, având ca autori pe Laura Temian, Otilia Marinescu și Ana-Maria Brezovszki (Baia Mare, Editura Umbria, 2000, 618 p.). Include 234 autori, fiecare nume fiind însoțit de o fișă biobibliografică.

Lucrarea este valoroasă prin bogăția datelor și informațiilor conținute, dar și sub aspectul concepției bibliografice, a exactității și corectitudinii datelor incluse. Și nu în ultimul rând, sub aspectul impactului asupra vieții culturale și spirituale ale acestui spațiu.

Un capitol aparte în preocupările bibliografice ale colectivului bibliografic, colectiv al cărui coordonator și promotor este Laura Temian, este cel reliefat prin “Caietele biobibliografice. Seria: Personalități maramureșene”.

În cadrul acestei serii au apărut în ultimii ani mai multe biobibliografii consacrate unor personalități ale vieții culturale din zonă, majoritatea purtând semnătura Laurei Temian. Au fost realizate biobibliografii pentru: Angela Buciu (1992), Gheorghe Chivu (1992), George Pop de Băsești (1993), Alexandru Ivasiuc

(1993), N. Steinhardt (1993), Valentin Băințan (1994), Augustin Cozmuța (1994), V.R.Ghenceanu(1994), Săluc Horvat (1995).

Între cele mai recente lucrări biobibliografice se află și volumul de față: Petre Dulfu. Contribuții biobibliografice și documentare, autor fiind Laura Temian.

Cunoscând și stăpânind regulile și normele bibliografice și în egală măsură viața și opera lui Petre Dulfu, Laura Temian reușește să-l prezinte ca pe una din personalitățile importante și complexe.

Pentru ca lucrarea realizată să fie în egală măsură una de istorie literară și una bibliografică, autoarea și-a organizat materialul în câteva structuri bine alese, fiecare cuprinzând date și informații revelatoare pentru ceea ce și-a propus să evidențieze.

Capitolul Repere biografice cuprinde o sumă importantă de referințe privind viața și activitatea lui Petre Dulfu, începând cu primele manifestări poetice petrecute pe când era elev la gimnaziul din Baia Mare. Interesante sunt datele privitoare la activitatea elevilor în cadrul Societății de bibliotecă, preocuparea acestora de a redacta o revistă în care să înregistreze creațiile literare. Condica cunoscută sub numele de Încercări literare poate fi considerată ca fiind prima revistă în limba română în Baia Mare. Importante sunt preocupările elevilor și a dascălilor din gimnaziul băimărean pentru învățarea limbii române. Scopul societății de lectură fiind acela de a se citi cărțile scriitorilor români, în special poeziile cu caracter patriotic ale lui Vasile Alecsandri, D. Bolintineanu ș.a.

Sunt interesante informațiile privitoare la legătura lui Petre Dulfu cu marile personalități ale vieții culturale din celelalte provincii românești, în special cu Vasile Alecsandri, căruia, Petre Dulfu îi dedică un studiu critic, studiu ce va constitui teza lui de doctorat. Din scrisoarea lui Alecsandri trimisă profesorului clujean Grigore Silași (vezi anexa) aflăm prețuirea poetului pentru creația tânărului june ardelean.

Parcurgând acest capitol avem imaginea personalității și activității lui Petre Dulfu, respectul de care s-a bucurat din partea elevilor, colegilor și oamenilor din satul natal Tohat, care i-au adus omagii încă din timpul vieții.

Date despre activitatea literară, publicistică și a scrierilor cu caracter didactic se găsesc pe larg prezentate în capitolul Bibliografia operei. Chiar dacă numeric scrierile literare ale lui Petre Dulfu sunt reduse, ele s-au bucurat de un număr important de ediții. Isprăvile lui Păcală au cunoscut optsprezece ediții, Gruia lui Novac, treisprezece, Făt-Frumos, zece și multe alte apariții în afara edițiilor.

Organizat în funcție de tipul de ediții: antume, postume, traduceri, scrieri didactice etc., capitolul dă imaginea scrierilor lui Petre Dulfu.

Desigur, capitolul Referințe critice pune în evidență modul în care au fost receptate scrierile lui Petre Dulfu în timp.

Foarte utile și bine alese sunt citatele și adnotările la unele referințe.

Toate acestea ușurează receptarea și înțelegerea mesajului scrierilor și modului cum au fost privite acestea de critica literară.

Sub aspect bibliografic lucrarea întrunește toate rigorile impuse de acest tip de lucrări. Autoarea respectă cu strictețe fiecare detaliu, de la indicarea surselor la redarea lor cu multă acuratețe. Lucrarea este, în același timp, un instrument bibliografic riguros, bine structurat și bogat în date și informații. Parcurgerea ei asigură o cunoaștere mai bună a vieții și operei lui Petre Dulfu.

Lucrarea Laurei Temian este o dovadă în plus că activitatea bibliografică este și trebuie să fie o componentă necesară în stuctura unei biblioteci, că aceasta întregește, ba chiar îi ridică prestigiul. Lucrările bibliografice constiuie una din modalitățile prin care biblioteca își poate pune în evidență valorile pe care le deține, pentru a le face mai utile și mai ușor accesibile.

Săluc Horvat

INDEX ALFABETIC AL LUCRĂRILOR LITERARE

VOLUME:

Cântece și povești

Cei doi

feți logofeți cu părul de aur

Din Isprăvile lui Păcală

Din lumea satelor

Faptă și răsplată

Gruie-al lui Novac

Iisus Mântuitorul

Ion Săracul

Isprăvile lui Păcală

Legenda țiganilor

Odinioară

Povestea lui Făt-Frumos

Povestea României Mari :

Spusă de un soldat

Povestea unui orfan

Prea frumoasa poveste a lui

Făt-Frumos și a lui Radu și

Mama sa

Princesa fermecată

Răzbunarea Lenuței

Scrieri

Snoave

Visuri împlinite

Zâna Florilor

POEZII:

Apa vie (V.Î., III – p. 44)

Ateul (V.Î., II – p. 75, III – p. 73) (C.P., p. 17)

Bătrânul la horă (V.Î., II – p. 79, III – p. 77) (C.P., p. 68)

Cântec despre o bătrână (V.Î., II – p. 31, III – p. 49)

Cântecul normaliştilor (V.Î., I – p. 25, II – p. 20, III – p. 20)

Chiva lui Radu (V.Î., II – p. 81, III – p. 79) (C.P., p. 50)

Coroana României (V.Î., I – p. 7, II – p. 6, III – p. 6) (C.P., p. 20)

Din depărtare (V.Î., II – p. 53, III – p. 51) (C.P., p. 79)

Doamne-ajută ! (V.Î., I – p. 39, II – p. 28, III – p. 28)

Doi brazi (V.Î., II – p. 63, III – p. 61) (C.P., p. 70)

Doi granguri (V.Î., I – p. 37)

Dor de sat / Cântecul normalistelor (V.Î., I – p. 26, II – p. 21, III – p. 21) (C.P., p. 57)

Dor de vară (V.Î., II – p. 77, III – p. 75)

Fata și florile (C.P., p. 5)

Fericirea României (V.Î., I – p. 50)

Frumoasă ești, o, țară (V.Î., I – p. 11, II – p. 9, III – p. 9) (C.P., p. 40)

Generalul Moșoiu (V.Î., II – p. 42)

Iarnă (V.Î., II – p. 86, III – p. 84) (C.P., p. 63)

Imn (V.Î., III – p. 41)

Invalidul (V.Î., II – p. 87, III – p. 85)

Laura TEMLIAN

În Alba Iulia (V.Î., I – p. 53, II – p. 36, III – p. 35)
În pribegie (V.Î., III – p. 30)
În mâini cu ramuri verzi (V.Î., I – p. 21, II – p. 17, III – p. 17) (C.P., p. 46)
Înceiere (V.Î., I – p. 35)
La moartea părinților mei (V.Î., II – p. 63, III – p. 63) (C.P., p. 81)
La mormântul lui Gheorghe Pop de Băsești (V.Î., II – p. 40, III – p. 39)
Mama poporului (C.P., p. 44)
Mărire veșnic ție (V.Î., I – p. 29)
Noul frățior (V.Î., II – p. 55, III – p. 53) (C.P., p. 38)
O bătrână (C.P., p. 9)
Ostașilor neatârării (V.Î., II – p. 5, III – p. 5)
Ostașilor români (V.Î., I – p. 5) (C.P., p. 15)
Preamăritule Ștefane (V.Î., I – p. 27, II – p. 23, III – p. 23) (C.P., p. 60)
Revedere (C.P., p. 27)
România Mare (V.Î., I – p. 61, II – p. 39, III – p. 38)
Sandu (V.Î., II – p. 84, III – p. 82) (C.P., p. 53)
Sufletului meu (V.Î., II – p. 71, III – p. 69) (C.P., p. 12)
Taine (V.Î., II – p. 73, III – p. 71) (C.P., p. 32)
Tânăra mamă (C.P., p. 24)
Tot merge omul (V.Î., II – p. 69, III – p. 67) (C.P., p. 7)
Transilvaniei (V.Î., I – p. 14, II – p. 11, III – p. 11)
Trestia și Stejarul (V.Î., I – p. 9, II – p. 8, III – p. 8) (C.P., p. 22)
Unei mame (V.Î., II – p. 57, III – p. 55) (C.P., p. 35)
Unirea (V.Î., I – p. 17, II – p. 14, III – p. 14) (C.P., p. 37)
Ucenici (C.P., p. 55)
Vedenie (V.Î., I – p. 18, II – p. 15, III – p. 15) (C.P., p. 30)
Vino, Rege (V.Î., I – p. 57)
Visul mamei (V.Î., II – p. 64, III – p. 62) (C.P., p. 72)
Vâjâie vântul (C.P., p. 42)

POVEȘTI

Muncitorul (C.P., p. 177) (L.Ț., p. 85)
Norocul (C.P., p. 101) (Sn. – p. 3)
Odinioară (C.P., p. 86)
Privighetoarea (Sn., p. 13)

POVESTIRI

Care-i mai copil ? (R.L., p. 9)
Covrigel (R.L., p. 13)
Colindătorii (R.L., p. 65)
“Doamna Profesoară” (R.L., p. 31)
O urare (R.L., p. 23)
Prietenie (R.L., p. 18)
Pentr-un ou (R.L., p. 36)
Răzbunarea Lenuței (R.L., p. 3)
Sfântul Gheorghe (R.L., p. 50)

Unchiul Mihai (R.L., p. 54)

LEGENDE

Coșofana (C.P., p. 109) (Sn., p. 93)

Muncitorul (C.P., p. 177)

Odinioară (C.P., p. 86)

Povestea privighetoarei (C.P., p. 113)

PIESĂ

O furtună (C.P., p. 185)

Sigle:

C.P. – Cântece și povești

L.Ț. – Legenda țiganilor

R.L. – Răzbunarea Lenuței

Sn. – Snoave

V.Î. – Visuri împlinite – ed. I, II, III.

LUCRĂRI EXISTENTE în colecțiile Bibliotecii Județene

1. *Alexandri Vazul mŭködese a román irodalom teren.* - Kolozvár : Nyomatott Stein J., 1881. [D III 530]
2. *Cântece și povești* (1859-1909). – București : „Minerva”, 1910. [D II 3098]
3. *Foloasele învățăturii.* – București : Editura Casei Școalelor, 1927. [D I 1258]
4. *Gruia lui Novac.* - Baia Mare : „Gutinel”, 1993. [A și C 821rum/D88]; [S.L. II 35619]
5. *Gruie-al lui Novac.* – București : „Cartea Românească”, [1930]. [S.L.II 32307]
6. *Ifigenia în Aulida* / Euripide. – București : ”Librăria Leon Alcalay”, [s.a.]. - (Biblioteca pentru toți nr. 408-409). [D I 868]
7. *Ifigenia* / Euripide. I. *Ifigenia în Aulida*. II. *Ifigenia în Taurida.* – București : ”I. V. Socecu” 1902. [D II 379]
8. *Iisus Mîntuitorul.* – Sibiu : [s.n.], 1990. [A și C 821rum/D88]; [S.L.II 32151]
9. *Isprăvile lui Păcală.* – București : “Garamond”, [1997]. [S.L.III 11666]; [C 859.0/D88]
10. *Isprăvile lui Păcală.* – Chișinău :”Litera”, 1997. [A și C 821rum/D88]; [S.L. I 9555]
11. *Isprăvile lui Păcală.* – București : ”Garamond-Junior”, [1995]. [S.L. III 11212]; [859.0/D88-C]
12. *Isprăvile lui Păcală.* – Galați : ”Porto-Franco”, 1993. [A și C 821rum/D88]; [S.L. II 34527]
13. *Isprăvile lui Păcală.* - Baia Mare :”Gutinel”, 1992. [A 821rum/D88]; [S.L.II 20940]
14. *Isprăvile lui Păcală* [și Tîndală]. – București :”Minerva”, 1970. [S.L. II 17168]; [C 859/D88]
15. *Isprăvile lui Păcală.* – București :”Ed. Librăriei Școalelor”, 1912. [S.L. II 17166]
16. *Isprăvile lui Păcală.* – București : ”Litera Internațional”, 2001. [S.L. II 44698]
17. *Isprăvile lui Păcală.* - [București], [1966]. [C 859.0/D88]
18. *Isprăvile lui Păcală.* – București : ”Gramar”, 2001. [C 821rum/D88]
19. *Povestea lui Făt-Frumos.* - Baia Mare : ”Gutinel, 1995. [A și C 821rum/D88]; [S.L. II 41518]

20. *Răzbunarea Lenuței : Povestiri din viața copiilor.* - București : "Cartea Românească", [s.a.]. [D II 3331]
21. *Snoave, anecdote și povestiri.* - București : "Steaua Nordului", 2001. [S.L. II 42287]; [C 821rum/S64]
22. *Visuri împlinite : Poezii.* - București : "Ed. Librăriei C. Sfetea", 1919. [D II 295]
23. *Visuri împlinite : Poezii*, ed. a II-a. - București: "Cartea Românească", [s.a.]. [D II 297]
24. *Visuri împlinite : Poezii*, ed. a III-a.. - București : "Cartea Românească", [s.a.]. [D II 296]
25. *Zâna florilor.* - București : "Garamond Junior, 1996. [S.L. II 38211]; [C 859.0/D88]

Sigle:

- D – cota Fondului Documentar
A – cota Secției Împrumut adulți
C – cota Secției Copii
S. L. – cota Sălii de lectură

DOCUMENTAR (Anexe)

a. Fotografii

500 = Conc 21

MUNICIPIUL BUCUREȘTI
PRIMĂRIA SECT. III ALBASTRU
CARTE DE IDENTITATE
Dulcu Petre
No. 1856 cetățean român
profesiune pensionar
domiciliat în Str. Baterilor
No. 26 este membru al acestei Co-
mune înscris la No. 1006 al listei de
membri a primăriei sect. III albastru.
I s'a eliberat acest carnet astăzi
luna anul OCT 1934
Primar,
Secretar General,
No. 1006/9.3.5

289 =

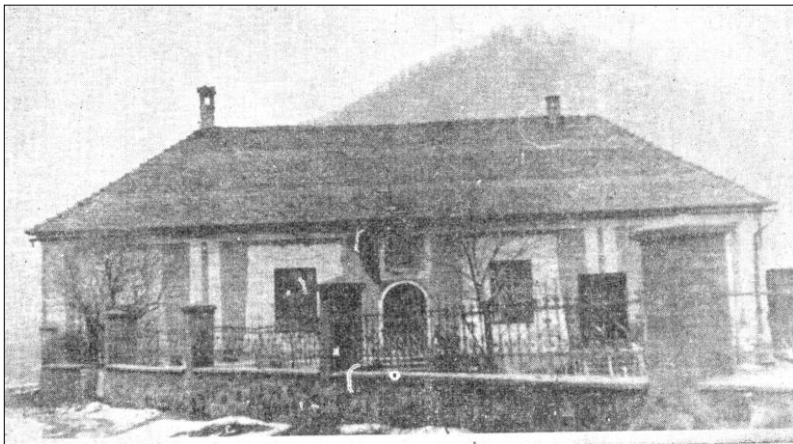
Identitate
MUNICIPIUL BUCUREȘTI
PRIMĂRIA SECT. III ALBASTRU
CARTE DE IDENTITATE
Dulcu E. Elena
No. ani. 1876 cetățean română
profesiune casnică
Domiciliat în Str. Baterilor
No. 26 este membru al acestei Co-
mune înscris la No. 1007 al listei de
membri a primăriei sect. III albastru.
I s'a eliberat acest carnet astăzi
luna anul 1. OCT 1934
Primar,
Secretar General,
No. 1007/9.3.5

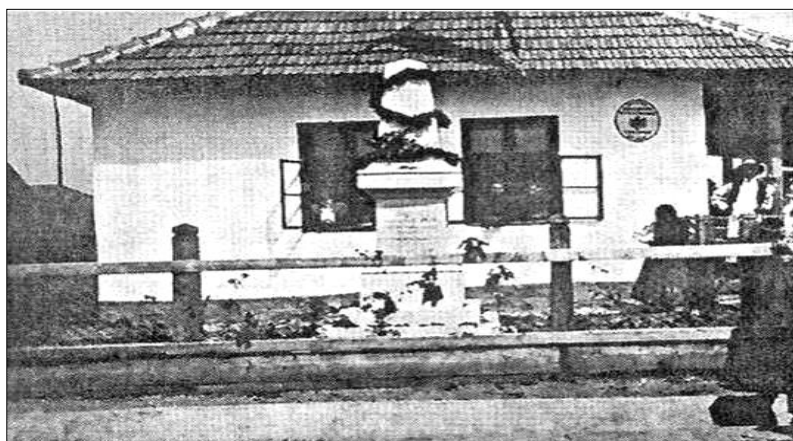
Soții Dulfu împreună cu un grup de fete în costum popular

Petre Dulfu împreună cu participanții la serbările din Tohat (1931)

Școala confesională românească greco-catolică din Baia Mare

Monumentul din Tohat realizat în 1930

b. Corespondență

București, 28/XII 1936.

Domnule Crișan,

Am cetit cu mult interes din scrisoarea cu data de 15 Dec. Amănuntele despre marile greutăți cu care ați avut de luptat spre a putea învăța prin școli și a vă ridica prin învățatură la situația de azi.

Am primit și numerele din „Cronica” și vă mulțumesc pentru cele spuse despre mine în numărul de Crăciun.

Această gazetă scrisă în spirit național desăvârșit mi se pare foarte bine venită și de un real folos pentru românimea din Baia-Mare și împrejurimi, unde apar de mai multă vreme două foi ungurești, dar nu apărea până acum niciuna românească.

Admir tăria de voință ce ați avut de a scoate o astfel de gazetă fără nici o subvenție de nicăiri, ci bazându-vă numai pe mijloacele proprii așa de modeste și pe sprijinul cetitorilor. Sunt însă convins că toți bunii români din ținutul orașului Baia-Mare se vor uni în jurul acestei folositoare publicațiuni spre a-i da sprijinul meritat, achitându-și fiecare la timp abonamentul.

Din parte-mi voiu căuta să vă viu și eu în ajutor, prin colaborarea mea, pe cât mi-o sta în putință.

Vă urează deplin succes și un an nou fericit

Al Dvoastre consătean

P. Dulfu

* * *

București, 5/IV. 1937

Stimate Domnule Crișan,

Nu v'am scris cam de mult.

Astăzi, găsind puțin răgaz, mai trimit pentru „Cronica” D.voastre alăturatele două „Hazuri”.

s'auzim de bine!

P. Dulfu

* * *

București, 17 Noembrie 1938.

Domnule Crisan,

Vă mai trimet aici pentru
„Cronica” două bucăți. Prima
(„1 Decembrie 1918”) pentru numă-
rul de la 1 Decembrie; iar a
doua („Omul cu trei minti”) cea
mai nouă lucrare a mea, ter-
minată zilele acestea și neti-
părită până acum nicaieri,
cred că se va potrivi pentru
numărul de Crăciun.

Cu prietenești salutări și
speranțe de bine.

L. Ștefănuț

București, 14/II 1937

Stimate Domnule Crișan,

Vă mai trimit pentru „Cronica” aceste două „Glume”.

Vor urma, sper, și altele.

Aflu din gazetă că in Baia-Mare este o librărie românească. Aș dori să știu dacă se găsesc și cărți de ale mele acolo? Și care anume? Vă rog să binevoiți a cerceta și a mă înștiința.

Cu toată dragostea.

P. Dulfu

* * *

București, 15 Noemvrie 1937

Stimate Domnule Crișan,

Vă trimit azi aceste strofe spre a le tipări in „Cronica” dacă le credeți potrivite pentru cititorii Dvoastre.

Cu toată dragostea

P. Dulfu

* * *

Scrisoare trimisă de Gh. Crișan profesorului

Ilustre domle Profesor

Fericirea ce am simțit-o ieri când a sosit manuscrisul Dvoastre mi-a scos lacrimi. Eu, copilul nimănui, hărțuit și umilit de soartă totdeauna, am crescut deodată în ochii mei văzând sprijinul și atenția deosebită ce-mi acordați.

Numai datorită privilegiului de a publica opere semnate special de Dvoastre, gazeta mea a ajuns să fie remarcată de marile publicații din țară.

Mulțumindu-vă

Împreună cu cetitorii „Cronicei” și rugându-vă să nu ne uitați nici pe viitor, eu vă asigur și acum de adâncă și respectuoasa mea recunoștință pentru neprețuitul sprijin și deosebita atenție ce-mi acordați.

Gh. Crișan

Baia Mare, 18 Nov. 1937

* * *

Scrisori trimise învățătorului din Tohat

București, 29/VII 1937

Domnule Învățător,

Laura TEMLIAN

V-am scris că Dl Ministru a rezolvat favorabil, în principiu, cererea ce i-am prezentat, de a se da un ajutor pentru construirea noului local al școlii din Tohat, și că a rămas să se hotărască mai târziu: ce anume sumă i se poate da.

Aceasta s'a hotărât abia acuma, după multe stăruințe ale mele. Regret însă că suma ce vi se dă este numai de 10.000 lei. Fondurile disponibile ale Ministerului pentru astfel de ajutoare nu au fost destul de mari. Iar cereri de ajutoare s'au prezentat foarte multe din țara întreagă.

Aducându-vă aceasta la cunoștință, vă comunic totodată ca ajutorul de 10.000 lei ce vi s'a acordat, se va trimite de Minister prin On. Prefectură a Județului Sălaj. Acolo să vă interesați deci despre sosirea banilor. Nu știu dacă vi se vor trimite acasă în Tohat, sau dacă trebuie să-i ridicați de la sediul Prefecturii.

Cu salutări călduroase

P. Dulfu

* * *

București 20 Iunie, 1937.

Domnule Învățător,

Am primit cererea Comitetului școlar din Tohat, și Dl Ministru al Educației Naționale căruia am prezentat-o, mi-a pus pe ea o rezoluție favorabilă.

A rămas numai să se găsească la „Casa Școalelor” un fond disponibil din care să se poată da pe lângă altele, și un ajutor pentru construirea localului nou al școlii din Tohat.

M-am dus pe la Dl Director al „Casei Școalelor” de vre o trei sau patru ori, și mi-a spus că fondul necesar n-a fost încă găsit. Dar speră ca în cursul acestei săptămâni se va găsi, și atunci se va fixa suma care poate fi dată de minister ca ajutor pentru școala din Tohat.

Îndată ce voi afla aceasta, am să vă comunic.

Până atunci vă rog să mai aveți puțină răbdare.

Cu toată dragostea.

P. Dulfu

* * *

**(Aceste scrisori se află la Direcția Județeană Maramureș a
Arhivelor Naționale - Fondul nr. 22)**

Laura TEMLIAN

manuscrisul pe care-l am la Dvoastre se află și o legendă din popor “Norocul”. Ve rog s-o citiți și dacă se potrivește scopului pe care ve trebuie, vi-o pun la dispoziție cu totă plăcerea.

Salutări respectuoase!

P. Dulfu ---

* * *

Mircești, 26 oct. 1880

Către Grigoriu Silași

Domnul meu,

Mulțemindu-vă pentru amabila scrisoare ce mi-ați trimis, găsesc o adevărată satisfacere de a vă declara că sunt de părerea d-voastră în privirea talentului poetic al junelui Petre Dulfu.

Ziua se cunoaște de dimineață, zice românul. Astfel, din primele poezii ale recomandatului d-voastră, m-am convins că el posedă în suflet scânteia sacră și sub condei o limbă armonioasă, pe care știe s-o mlădie după cerințele ritmului.

Talentul există; el e un dar al naturei și e merit a se desvolta cu timpul pentru a crea opere frumoase ce vor înavuți literatura noastră. Trebuie dar a fi încurajat și susținut pe calea în care au intrat, cale bună și roditoare, căci fiecare plantă în pământul ei prosperă.

În curând voi merge la București, spre a lua parte la lucrările Senatului și ale Academiei. Voi profita de șederea mea în capitală pentru a întreține pe d-l ministru de instrucție publică despre viitorul junelui nostru poet, și sper, deși nu sunt sigur, că d-lui va binevoi să facă cele de cuviință pentru completarea studiilor lui Petre Dulfu.

În această sperare, vă rog să priimiți simțirile mele de înaltă considerare,

V. Alecsandri

* * *

Mircești, 12/24 iulie 1881

Domnul meu,

Mulțemind junelui nostru poet, P. Dulfu, pentru grațiozitatea ce au avut de a-mi trimite opul său intitulat *Alecsandri Vasile müködése a Roman Iródalom téréen* (pe care din nenorocire nu-l pot ceti, necunoscând limba maghiară), mă grăbesc a răspunde epistolei d-voastre din 16 iulie.

PETRE DULFU

Printr-o fericită împrejurare, colegul nostru, d-l Iorgu Sion, aflându-se la Mircești când am primit pachetul d-voastră, d-lui au binevoit a se însărcina cu petițiunea d-lui Dulfu pentru a o duce d-lui V. A. Urechă, ministrul actual al instrucției publice.

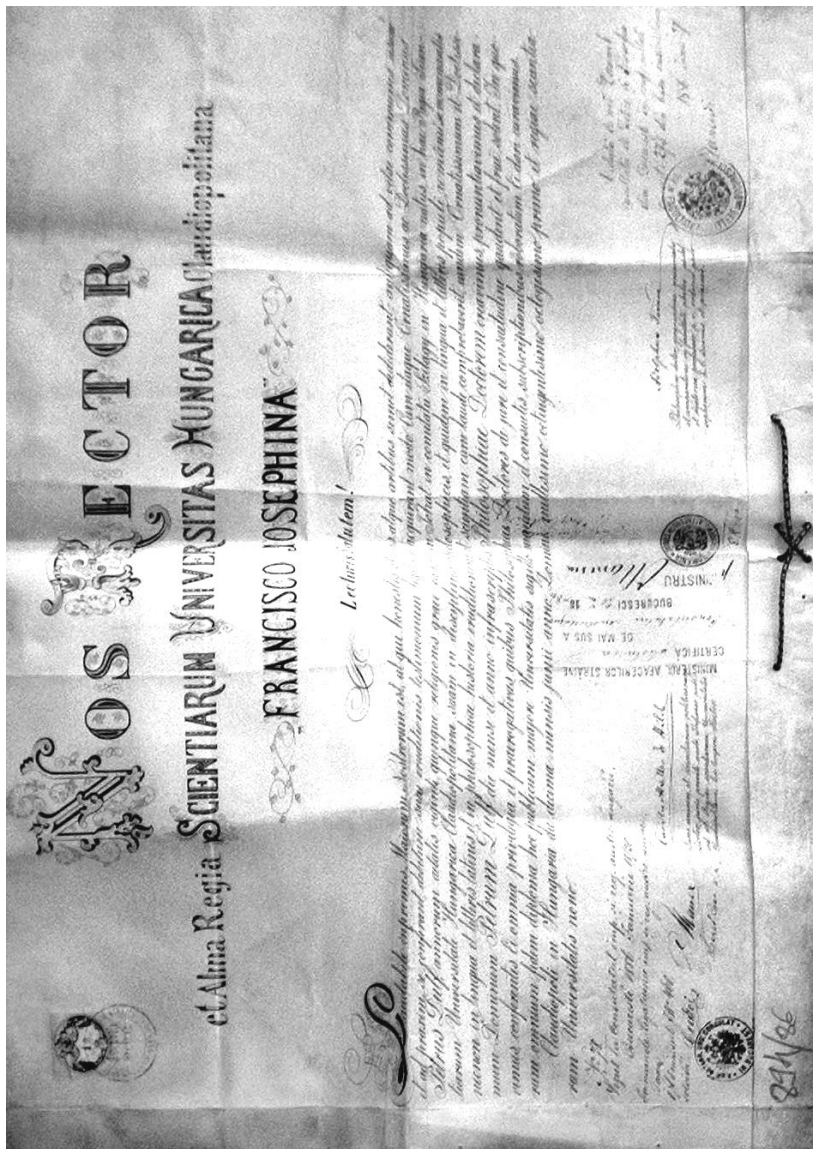
Domnul Sion va face toate demersurile necesare pentru obținerea bursii cerute de tânărul poet și vă va comunica rezultatul. Cât pentru mine, voi scrie direct d-lui ministru, adresându-i rugămintea ca să înlesnească d-lui Dulfu mijloacele de a-și perfecționa studiile literare într-o universitate din Franța.

Voi fi prea fericit de izbândă.

În așteptarea ei, vă rog să primiți pentru d-voastre și pentru d-l Dulfu asigurarea distinsei mele considerații.

V. Alecsandri

c. Acte

Diploma de licență a lui Petre Dulfu

CERTIFICAT DE CASATORIE

Județul Ilfov
Ra. Oficiul stărei civile
Primăria comunei Buceurești

Domnul Petre Dulfu
și Doamna Elena Mateescu
s'au căsătorit astăzi la această primărie,
înscrindându-se în registru sub No. 159 și
spre credință li s'a liberat acest certificat
spre a le servi pentru căsătoria religioasă.

Primar, *[Signature]*

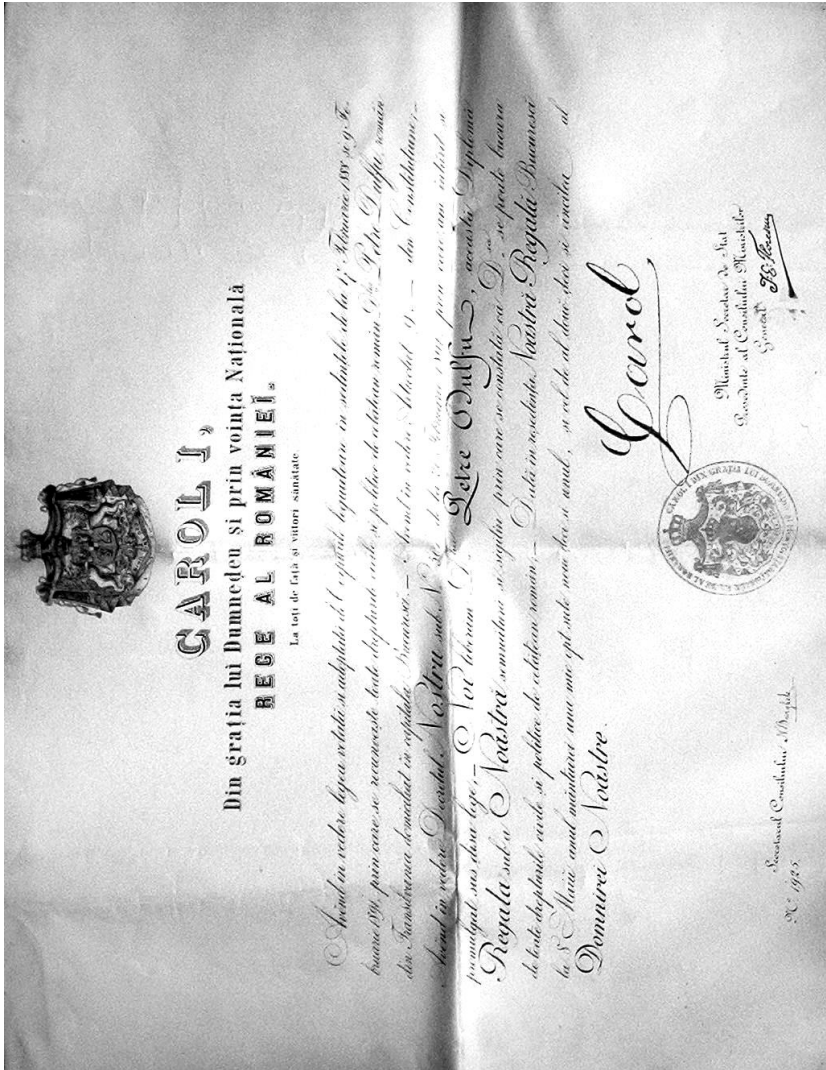
Anul unu mie opt sute optzeci și șase luna Februarie Le

Accasta căsătorie sa li se cunânțat religioasă
de Prețul Bisericii Sfântului Constantin
Plevni. 1886. Februarie

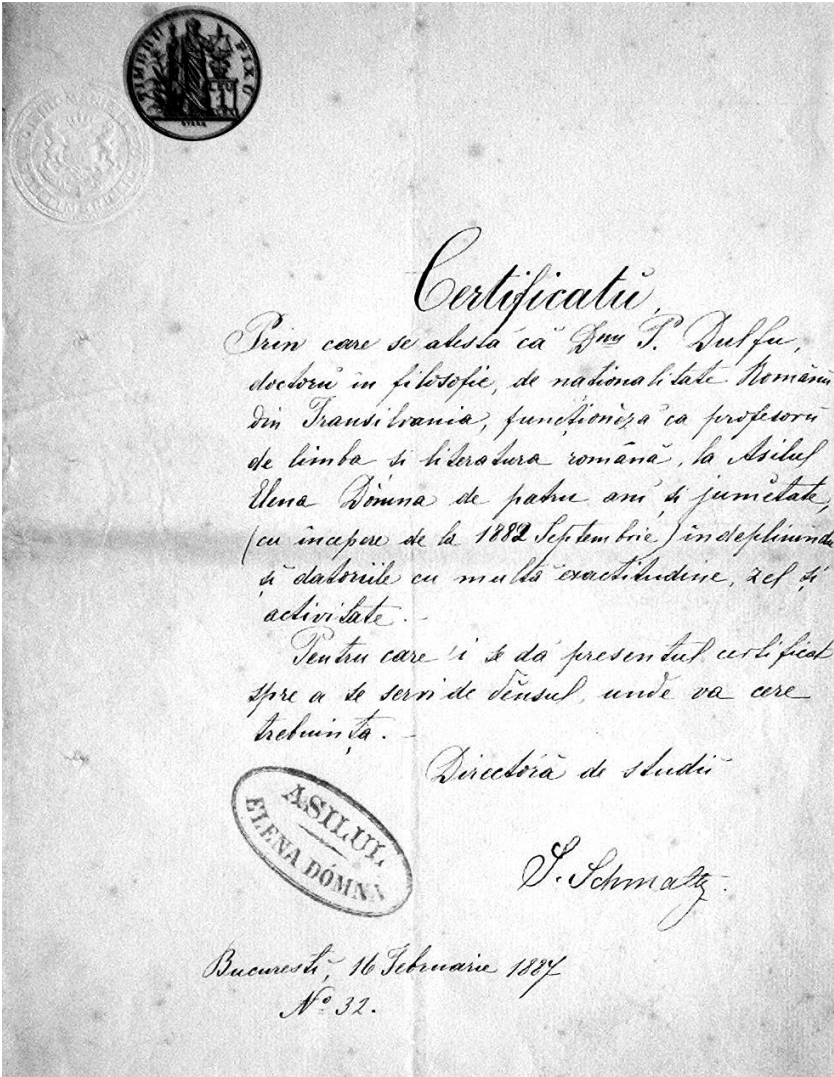

Mihalache Nicolae

Buceurești

Certificatul de cetățenie română primit prin Diplomă Regală

Certificat cu privire la activitatea ca profesor de limbă română la Azilul
“Elena Doamna”

dela Prefectul Distr. Sălajim.

Traducțiune din limba Ungară.

Certificat

Subsemnatul Prefect de Sălajim prin acesta ca St. Petru Dulga născut în comuna Tohăți Districtul Sălajim, acum locuitor în București, au cerut dela Înaltul Minister de Interne reg. Ungar, în data de 9 August 1886, eliberarea actului de emigrare, prin care au prezentat la prefectura Austro-Ungară, care cerea sa înmânată oficiului Comitatens sub N° 4742 în ziua de 9 August a. e.

Spe satisfacerea cererii St. Petru Dulga i se da acest Certificat, investit cu sigilul oficiului nostru

Sălajim cel 1886. Noembru. 20.

(S) L. Kiss László mp.

N° 942

Regul la Consulatul imp. si reg. austro-ungar pentru certificarea prezentei traducțiuni după actul original din limba ungară.

București 1886 Noembru 24

Decembrie 6.

În numele Legatiunii imp. si reg. austro-ungare
Tara leg.

1887 sub N° 3038
societate Cochi

[Signature]

[Signature]

Certificatul de emigrare (1886)

506/85
ACADEMIA ROMÂNĂ

București, 1895 Martie 31.

No. 7126

Cincizeci și șase
Onorabile Domn,

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că
Academia Română, în ședința de la 29 Martie
a. c., V-a acordat Domniei Voastre Premiul Eliade
Rădulescu de 5000 lei (cinci mii) pentru scrierea „Ispra
vile lui Păcală”.

Aducându-Vă acesta la cunoștință, avem
onoare a vă ruga să bine voiti a primi încredința
rea distincției noastre consideratiane.

Președintele N. Kretzulescu

Secretarul General

Al. Buzura

Domniei Sale
Domnului P. Dulfu.

Adresă de înștiințare a obținerii Premiului Eliade Rădulescu pentru
“Isprăvile lui Păcală”

Primăria Comunei Tohat, Județul Sălaj.

No 14 - 1931.
Comp. 0700.

Diplomă de cetățean de onoare

Consiliul comunei Tohat din județul Sălaj în ședința festivă din 29
Iunie 1931, apreciind meritele câștigate de

Dr. Petre Dulfu

pe teren literar-didactic și cultural, prin care a adus reale servicii Nea-
mului și Tării și considerând că prin aceasta a ridicat todatată și faima
comunei sale natale, cu unanimitate de voturi îl declară ales cetățean
de onoare al acestei comune.

Tohat, la 29 Iunie 1931.

Membrii consiliului comunal:

*Ștefan Clai A.
Ștefan Dulfu
Ștefan Dumitrescu
Iacov V. Mărdăreanu*

Primar: *Dulfu*
Albănuș
Albănuș

d. Manuscrise

P. Dulfu

— Biografie. —

Născut în anul 1856, 10 Martie, în comuna Tohat, județul Sălaj.

Clasele primare și 6 clase secundare le-am terminat în orașul Baia Mare, în limba maghiară. Tar clasele VII-a și VIII-a de liceu și studiile universitare le-am făcut în Cluj, tot în limba maghiară.

Mai că-mă, ca fiică și soră de preot, dorca să mă fac preot. Dar pe mine mă atrăgea mai mult literatura. Începusem să scriu câte ceva, și eram încurajat de revistele la care le trimiteam încercările mele.

După terminarea studiilor luându-mi doctoratul în filosofie, am plecat la București, unde am fost numit profesor de pedagogie la Școala Normală Carol I din București, apoi profesor și director la Școala Normală

Soarele.

~~Soarele~~

Când răsărit-a plin de măreție
Pe cerul rumanit de-ai zilei zori,
Din ^{văile umbroase} ~~soarele~~ ~~erangurilor~~ ce de nori
Se ^{născutură} ~~ridicară~~, calea să-i-o ție!

Dar, soarele, cu pași triumfători
Sui mereu pe bolta azurie,
Pacând prin strălucirea-i: Dal, câmpie,
Să dea prielnic rod, frumoase flori.

Dar norii cei întuieși? S'au dus!
Gonitu-i-a, din slava lui de sus,
Pe toți, al zilei domn, cu alba-i vară.

Și din năltimea unde strălucete,
El fericit acum în jos privește:
O lume cum îl binecuvintează.

P. Dulga

Cântecul românesc.

Multe cântece răsună
Pe sub soare, pe sub lună.
Dar frumos pe acest pământ
Nu-i, ca românescul cânt.

Orice-aleasă melodie,
Ș-o ascult... îmi place mie.
Însă cele românești
Mă ridică 'n slăvi cerești!

Pentru ce atât mă încântă
Gloria, brâul, doina sfântă?
Fi'ndcă și trag duioase fire
Din a Neamului simțire.

Fi'ndcă, veacuri, ne'ncetat,
Și strămoșii le-au cântat.
Fi'ndcă 'n lagăr m'adornea
Tot cu ele maica mea...

Când pe veci voi adormi,
Nu cătați a mă jeli.
Să-mi cântați la cap, doresc,
Doar un cântec românesc!

Un om înțelept.

Un om înțelept, cândva,
Pe măgar călătorea...
Ș-a schimbat acum timpul!
Lumea'ntoarsă e pe dos.
Ari, măgarii merg călare!
Înțelepții merg pe jos.

După fericire!

După dulcea fericire,
Bieții oameni fără minte,
Cum aleargă zilnic, unii
Indărăt, alții înainte!

Cred ades c'au și ajuns'o...
Dar degeaba pe pământ
O căutați mereu, căci nu e!
O găsiți doar în mormânt.

Titluri de poezii - manuscrise

- Apă beau
- Astfel de femei doară
- Băutorul
- Cântecul românesc
- Ce să mă fac?
- Cine-ar zice
- Ciobanul
- Cum se poate
- De când a iubi'ncepui
- De ești bărbat
- Domnița și ursitoarele (prelucrare după H. Carsten)
- După fericire
- Fericirea
- Frumusețe vestită
- Hei, femeie neuitată
- Husar hoț
- În luptă
- La mormântul Leancăi
- La răspântie
- Leul rob
- Lucitoare stea
- Mama și copiii
- Mare-i lumea
- Mi-ar plăcea să las aicea
- Moartea mea
- Nea Ion
- Nebunul
- Nefericire
- Noapte fericită
- Noapte rece
- Oaspe
- Ochi atotputernici
- Pâine neagră
- Părinților mei
- Pe Dunăre
- Pe la cuhnie m'abătuiu
- Pică, pică, pică
- Pivnița-i adâncă

Laura TEMLIAN

- Plan zădărnicit
- Primăverii
- Să bem
- Soarele
- Soarele
- Soldatul palid
- Sub salcâm
- Tânărul drumeț
- Te-aș lua
- Trei fii
- Tu mă lauzi, dragă
- Un om înțelept
- Un pustiu e locu-acesta
- Ursita mea
- Vezi, judecător
- Visez?
- Vișine'n pom sânt o mie
- Voi, care din praf
- Ziceți că-mi sunteți prieten

(Documentele și manuscrisele se află în Fondul documentar al Muzeului Județean.)

CUPRINS

Gheorghe Glodeanu - PETRE DULFU – pedagog al neamului și exponent al înțelepciunii populare	5
Repere biografice	13
Bibliografia operei	
Ediții antume	41
Ediții postume	55
Traduceri	57
Scrieri didactice	64
Antologii și culegeri de texte literare	79
Periodice	82
Referințe critice despre autor și operă	89
Săluc Horvat – Postfață	120
Index alfabetic al lucrărilor literare	125
Lucrări existente în colecțiile Bibliotecii Județene	128
Documentar	130